

Jopⁱⁿ Akinafarim O Jop Akar faragha zuim

Jopⁱⁿ Akinafarim, arazir aghuibagh amir gumazir mam geghari, gumazir kam osimtizir ekiam bato. An boriba bar ariaghire, ezi an bulmakauba ko bizir maba saram ovenge. Egha gin, a uabi arimariar ekiam bato. Kamaghin amizi, Jop osimtizir ekiamin aven ikia an navim bar osemi, ezi an namakar 3pla an apangkuvigha izava a ko iti. Egha Jop uan namakaba ko me osimtizir a batozir kamⁱⁿ mingarim bagha migirigiar ruarim gami.

Jopⁱⁿ namakaba Israelian nighnizir ghurimin gin zui. Me ghaze, gumazir arazir aghuibagh amibara, God deravira me gami. God osimtizim gumazim daningti, e fogh suam, gumazir kam arazir kuram gamizi, God an arazir kuram akirasa osimtizim a ganidi. Kamaghin Jopⁱⁿ namakar 3plan kaba ghaze, Jop uan arazir kuram ateghti, God faragha a gami moghin, ua deraviram a damuam. Ezi Jop kamaghin fo, a gumazir Godⁱⁿ damazimin derazim. Egha Godⁱⁿ damazimin arazir kuratam gamizir puvatizi, God osimtizir kaba a ganingi.

Jop puvira God a gamizir bizir kabagh nighnigha, azangsizir ekiaba iti. Ezi da kamakin, “Godⁱⁿ Araziba manmaghin ti? An arazir aghuibaram ami, o? Nighnizir gavgavim Godⁱⁿ ikia an apengan itir arazim, an daghem manmaghin gumazamizibar ikirimirim bativam?” Jop uan nighnizir gavgavim ataghizir puvati, egha a uan azangsiziba God damuan atiatir puvati. Jop, ziar aghuir

kam, Godin damazimin derazir gumazim, a uam a iniasa bar ifonge.

God deragha bighavira Jopin azangsizir gavgaviba ikarazir puvati. Egha a uan gavgavir ekiam ko uan fofozir ekiam Jopin aka. Ezi Jop, Godin migirigiar kam baregha ghaze, ki paza God gami. Nan aningagharim bar ekefe, ezi ki akar kurabar ni mikeme.

Akinafarir kam, bar abuan, God ua deravira Jop gamigha, Jopin namakabar atari. Nighnizir me Jopin osimtizimin mingarim gata mikemeziba, da derazir puvati. Akinafarir kam kamaghin en akakasi, e kamaghin mikiman kogham: E Godin nighnizim ko araziba bar moghira dagh fogha gifa. God an Ekiam. Ezi an nighnizim ko fofozim, e gumamaziziba, en nighniziba ko fofoziba bar dagh afira.

Jop dughiar kuram bato

(Sapta 1--3)

God ko Satan, Jopin arazibav gei

¹ Bar fomira, Usin nguazimin itir gumazir mam, an ziam Jop. A gumazir bar aghuim, egha Godin damazimin arazir kuratam itir puvati. A Godin atiatia an apengan ikiava an ziam fava, zurara akirim arazir kurabagh asi. ² An amuim a bagha otarir 7pla ko guivir 3pla bate. ³ A uaghan 7,000plan sipsipba ko, 3,000plan kamelba ko, 1,000plan bulmakauba ko 500plan donkin amebaba iti. Egha a ingangarir gumazir aviriba ko ingangarir amizir aviriba iti. Bizir kaba bagha gumamaziziba bar an ziam fe, ezi a kantrin aruem anadi naghin itibar gumazibagh afiragha ziar bar ekiam iti.

⁴ Ezi Jopin otariba zurara ghua dughiar me vaghvagha uari bagha misevezibar, uan dipenibar isar ekiabagh ami. Men tav isam damuamin dughiam, a uan aveghbuaba ko, uan amizir 3plan diaghti me izi a ko damam. ⁵ Isabar dughiar girara, Jop zurara akaba amadima, me an dipenimin izi. Egha me Godin damazimin zueghasa, a me bagha ofabagh ami. A bar mizaraghara dikavigh vaghvagh me bagha asiziba bar isia mighirir ofabagh ami. A zurara arazir kam gami. A kamaghin nighnisi, me ti uan navir averiabar aven ti arazir kuram gamua paza Godin mikemeghama. Egha nighnizir kam bangin, a me bagha ofabagh ami.

⁶ Dughiar mamın Godin Nguibamin itir enselba iza Ikiavira Itir Godin damazimin uari akufa. Ezi Satan uaghan iza men tongin iti. ⁷ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin an azara, “Ni managh ikegha izav oto?”

Ezi Satan kamaghin a ikara, “Ki nguazimin danganir vamiran itir puvati. Ki arua nguazir kamın danganiba bar dar mangigh izegh gami.”

⁸ Ezi Ikiavira Itir God Satanin azara, “Ni ti nan ingangarir gumazim, Jopin ganiz, o? Jop, a bar gumazir aghuim, egha nan damazimin arazir kuraba puvati. A nan atiatiava nan apengan ikia nan ziam fava, zurara akirim ragha arazir kurabagh asi. Nguazir kamın danganiba bar gumazitam an min itir puvati.”

⁹ Ezi Satan kamaghin Godin akam ikaragha ghaze, “Ni deravira Jop gami, kamaghin a ni baghavira iti. Ni ghaze, Jop nin dafarimin bizir aghuitam inighan kogh, egh ti nin apengan ikiam, o? Ki ghaze, ti puvatigham. ¹⁰ Ni zuraram a ko, an amuiroghboriba ko, an biziba deravira dar gari. Mati, gumazim divazir bar gavgavimin aven iti. Ni zurara

1:6: Jenesis 6:2 **1:8:** Diboboniba 12:7; Josua 1:7; Jop 2:3; 42:7-8 **1:9:** Akar Mogomem 12:10

deraviram a gamua bulmakauba ko asizir aviriba a ganingizi, da a itir nguazim bar a gizifa. ¹¹ Kamaghin, ni uan agharim aminegh, a da bizir aghuir kabagh asighasigh da agivagh, egh ni ganti an akar bar kurabar ni mikimam.”

¹² Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Satan migei, “Ni gan! Ki bizir aghuir kaba bar da isa nin agharim gati. Ni an biziba manmaghin dar amusi, dar amu. Egh Jop uabi, ni paziva a damuan marki.” Ezi Satan Ikiavira Itir Godin akam baregha anetegha ghu.

*Dughiar namba 1*in Satan osimtizim Jop ganingi

¹³ Dughiar mamın, Jopin otariba ko guiviba, me uan avebamin dipenimin isar ekiam gamua dagheba ko wainin dipaba api. ¹⁴ Ezi ingangarir gumazir mam ivegha Jop bagha izegha kamaghin a geghari, “E akunimin ingarima, bulmakauba nguazim abizima, donkiba men boroghira graziba api. ¹⁵ Ezi Sabean gumaziba zuamiram otivigha uan midorozir sababar ingangarir gumazibav soghezi me ariaghire, ezi me bulmakauba ko donkiba inigha ghue, ezi ki uabira miseveagherigha arav ghugha ni mikimasa izi.”

¹⁶ Gumazir kam miaviavira itima, ingangarir gumazir igharazim otogha iza kamaghin migei, “Onimarir dafam, Godin avimin min overiamin ikegha taghtagha izaghira, sipsipba ko dagh eghuvir ingangarir gumaziba bar men isizi, me ariaghire. Ezi ki uabira osimtizir kamin miseveagherigha arav ghugha ni mikimasa izi.”

¹⁷ Gumazir kam miaviavira itima, ingangarir gumazir igharazir mam uam otogha iza kamaghin migei, “Kaldian 3plan gumazir okoruaba iza nin kamelba okemegha, nin ingangarir gumazibav soghezi me ariaghire. Ezi ki uabira ki miseveagherigha arav ghugha ni mikimasa izi.”

¹⁸ Gumazir kam miġiavira itima, ingangarir gumazir igharazir mam uam otogha iza kamaghin migei, “Nin otariba ko guiviba, nin otarir ivariamın dipenimin isar ekiam gamua dagheba ko wainin dipaba api. ¹⁹ Ezi aminir dafam zuamira dikavigha gumazamiziba puvatizir danganimin ikegha iza, me itir dipenimin 4plan mikebabagh ivarazi, a dipirigha me misoghezi, me ariaghire. Ezi ki uabira miseveaghirigha arav ghugha ni mikimasa izi.”

²⁰ Ezi Jop kamaghin oregha bar osemegha, dikavigha uan korotiar ruarim abigha uan dapanim gise. Egha Godin damazimin tevimning apirigha, uan guam nguazim mituagha Godin ziam fe. ²¹ Egha a kamaghin migei, “Nan amebam na batezir dughiamin, ki bizitam inigha izezir puvati. Ki bibiamra ize. Egh kamaghira, ki aremegh pura mangam. Ikiavira Itir God uabi bizir kaba na ganigha, egha datirighin ua da ini. Kamaghin, ki an ziam fe.”

²² Egha osimtizir kamin aven, Jop paza Godin mike-megha arazir kuratam gamizir puvati. An akatam God gasir puvati.

2

Dughiar namba 2 Satan osimtizim Jop ganingi

¹ Dughiar igharazir mam, enselba ua iza Ikiavira Itir Godin damazimin uari akufa. Ezi Satan iza uaghan men tongin ti. ² Ezi Ikiavira Itir God an azara, “Ni managh ikegha izav oto?”

Ezi Satan kamaghin a ikara, “Ki nguazimin danganir vamiran itir puvati. Ki arua nguazir kamin danganiba bar dar mangigh izegh gami.”

³ Ezi Ikiavira Itir God an azara, “Ni nan ingangarir gumazim Jopin ganiz, o puvati? A gumazir bar aghuim,

egha nan damazimin arazir kuraba puvati. A nan apengan ikia nan ziam fava, zurara akirim ragha arazir kurabagh asi. Nguazir kamin danganiba bar, gumazitam an min itir puvati. Ezi ni na apezepera na abirazi, ki ni ataghizi ni puram osimtizim a gati. Ezi a na ataghizir puvati. A fomiram ami moghin nan gin ghua kamaghira iti. An arazir kuratam gamir puvati.”

⁴ Ezi Satan kamaghin a ikaragha ghaze, “Guisi? Ki ghaze, gumazitam deravira ikisi, uan biziba bar da ateghiva ua uan ikirimirim givezam. ⁵ Kamaghin, ki ghaze, ni uan agharim aminegh an namnam ko agharibagh asighasigh, egh ni ganti, an nin damazimin bar pazivira ni mikemegham.”

⁶ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Satan migei, “A dera, ki a isa nin agharim gati. Ni arazir manamin a damusi ifuegh, ni a damu. Egh ni a misueghti an aremeghan bar marki.”

⁷ Egha Satan Ikiavira Itir God ategha azenan ghua duar bar gavgaviba Jopin mikarzim gariki. Da an dagarimningin apengan ikegha ghua an dapanimin tu. ⁸ Ezi Jop dikavigha nguibar ekiamin azenan, uan osimtizim akaghasa danganir me bizir kuraba makurimin ghua, avrenimin tongin aperaghav iti. Egha nguazir miner akuar mamn suiragha uabi isavira iti. ⁹ Ezi an amuim ghua an gara kamaghin a migei, “Manmaghin amizi ni Godin suiraghavira iti? Ni anetakigh, egh an ziam gasighasigh, egh aremegh.”

¹⁰ Ezi Jop kamaghin uan amuim ikara, “Bar puvatigham. Ni amizir onganir mamn min migei. E bizir aghuariba God dama da isi. Egh manmaghsu an osimtiziba uaghan e daningti, e da inian kogham?”

Guizbangira, osimtizir kaba Jop bativizir dughiamin aven, an akar kuratam God mikemezir puvati.

Jopin namakar 3pla izava an gari

¹¹ Ezi Jopin namakar 3pla, osimtizir kurar a batozim baregha, a bagh mangi an ganasa akam misoke. Men ziabar kara: Elifas a Teman nguibar ekiamin gumazir mam, ezi Bildat a kantri Suhan gumazir mam, ezi Sofar a kantri Naman gumazir mam. Me dikavigha uan nguibaba ategha uari akuvagha Jopin apangkuva gavgavim a daningasa zui. ¹² Me izavira ikia saghuiamin tuivigha an garima, an mikarzim bar ikuvizi, me deraviram a gifozir puvati, a guizbangira Jop o, gumazir igharazim. Egha me puvira pamten azia, uan korotiar ruariba abigha nguazir mineziba isa pin da akurima, da izaghiri men dapanibagh isin iri. ¹³ Egha me a ko 7plan arueba ko 7plan dimagaribar nguazimin apiaghav ikia garima, a mizazir dafam isi. Kamaghin amizi, me a ko migirigiar tam gamir puvati.

3

*Jop dughiar amebam a batezim*in atara migei

¹ Egha 7plan dughiaabar gin, Jop bizibav gia amebam a batezir dughiam pazava a migei. ² A kamaghin migei:

³ “Kamaghin deraghai, dimagarir nan afeziam ghua nan amebam koma akuizi, a nan navim asangizim, God dughiar kam bar a kuavaremeghai.

Dughiar amebam na batezim, a dughiar kam bar a gin amadaghai.

⁴ God dughiar kam gamizi a bar mitarmangizi deraghai.

Pin Itir God, aruem ataghizi, a dughiar kam gisiraghan kozi deraghai.

- ⁵ A dughiar kam gamizi a bar mitarmegha,
ghuariar piziba overiam avaraghiva aruemin
angazangarim bar anepazazi, kamaghin deraghai.
- ⁶ Dimagarir ki borimin otozi amebam nan navim adaimin,
mitarmer dafam anevarazi deraghai.
God dimagarir kam kalendar dughiiabar tongin
anetizir puvatizi deraghai.
Kamaghin, gumazamiziba iakinibar aruer igharaz-
ibar tongin a diborir puvatighai.
- ⁷ Gumazamiziba uarir ikiava bar akongezir arazim dima-
garir kamin a gamizir puvatizi, deraghai.
Dimagarir kamin amiziba boriba batezir puvatizi,
kamaghin deraghai.
- ⁸ Ki ghaze, gumazamizir akavsiabar ongarimin itir bizibav
geir gavgavim itiba,
ko gumazir asem Leviatan fer gavgavim itiba,
me akar kuraba dughiar kam ganingizi, ti der-
aghai.
- ⁹ Dimagarir kamin aminim pirigha mamaghira itima,
aminim itir mikovezir anadiba isian koghai,
ezi aminim itir angazangarir faragha otivim otoghan
koghai, kamaghin deraghai.
- ¹⁰ Dimagarir kam, nan amebamin borir mitarim dukuazir
puvatizi, ki datirighin osimtizir dafamin aven iti.
Kamaghin, ki ghaze, dimagarir kam ikuvigha der-
aghai.
- ¹¹ “Manmaghsua, ki uan amebamin navir averiamin itir
dughiamin aremezir puvati?
Manmaghsua, amebam na batir dughiamin, ki are-
mezir puvati?
- ¹² Tizim bagha amebam na isa uan apozim gatigha
otem na ganingi?

- 13 Ki ovegha datirighin ti navir amirizimin ikia,
egha akuava avughesai.
- 14 Ki ti atriviba ko men fofozir gumazibar min aremegha
avughsa deravira ikiai.
Me nguibar ekiar ikuviziba uari bagha ua der-
aghavira dar ingarigha gifa.
Egha me uaghan ariaghiregha, datirighin avughsa
iti.
- 15 Gumazir aruar gol ko silvan uan dipenibagh arighizi, da
bar izivaziba,
me datirighin bar ovea ghue.
Ki men min deravira dakuasa.
- 16 Kamaghin deraghai, ki amebamin navir averiamin aven
aremegha,
aruemin angazangarimin ganighan koghai.
- 17 “Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin,
gumazir arazir kurabagh amiba datirighin arazir
kabagh amir puvati.
Ezi gumazamizir amiraziba deraghaviram avughsi.
- 18 Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin, kalabuziaba
datirighin amiraghirigha nimira iti.
Me uan gumazir me dikabira men garibar dimdiaba
barazi puvati.
- 19 Danganir kamin, gumazamizir guar aviriba iti.
Gumazir kiniba ko gumazir ziaba itiba, me bar
moghira an iti.
Danganir kamin, pura ingangarir gumazir kiniba, me
ua uan gumazir men garibar apengan itir puvati.
Me firiaghiregha gifa.
- 20 “Ki kamaghin azai, God gari, gumazamiziba osimtiziba
ko dughiar kurabar itima,
a tizim bagha me ataghirazima me angamira iti?”

- 21 Gumazamizir kabanang aremeghasa bar ifonge, ezi
ovevem me bativir puvati.
Me ovevem buria puvira ingari,
mati me nguazimin modozir bizir ivezir bar pin
kozim bagha nguazim gutui.
- 22 Me ovevem batozir dughiamin,
me matmatiamin gara bar akonge.
- 23 God gumazir kabar tuaviba bar ada piri,
ezi me mangamin tuaviba monge.
Ezi me fozir puvati, me manmaghin damuam.
Ki kamaghin azai, Tizim bagha God me ataghizi
ikirimirir angamira itimin angazangarim men iti.
- 24 “Nan navir averiam ara mamaghira iti,
ezi ki dagheba apir puvati.
Ki pazavira uabi baragha, zurara diava arai.
Ezi nan navir osimtizim, mati dipam afemozibagh
izivagha emira zui.
- 25 Guizbangira, bizir ki atiatiba,
da na bativigha gifa, egha na gasighasisi.
- 26 Kamaghin, ki navir amirizimin itir puvati.
Egh nimira daperagh iki avughsan kogham.
Bar puvati. Osimtizimra na gizifa.”
Elifasin migirigiar faragha zuim

4

(Sapta 4--5)

*God gumazir aghuibar akurvagha, gumazir kuraba
dikabiri*

¹ Ezi Elifas, Jopin migirigiam baregha kamaghin migei:

² “Jop, ki tong mikemegham.

Ki ni mikimti, ni nan ataram, o puvatigham?

Ki pura ikian kogham.

³ Ni oragh. Ki fo, ni nighnizir aghuiba gumazamizir avirim ganingi,

egha gavgavim gumazamizir osimtizibar aven itibagh aningi.

⁴ Gumazamizir osimtizibar aven ikia ireziba, ni migirigiar aghuiba me ganiga, ua me ghufezi me tuivigha gavgafi.

⁵ Ezi noka, datirighin dughiar kuram ni batozi, ni digavir kuram gamigha atiatia nin nighniziba ikufi.

⁶ Ni nighnizir gavgavim Godin ikiava, an ziam fava, an atiatia an apengan iti.

Ni zurara arazir aghuibagh amir gumazim.

Kamaghin datirighin, ni nighnizir bar gavgavim an iki, egh a mizuamti a nin akuragh.

⁷ “Jop, ni nighnigh, gumazir arazir aghuibagh amua, egha osimtizitam gumazitam gatizir puvatizitam, osimtizitam batogha aremez, o?
Ti Puvati.

⁸ Ki gari, gumazir arazir kurar aviribagh amiba, gin osimtizir aviriba ko dughiar kuraba me batifi. Egha mati, gumazim azenimin ingarigha dagher aghuim azenimin anekaragha dagher aghuim asi.

Ezi gumazim dagher kuram akaragha, dagher kuram asi.

⁹ Gumazir arazir kurabagh amiba, God men aningagha me gasighasigha bar me a gefi, mati aminir gavgavim ivaima, avim ruarimin itir temebar isia bar da gifa.

¹⁰ Gumazir kuraba gumazir igharazibagh asighasizir dughiaabar me bar akonge,

mati laionin gavgaviba, me asizim misoghezir dughiamin pamten tiarim akara dazeri.

Ezi God gumazir kaba abira, egha puv me gasighasisi.

Ezi me mati atariba dipiraghirezir laionba, me uam asizibav soghti da arimighiran gavgaviba puvati.

¹¹ Kamaghin amizi, me mati laionin gavgaviba dagheba puvatigha ariaghiri, ezi dar nguziba tintinibar zui.

Ezi kamaghira, gumazir arazir kurabagh amiba arazir kamra me bativam.”

Godin damazimin gumazitam derazir puvati

¹² Egha Elifas ua kamaghin migia ghaze:

“Dughiar mam sighsirir akar mam mogomemin iza nan kuarim giraghu.

¹³ Gumazamiziba dimagarimin pamten akuir dughiamin, ki migirigiar kam ini.

Ki akuava onganigha itima

nighnizir avirim tintinimin nan dapanimin aven izi.

¹⁴ Dughiar kamin, atiatim na avarazi, nan mikarzim nighava agoi.

¹⁵ Ezi aminir muziarim iza nan guam seregha zui.

Ezi ki puviram atiatima nan mikarzimin ariziba dikafi.

¹⁶ Ki bizir mamin garima, a nimira tughav iti.

Ezi ki deragha fozir puvati, kar bizir tizim.

A nimira tughav ikia niginiba puvati.

Ezi tiarir dozim kamaghin migei,

¹⁷ ‘God gumazamizibar ingarizi me an apengan iti.

Kamaghin, tav ti Godin damazimin deraghan kogham.

A ti Godin mirara zueghan kogham. Bar puvati.

- ¹⁸ E fo, enselba God ko ikiava an ingangarim gami.
Egha dughiar maba me deravira uan ingangarim gamir puvati.
God men arazir mabar garima, da derazir puvati.
- ¹⁹ Ezi gumamaziziba, me nguazir kamın bizir kiniba.
Ezi ni ti ghaze, me enselbagh afiragh Godın damazimın deravira ikiam? Puvatigham.
God nguazim inigha gumazibar inivafizibar ingari,
ezi me zuamiram ariaghiri, mati gumaziba bughiraviaba dikabiri.
- ²⁰ Gumazim mızarazimın deravira ikegh egh guaratizimın oveghti,
gumamazizir igharaziba uam a ginighnighan kogham.
- ²¹ Gumamaziziba tighar nighnizir aghuim ko fofozim ini-amin dughiamin,
ovevem zuamira me bativima, gumazir igharaziba men bizir aviriba isi,
mati gumazim averpenim ikezir beniba firizi a zuamira degiaghiri.’”

5

¹ Egha Elifas ua kamaghın migia ghaze:

- “Jop, ni akurvazim bagh dim!
Tina nın tiarim baregh izam? Ti puvatigham.
Enselin tam ti nin akurvaghasa nighnisi o?”
- ² Gumazitam onganigh nighnizir aghuim puvatigh arazir aghuim damuan koghiva,
zurara navim ikuv aningaghiti, an arazir kam a damuti an aremegham.
- ³ Ki gari, gumazir onganir arazir kurabagh amiba, me deraghavira uan danganibar iti,

ezi ki zuamira me gasighasighasa Godin deima, a me gasighasiki.

⁴ Eghti men boriba deravira ikiamin tuaviba puvatigham. Eghti kotin aven gumazir kuraba me abinamin dughiamin, namakar kotin aven men akurvaghambiba puvatigham.

⁵ Gumazamizir dagheba puvatigha kuariba piriba, me izi gumazir kurar kabar azenibar dagheba iniam. Egh me uaghan benir ataghataribar aven itir dagheba sara iniam.

Egh me uaghan men dagiaba ko bizir igharaziba sara inisi nighnigham.*

⁶ E fo, arazir kuraba ko osimtiziba, daghebar min nguazimin anagav otivir puvati. Bar puvati.

⁷ E gumazamiziba, e uari osimtizir e bativibar mingariba. E uari osimtizibagh amima, da otifi, mati itam isia afuaghira, avir muziaribagh asavamadi.”

God dughiar kuramin, ni geghuvam

⁸ Egha Elifas migia ghua ghaze:

“Ki ti ni aragha, osimtizir ekiaba atera ikiai, ki da agivasa God gakaghora a ko migiai.

⁹ A digavir kuram gamir bizibagh amima e da tuisighan asa.

Da bar en nighnizibagh afirazi, e deragha dagh fozir puvati.

¹⁰ An amozim amadima, a nguazim giza dipam isa azeniba ko bizibagh anidi.

¹¹ A ziar ekiaba, ziaba puvatizir gumazamizibagh anidi.

* **5:5:** Hibrun akam deragha migirigiar kamin mingarim abighizir puvati. **5:11:** Jop 22:29; 36:7

Egha azia naviba ikuvir gumazamizibar arareba agiva
me gamima,
me ua deragha bar akuegha iti.

- ¹² “Ifavaribagh amir gumazamiziba,
a men nighniziba onganim dagh anidi,
ezi me damuasa ifongezir arazibagh amir puvati.
- ¹³ Gumazamizir maba pazi igharaz darazir amuasa, arazir
kurar guar aviribagh nighnisi,
ezi God men arazir kabagh amima da meraram
asighasisi.
- Mati gumazim asizim bagha ivem atigha, egha a uabi
ivemin aven ghu.
- Egha bizir me damuasa migeiba, da pura ghua gifa.
- ¹⁴ Men nighniziba bar davdavizi, me bizitam damighan
kogham.
Aminim tiraghti aruem bar anangti,
me mitarmer ekiamin iti moghin, me tuavir zuimin
ganan kogham.
- ¹⁵ Ezi God gumazamizir biziba puvatizibar akurvasi.
Ezi gumazir ekiar gavgaviba itir kaba, me pura biziba,
me onganarazibagh amir gumazamizibagh
asighasighan kogham.
- ¹⁶ Kamaghin, onganarazibagh amir gumazamiziba nigh-
nizir gavgavim Godin ikia, uarir akurvaghasa a
mizua iti.
Eghti gumazir arazir kurabagh amiba pazi me
damuan kogham.
- ¹⁷ “Ni oragh. Godin Gavgaviba Bar Itim, gumazi-
tamin arazim akirmighti, gumazir kam, a bar
akongegham.

Kamaghin amizi, God ti ni akirmighasava ami,
ezi ni an aghuzir akaba baragh egh akirim ragh
a gasan marki.

¹⁸ E fo, God osimtizim ko mizazim gumazitam danigh,
egh a damighti, a gin ua ghuamaghegham.

¹⁹ Dughiar bar aviriba, a nin ganti, ni osimtizimin aven
ikiti, a nin akuragham.

Eghti bizir kuratam ni gasighasighan kogham.

²⁰ Eghti mitiriar ekiamin dughiamin, a dagheba ni
daningti, ni deraghvira ikiam.

Egh midorozimin dughiamin a ni geghuvti, nin
apaniba ni misueghti ni aremeghan kogham.

²¹ “Apaniba akar ifavaribar nin ziam gasighasighsi damuti,
God nin akuraghti, men akaba ni abiraghan
kogham.

Eghti bizir kurar ni gasighasighamiba otivti, God ni
geghuvti, ni atiatingan kogham.

²² Mitiriar ekiamin dughiam ko dughiar kuramin, God
ni geghuvam, eghti ni navir aghuim iki bar
akuegham.

Egh ni nguazir kamin itir asizir atibabar atiatingan
kogham.

²³ Egh nin azenir ni ingarim, dagiatam an aven ikian
kogham.

Eghti asizir atiaba ni ko navir amirizimin iki der-
aghvira ni ko ikiam.

²⁴ Eghti ni fogham, nin biziba bar deraghvira iti,
egh ni navir amirizimin iki uan purirpenimin aven
daperaghiv ikiam.

Egh ni ganti, nin sipsipba bar ikiti,
tam oveghan kogham.

- ²⁵ Ni uaghan kamaghin fogham, nin boriba bar avirase-megham.
Nin ovavir boriba avirasemegh, tintinibar nguazimin grazibar min ikiam.
- ²⁶ Egh ni gavgavigh iki mangi bar ghurighiva, ovegham, mati rais aghoramin dughiam otozi, gumazamiziba rais aghora an oviziba isi.
- ²⁷ Jop, ni oragh. E deravira bizir kabagh nighnigha kamaghin fo, da bar guizbangira.
Migirigiar kam, ki nin akurvaghasa a gami, ni deravira kuarim atigh migirigiam baregh, nighnizim inigh.”

Jop Elifasin akam ikara

6

(Sapta 6--7)

Jop mizazir ekiam isavira iti

¹ Ezi Jop kamaghin Elifasin akam ikarvasi:

- ² “O, ki uabin apangkufi.
Ki ti uan navir osimtizim ko osimtizir na batoziba bar da isi, skel tam datigham!
- ³ Guizbangira, nan osimtizir kurar kaba, ongarir dadarimin itir gigimin osimtizim, bar a gafiragham.
Kamaghin amizi, ki atarava migirigiar aviribagh ami.
- ⁴ Godin Gavgaviba Bar Itim, barir marasinin kuram itibar na gasi.
Marasinin kurar kam nan namnamin aven ghuzi, nan nighnizim ikufi.
God atiatim na daningamin bizir guar aviriba amadi.

- 5 “Donkin atiaba ko bulmakauba, damamin graziba ikiti,
da diman kogham. Bar puvatigham.
- 6 Eghti dagher isingtiziba puvatiziba, e ti pura dar amam
o? Puvati.
E faragh amangsizim dar atigh, egh dar amam.
Ezi tuarir aroriamin dipar kinim a isingiz o? Bar
puvati.
- 7 Nan navir averiam dagher kamaghin garibagh ifongezir
puvati.
Da mati nan damazimin bar ikuvizir dagheba.*
- 8 “Oio, ki kamagsua, God nan azangsizim baregh,
nan azangsizimin mirara bizir kam damuam.
- 9 Ki kamagsua,
God na dikabiragh pamten na misoghti ki aremeka.
- 10 Ki fo, ki akirim ragha Godin akam gasarazir puvati,
a Godin Bar Zuezim.
Kamaghin, ki mizazir ekiam isa aremeghamin dughiam, ki
kamagh mikim suam, a dera, pura bizim,
ki bar akuegh uabi fi uabi akunam.†
- 11 Nan gavgaviba bar gifa,
ezi bizir aghuir manatam uam na bativsi ki a mizua-
mam?
Egh ki bizir tizim bagh ua iki navir amirizim ikiam?
Nan ikirimirim givaghti, deragham.
- 12 Ni ghaze, nan gavgavim ti, bras ko dagiamin min iti, a?
Bar puvati.
- 13 Bar guizbangira, nan gavgavim bar givazi,

* 6:7: Ves 5 ko 7 ghaze, Jop kamaghin akar isin zuim gami, Elifasin akam tong nan akurvazir puvati, mati daghem isingizir puvati. Kamaghin amizi, ki uan akabar gun miaviava iti.

† 6:10: Hibrun akam, vezin kam deragha a miageir puvati.

ki manmaghin uabi uabin akurvaghamin bizitam
damuam? Bar puvati.

- ¹⁴ “Gumazim osimtizir ekiam itir dughiam,
an namakar aghuiba a ko ikia bar an apangkufi.
Arazir kam dera.
Gumamazir uan namakabagh ifongezir puvatiziba,
me uaghan Godin Gavgaviba Bar Itimin atiatia an
apengan itir puvati.‡
- ¹⁵ Ki garima, ia nan namakaba ia bar deraghavira na gifari.
Ia mati amozim izi puvatizi daghuriba dake.
- ¹⁶ Amozir dughiamin daghuriba izevegha pamtemin
emiri.
- ¹⁷ Egha aruemin dughiamin daghurir kaba bar dakegha
dipaba puvati.
- ¹⁸ Dughiar maba gumaziba uan kamelin biziba ateriba ko,
tuaviba ataghiragha tuavir igharazibar zui.
Egh me dipaba puvatigh, tuavim ategh mangi
daghurir kabar dipaba buriam.
Eghti dipar kaba dakeghti, me pura
gumazamiziba puvatizir danganimin daru mangi
arimighiregham.
- ¹⁹⁻²⁰ Teman nguibar ekiamin gumaziba ko Sabean gumazir
biziba amadiba, uaghan kamaghiram ami.
Me ghaze, dipaba daghurir kabar ikيامa, egh me uan
kamelba inigh mangiti me dipabar amam.
Ezi me daghuribar garima, da bar dakezi, me digavir
kuram gami.
Egha men nighniziba bar derazir puvatigha okam
nighnisi.
- ²¹ Ia ti uaghan daghurir dakezir kabar min ami.
Ki ghaze, ia ti nan akurvaghasa ize,

‡ 6:14: Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

ezi ia nan garima, ki ikuvigha itima, ia bar puviram atiati.

²² Manmaghin ami?

Ki fomira bizir aghuitam uabi daningasa ti ian azara?
O, ki ti dagiabar uabin akurvaghasa gumazir igharaz-
ibar azagsighasa, ia apezepere?

²³ O, ki ti apanibar dafaribar uabi iniasa ian azara?

O, ki atrivir kuramin dafarimin uabi givezasa ti ian
azara?
Bar puvati.

²⁴ “Aria, ia nan sure damuti, ki arazir kurar amiziba deragh
dagh fogham.

Egh ki akam dukuagh iararam oragham.

²⁵ E fo, fofozir gumazim guizin akam mikimti, an
migrigiaba gumazir igharazibar nighnizibar
amuti,

me nighnizir gavgavim dar ikiam.

Ezi ia puram akam arai.

Ian akaba deravira nan arazibar osimtizitamin gun
migeir puvati.

²⁶ Osimtizir kam bar na gasighasiki.

Kamaghin, nan migrigiaba derazir puvati.

Ezi ia ghaze, da aminimin min pura ivai.

Egha ia ghaze, ia ti na akirigham? Bar puvati.

²⁷ Ki ghaze, ia ti borir asaghasazibagh eghuvamin gu-
mazim amisivisi, satu gikararangam.

Egh ia dagiaba inisi, ti uan namakaba amangam.

²⁸ “Aria, e uari, ia deravira gan na tuisigh.

Ia fo, ki ia gifarir puvati.

²⁹ Ia migrigiar kaba ko arazir derazir puvatiziba atakigh,
egh ia arazir aghuimra gin mangi nan araziba tuisigh.

Ki arazir kuratam gamizir puvati.

Kamaghin amizi, ia pazi na ginighnighan marki.

³⁰ Ia ti ghaze, nan migirigiam derazir puvati.

Egha ia ti ghaze, ki fozir puvati arazir manam dera,
o arazir manam ikufi.
Bar puvati.”

7

¹ Egha Jop ua kamaghin migia ghaze:

“O God, e nguazir kamin itir ikirimirim a kamaghin iti,
gumazamiziba bar puvira ingar ikiam,
mati gumaziba ingangarim damuasa e amikirvagha
zui.

Egha mati gumazim uan ingangarir ivezim iniasa uabi
abiragha,
bar pamten ingaravira iti.

² E mati ingangarir gumazir kinibar min, danganir
dughuaziba itibar ikiasa ifonge.

Egha e mati ingangarir gumazim ivezim iniasa in-
garigha ivezim bagha mizua iti.

³ God nguazimin ikiasa na amisevegha na gamizi,
iakiniba iza zuima, nan ikirimirim mati pura bizir
kinim,
egha mingarir aghuim puvatigha kamaghira iti.

Ezi zurara dimagaribar, nan navim osemegha ikia derazir
puvatigha kamaghira iti.

⁴ Ki misiamin akua egha aminim zuamira tiasa ki ifonge.

Ezi dimagarim bar ruarazi, ki misiamin uabi
gighavkiravira itima, aminim tira.

⁵ Ezi apizir muziariba ko nguazir mineziba, korotiabar
min, nan namnam bar a noke.

Ezi duar akaziba zuamira nan duaba avezi,
duabar ganganiba, misingizi moghin gari.

Ezi duaba zuamira ua biaghiregha, mitiziba uam otifi.

- ⁶ Ezi uaghan, mati amizim zuamira mitarim girighizi moghin,
 nan dughiar ki nguazimin itiba, da iza zuamira zui.
 Ezi nan ikirimirim derazir puvatigha kamaghira iti.
 Ezi nan nighnizim ghaze, ki ua deraghan kogham.”

Jop uan osimtizimin God migei

- ⁷ Egha Jop ua kamaghin migia ghaze,
 “O God, ni fo, mati gumazim ghuariam sue moghin,
 nan ikirimirim a bar otefe.
 Ezi nan damazim ua bizir aghuir na bativamibar ganan kogham.
- ⁸ Gumazamiziba datirighin nan gari, me gin ua nan ganan kogham.
 Ni nan ganvira ikiti, ki pura puvatighti, ni ua nan ganan kogham.
- ⁹ Gumazim aremegh, Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin mangam,
 mati ghuariam ua overiamin itir puvati, a uan danganim ategha ghu.
 Nguibar kamin itir gumazim a ua izeghan kogham.
- ¹⁰ A ua izi uan dipenimin mangan kogham,
 eghti an adarazi a gin amadagham.
- ¹¹ “Kamaghin amizi, ki bizir kam ginighnighamin dughiamin, ki uan akam dukuaghan kogham.
 Ki osimtizir bar ekiam aterima nan navir averiam bar puviram arai.
 Ki uan duamin aven bar oseme, kamaghin amizi, ki mikimam.
- ¹² Manmaghin amizi, ni zurara kalabuziamin min na geghufi?

Ni ti ghaze, ki ongarimin itir kuruzir asem, egh ki bizibagh asighasigham.*

¹³ Ki ghaze, ki ti dakuam,

egh kamaghin ki uan mizazir kam gin amadagham.

¹⁴ Puvati, ki akuir dughiamin, ni atiatir irebar kuraba nan akakasi,

ezi ki aser guar igharazibar gari.

Arazir kamin, ni na gamizi ki bar atiatingi.

¹⁵ Ki kamaghin uabin apangkuvigha ghaze, me nan firim dafazi ki aremegha deraghai.

Ki iki uan mikarzimín, uam osimtizir kaba ateran aghua.

¹⁶ Ki bar amira.

Ki ua nguazir kamin ikian aghua.

God, ni osimtizim ua na daningan marki.

Nan dughiam bar otefe,

kamaghin, ni na ateghti ki pura ikiam.

¹⁷ “E gumazamiziba, e bar bizir tiziba, ni zurara puviram e ginighnisi?

Tizim bagha ni zurara en garavira iti?

¹⁸ Tizim bagha ni zurara mizarazibar en araziba tuisisi?

Egha ni manmaghsua en garavira ikia avughszaba puvati?

¹⁹ Ki kamaghsua, ni uan guam giragh tong dughiar otevimin nan ganan marki,

eghti ki tong avughseka.

* **7:12:** Fomira gumazir maba kuruzir aser ongarimin ikia bizibagh asighasizimin eghaghanim men iti. Ezi God a isa kalabus gatigha an gara iti. Egha eghaghanir kamin akar igharazir maba da Jop 9:13 ko 26:12-14in iti. **7:17:** Onger Akaba 8:4; 144:3; Hibrú 2:6

²⁰ Nan arazir kuram ti ni gasighasighizi, ni osimtizim na daningasavira nighnisi?

Ki mati asavamadir ababanimin min itima, ni zurara uan afuzibar na ginifi.

Ni gumazir e geghuvim, mati gumazir kalabuziabar suigha, me geghuvim.

Ezi ki ti osimtizir ekiam ni ganidi, o?

²¹ Ni manmaghsua nan arazir kuraba gin amangan aghua? Kiran oveghangin ki ovegh mozir torimin irighiv ikiam.

Eghti ni na buriamin dughiamin, ni nan apighan kogham.”

Bildat in migirigiar faragha zuim

8

(Sapta 8)

Gumazir kuraba dughiar ruarim in ikian kogham

¹ Ezi Bildat, a Suhan kantrin gumazir mam, a kamaghin migei:

² “Nin migirigiam a kamaghira iti, egha derazir puvatigha, mati aminir ekiam ivai.

Ni dazoghin migirigiar kam ategham?

³ Ni ti ghaze, Godin Gavgaviba Bar Itim guizin uan arazim gigha e gamir akar dikirizibagh nighnzir puvati? Bar puvati.

An arazir aghuiba, zurara kamaghira iti.

⁴ Nin boriba ti arazir kuram Godin damazimin a gamizi, a men arazir kuramra uam me ikara.

⁵ Eghti ni uabi Godin Gavgaviba Bar Itim ko ikiva, a ko mikimiva uabin apanguksi an azang.

⁶ Egh ni gumazir aghuir Godin damazimin derazimin otogh bar zueghti, God izi nin akuragham.

- A ni damighti ni fomira uan dipenimin ikezi moghin ikiam.
- ⁷ A bar bizir aviritaba ua ni daningti,
da bizir avirir ni faragha ikezibagh afiragham.
- ⁸ Ni inazir afeziar fomira ikezibar nighnizir aghuibagh fogh,
egh men fofozim deraghviram a tuisigh.
- ⁹ “E dughiar bar otevimra nguazimin iti,
mati nedazim aruem a gamizi a tu, ezi ghuariam
aruem apazazima a zuamira puvati.
E boghimra otivigha fofozir muziarim iti.
- ¹⁰ Fomira ikezir gumazamiziba fofozir aghuiba ko nigh-
nizir aghuariba iti.
Kamaghin, men nighnizir aghuiba ko fofozir aghuiba
nin sure damuam.
- ¹¹ “Ighuruniba ko graziba ti dipaba puvatizir nguazimin
deragha aghui? Bar puvati.
Da danganir dipaba itibar deraviram aghui.
- ¹² Ezi dipam dakezi, ighurunir kaba ko graziba deragha
aghuir puvati.
Gumazamiziba tighar da aghoramin dughiamin, da
suvighavira ikia misingi.
Grazir maba grazir kabar min zuamira midir
puvati.
- ¹³ Gumazamizir akirim ragha God gasaraziba,
me mati grazir kaba.
Me ikuvighamin tuavimin gin zui.
Me kamaghin nighnighan marki, me deraghvira
ikiam.
Puvati. Me ovengam.
- ¹⁴⁻¹⁵ Men nighnizir gavgavim ghaze, e deravira ikiam.
Ezi puvati, me bar tuavir aghuim ataki.

Me mati gumazamizir onganiba boghoborirmin dipenimin suiragh an ghuavanangam.

Eghti boghoborir dipenim zuamira dutughti me pazavira iregham.

¹⁶ Gumazamizir kaba fomira mati grazir gavgavibar min azenimin ike.

Me deraviram aghuima men biba azenimin danganiba bar dar ghue.

¹⁷ Egha dagiabar suigha bar gavgafi.

¹⁸ Eghti gumazitam grazir kaba asighti, gumazamiziba foghan kogham,

fomira grazir gavgavir mam danganir kamin ike.

¹⁹ Guizbangira, gumazamizir akirim ragha God gasiba, me bar akongezir arazimin dughiam bar otefe.

Egh me arighireghti, igharaz darazi otivigh men danganim iniam.*

²⁰ “Eghti gumazim arazir aghuibar amu, egh Godin damazimin arazir kuraba puvatighti,

God akirim ragh a gasan kogham.

Gumazir arazir kurabagh amim,

God an akurvaghan kogham.

²¹ Jop ni oragh, God nin arazibar ganti da deraghti,

a ni damighti ni navir aghuim ikiam,

eghti ni dimiva bar akuegham.

²² Egh a ni gifongezir puvatizir gumazamiziba abiraghti, me bar aghumsigham.

Eghti gumazamizir arazir kurabagh amiba, me uan biziba sara bar ovegham.”

* **8:19:** Hibrun akam, ves 16in tugha ghua ves 19in tu, a deragha migeir puvati. **8:20:** Jop 4:7; 21:30 **8:21:** Jop 5:22; Onger Akaba

126:1-2; 132:16 **8:22:** Jop 18:14; Onger Akaba 132:18

Jop Bildatⁱⁿ miğirigiaba ikarvasi

9

(Sapta 9--10)

Jop, God ko akam akirasa

¹ Egha Jop kamaghin Bildatin miğirigiam ikara:

² “Guizbangira, ki fo nin miğirigiam, a guizbangira.

Gumazim Godin kotin otoghti,

God manmaghin gumazir kamin arazimin
ganiva a mikim suam, a nan damazimin
derazir gumazim?

³ Gumazitam God ko akabar uaning misoghti,

God 1,000in bizibar an azangsighti, gumazir kam
azangsizir katam bar a ikaraghan kogham.

⁴ God nighnizir aghuim ko fofozim ko gavgavir ekiam iti.

Kamaghin, tinara a batuegh a gafiragham?

Gumaziba puvati.

⁵ Egh an aningagheghamin dughiamin,

a zuamira mighsiabagh isivaghsivazi, da zui,
egha bar moghira dagh asighasisi.

⁶ A nguazim gavgavim a daningasa bizibagh nobagh-

nobazima,
nguazim puvira ivazvasi.

⁷ A pura aruem mikemeghti, a isiraghan kogham.

A mikovezibar angazangariba apazaghti e dar ganan
kogham.

⁸ A uabi overiam pin aneti.

Ezi ongarim dipirima, an a gisin arui.

⁹ God mikoveziba bar dar ingarizi,

da vaghvagha ziaba iti, mati Guezam ko Iavibam ko
sautin amadaghan itir mikovezir igharaziba.

- 10 A digavir kuram gamir bizir guar aviribagh ami,
ezi da bar en fofozim gafira.
Ezi digavir kuram gamir arazir an amiba,
e da mengiva avegham.
- 11 “God nan boroghira izi na gitagh mangiti,
ki an ganighan kogham.
- 12 A bizir tizim gifonge, a puram a iniam, gumazitam an
anogoroghan kogham.
Eghti tina an azangam, Ni tizim gami?
- 13 God uan aningagharimin suizi puvati.
Rahap uan roroaba ko, a me gamizir arazim ni an
gani.
God apanir kaba dikabirazi, me an apengan iti.
- 14 Ki gavgaviba puvati, egh tong Godin akam ikaraghan
kogham.
Egh ki Godin kotin tugh, ki migirigiar manatamin a
mikimam? Ki akaba puvatigham.
- 15 Ki gumazir arazir kurabagh amir puvatizim,
egh ki Godin kotiamin aven, migirigiatamin a
ikaraghan kogham.
Godra gumamaziziba tuisizir gumazim, egh a na isi kot
darigham.
Ki fo, ki ua tuaviba puvati, egh ki an azaraghti a nan
apangkuvigham.
- 16 Egh ki kotin akam akirsi an diaghti a izeghiva,
ti kotiamin, nan akam bareghan kogham.
- 17 An aminir ekiam ko amozimin na abinasa aning amadi.
Ezi ki kamaghin nighnisi, ki osimtiziba puvatizi,
a na gasighasighavira iti.
- 18 “God tong na ataghirazir puvati, ezi ki avughsezir
puvati, kamaghin ki mizazim isavira iti.

Ezi bizir a na gamir kaba, da na gamima, ki osiavira iti.

- 19 An gavgavimin ababanim, nan gavgavim bar a gafira.
Egh ki kotin akam akirsi nighnighti, tinara a inigh kotin izam?* Puvatigham.
- 20 Ki arazir kuratam gamizir puvati,
egha ki bizitamın osımtızir tam itir puvati,
egh ki kotin mangi nan migirigiaba ikuvighti, God nan akam giraghti, ki deraghvira kot damighan kogham.
- 21 Guizbangira, ki bizitam pazava a gamizir puvati.
Egha ki nighnisi, ki pura bizir kinim,
egha uan ikirimirir kam ki bar an aghua.
- 22 Ki fo, e bar magh ghue, gumazir kuraba ko gumazir aghuiba sara,
God bar e agivam.
- 23 Eghti dughiar kuram gumazamizir aghuibagh asighasighti,
a men osımtızim dipova an ingiarva akam.
- 24 God gumazir kuraba ataghizi me nguazir kam gativagha an gari.
Egha jasbar nighnizibagh amima, da onganigha deravira kotiabagh amir puvati.
God ti bizir kabar amuti, da otivan koghti, tinara dar amuti da otivam?
- 25 “Nan dughiar ki angamira ikiamiba, da atamra ghua gefi.
Da puvira ivemara gumazimin ivemarim gafira.

* 9:19: Hibrun akar datirighin itim ghaze, “Tinara na inigh kot bagh izam?” Ezi gumazir aviriba ghaze, Bar fomira akar kam, “Tinara a inigh kot bagh izam?” a itima, gin gumazir maba Hibrun akamin a giragha an osiri.

Kamaghin amizi, ki ua dughiar aghuim bativan kogham.

²⁶ Dughiar kaba atamra gefi, mati kurim ongarimin atamra ivemari, egha mati isam asizimin suighasa tuigha zuamira izaghiri.

²⁷⁻²⁸ Kamaghin deragham, ki uan navimin itir osimtizim gin amadagh, bar akongegh deravira ikiam.

Ki kamaghin damuasava amua, egha osimtizir kam ko mizazir kam uam aningin atiati.

Ki fo, God, ni nan gari, ki nin damazimin gumazir kuramin min iti, kamaghin ki atiati.

²⁹ Kamaghin ki tizim su uabi mikim suam, ki gumazir aghuim?

Nan migirigiaba pura biziba, ezi ki bar amira.

³⁰ Egh ki nin damazimin zueghsi, sopin bar aghuim inigh mangi, dipar dikiriamin uabi rueghti,

³¹ ni na isi mozir konir beghneazim itimin na kunighti, nan mikarzim bar pughpurigham.

Kamaghin, ki ti pura uabi ruegham.

Eghti nan korotiaba suam, ki ti bizir bar kurar mam, egh nan mikarzimin aghuagham.

³² “God ti pura gumazir kinitam amuai, ga ti kotiabar ghua uan migirigiaba akirai.

³³ Ezi gumazir gan osimtizim baragh a tuisighamiba puvati, a gan migirigiaba tuisigh gan adarim akiram,

³⁴ egh Godin mikimti, a ua na misoghan kogh, egh puv na damuan kogham,
 egh an atiatim na daningisi, bizir kurabar amuan kogham.

³⁵ Kamaghin damuamin gumazitam ikiti, ki ua Godin atiatingan kogham,
 egh a ko uan osimtizim deravira a mikimam.
 Guizbangira, ki kamaghin fo,
 ki bizitamin osimtizitam itir puvati.”†

10

Jop uan ikirimirim bar an aghua

¹ Jop ua kamaghin migei:

“Ki angamira ikian bar aghua.
 Ki aremeghti deragham.
 Kamaghin ki uan navir averiamin aven itir osimtizir ekiar kamin gun mikimvira ikiam.

² Ki kamaghin Godin mikimam, ni pura kotin na tuisighan marki.
 Ni nan atariva, nan osimtizimin gurara na mikimasa ki ifonge.

³ “Gumazir ni uabi ingariziba, ni paza me gamir arazim ko arazir kurar ni me gamiba,
 ni manmaghin nighnisi, da deraz, o?

Egha arazir kurar gumaziba damuasa nighniziba,
 ni da bagha ifongezir arazim, a deraz o?

⁴ Ni ti e gumaziba bizibar gari moghin, ni dar gari,
 ni arazir kabanang gami.

† 9:35: *Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.*

⁵ Ezi manmaghin ami, ni en min dughiar otevimra ikegh
ovengam o?

Ti puvatigham.

⁶ Ezi ni manmaghsua pamten nan arazir kuraba ko os-
imtiziba buriasa ingari?

⁷ Ni fo, ki bizitamin osimtizitam itir puvati.
Ezi ni mizazim na gasi.

Egha ni fo, gumazitam nin dafarimin
ua na inighan kogham.

⁸ “Ni uabi nan inivafizimin ingari,
egha datirighin, ni ua na gasighasisi.

⁹ Ni nighnigh, ni gumazim nguazir minemin ingarizi
moghin,
ni nan ingari.

Ezi datirighin mamaghin ami?

Ni ti na damighti, ki ua nguazir minemeniam gav-
aghasa?

¹⁰ Ni nan afeziam gamizi, a navim nan amebam ganingizi,
ki an borir mitarimin aven otoghava aghui.

¹¹ Ni aghariba ko agiriba nan inivafizim gatizi, nan
mikarzim gavgafi,
ezi ni nan agiriba ko aghariba avasa, tuziba ko inim
nan inivafizim gati.

¹² Ni ikirimirir angamira itim na ganiga, bar nan
apangkufi.

Ni na geghuvima, ki angamira ikiavira iti.

¹³ Ezi ki fo, ni na geghuvir dughiamin,
ni ua pazi na damuamin nighnizim iti.

¹⁴ Ni bar deravira nan garavira iti, eghti ki arazir kuratam
damighti,

ni nan arazir kuram gin amadaghan kogham.

¹⁵ Ki arazir kuratam damighti,

- guizbangira ni pazi na damigham.
 Egh ki arazir aghuim damigh, kamaghin nighnighan kogh
 suam,
 ki gumazir aghuim. Puvati.
- Osimtizir na bativiba bar na gasighasighizi,
 ki bar aghumsiki.
- ¹⁶ Egh ki bar akuegh suam, ki gumazir aghuim,
 eghti ni zuamira nan agiragham,
 mati laion asizimin agiragha a misoghezi an areme.
 Egh ni na abinsi, digavir kuram gamir arazir aviribar
 anuam.
- ¹⁷ Ni uan aningagharim akakaghsi,
 ni osimtizir avirim amangam.
- Nin aningagharim ekiva mizazir ekiam na daningam,
 mati midorozir gumazir bizir ekiam na misoghasa
 otivaghiravira iti.
- ¹⁸ “God, ni tizim bagha na ataghizi amebam na bate?
 Kamaghin deraghai, ki uan amebamin navimin aven
 aremezi
 gumazitam o amizitam nan ganighan koghai.
- ¹⁹ Ki amebamin navir averiamin aremezi me maghira
 modogha na inigha ghua,
 matmatiamin mozimin na afaghai.
 Arazir kam, mati ki nguazir kamin otozir puvati.
- ²⁰ Ezi God, ni fo, nan dughiam bar ofefe, kamaghin ni uam
 osimtizim na daningan marki.
 Ni na ateghti, ki tong navir amirizimin ikegh
 ovengam.
- ²¹ “Egh gin ki nguazir kam ategh mangi nguibar bar
 mitarmangizimin ikiam,
 egh uamateghan kogham.

²² Nguibar kamin itir biziba, da deragha itir puvatigha bar ikufi.

Egha angazangariba bar moghira puvati, kamaghin amizi, mitarmemra nguibar kam avara.”

Sofar in migirigiaba

11

(Sapta 11)

Jop navim giraghti,

God uam an apangkuvigham

¹ Ezi Sofar Naman kantrin gumazim, a kamaghin Jop migei:

²⁻³ “Jop, ni migirigiar bar avirim gami,

Ni ghaze, nin migirigiar kaba ti e damuti,
e suam ni gumazir aghuim.

Ni ti ghaze, nin migirigiar onganir kaba e damuti,
e akabar kumigham.

Ni nighnizir aghuir aviriba paza dav keme.

Gumazir ni damuti, ni ti uan akar kabar aghumsizim
iniamin tam itir puvati.

Ki uan akam dukuaghan kogham.

Ki ti nin migirigiaba ikaragham.

⁴ Ni ghaze, migirigiar ni amizir kaba, da bar migirigiar
aghuiba.

Egha ni uaghan arazir kuratam gamizir puvatigha,
Godin damazimin dera.

⁵ Ki kamaghsua bar ifonge,

God uabi nin migirigiar kaba ikarvaghti deragham.

⁶ Egh a nighnizir aghuim ko fofozir aghuimin mingarimin
gun ni mikimasa, ki ifonge.

Bizir aviriba mogomemin iti, kamaghin gumazamiz-
iba deragh dagh foghan kogham.*

Jop, ni kamaghin foghasa ki ifonge, God dughorir
amirazim nin iklava,
arazir kurabar osimtiziba ko magh ghuezir osimtizir
ekiatam ni ganingizir puvati.

7“Godin Gavgaviba Bar Itimin fofozir aghuiba ko nighnizir
aghuiba,
ni ti bar dagh fogha iti? Puvati.

Egha ni ti an fofozimin mitaghniabar abaragha iti?
Bar puvati.

8-9 Godin fofozimin ababanim, Godin Nguibamin min bar
pin iti.

Egha Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibam gafi-
ragha bar vin mar iraghu.

Godin fofozim bar ruaragha, nguazir kamin danganir
mikebaba bar dagh afira.

Egha bar ekevegaha ongarimin mitaghniaba bar dagh
afira.

Ni manmaghira Godin nighnizim ko fofozim gi-
fogham? Ti puvatigham.

10 God izi ni inigh kotin mangiva ni isi kalabus datighti,
tinara a mikim suam, markiam?

11 God ifavarir arazibagh amir gumazamizibagh fo.

A men ganti, me arazir kurabar amuti, a me tu-
isigham.

12 Ni ganti, donkin amebam gumazir boritam bateghan
kogham.

Kamaghira ni ganti gumazir nighnizir aghuim pu-
vatizim,

* 11:6: Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

manmaghin fofozir aghuim ko nighnizir
 aghuim iniam?[†]
 Bar puvatigham.

¹³ “Jop, ni navim giragh uan agharimning fegh God ko
 mikimiva an azangsighti,
 a nin apangkuvigh nin akuragham.

¹⁴ Ni arazir kuratam damigh, egh akirim ragh uan arazir
 kuram gasaragh.

Egh arazir kuram ateghti, a ua izi nin purirpenimin
 aven ni ko ikian marki.

¹⁵ Ni kamaghin damigh uam osimtiziba puvatigh bar
 akuegham.

Egh ni gavgavigh bizitamin atiatingan kogham.

¹⁶ Egh ni uan osimtizim ko mizazim gin amadagham.

Egh ni uam aning ginighnighan kogham,
 mati aperiam ivemara ghua fanem giraghuzi,
 gumazamiziba a bakinighniki.

¹⁷ Nin ikirimirim igiamin otogham.

Egh bar deragham, mati aruem pazaghar torimin ikia
 deraghavira siragha gari.

Ezi osimtizir ni batozir kaba mati dimagarimin mitarmer
 ekiam, da ua nin ikian kogham,
 mati aruer igiamin mizarazim.

¹⁸⁻¹⁹ Egh ni fogham, God bar deraghvira ni geghuvam.

Eghti nin ikirimirim amiraghirighti, ni gavgavigh
 ikiam.

Ni bizitamin atiatingan kogham,

kamaghin amizi, ni dakuamin dughiam, ni bar der-
 avira dakuam.

Gumazir aviriba uarir akurvaghisi izi nin
 azangsigham.

[†] 11:12: Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

²⁰ Gumazamizir arazir kurabagh amiba, me akurvazim
 bagh gan ikivira ikiam.
 Eghti puvatigham.
 Me Godin aningagharim gitaviraghshi tuavir aviriba
 buriam.
 Eghti bar puvatigham, me damuva avegham,
 ovevemra me bativsi me a mizuam ikiam.”
Jop, Sofar in migirigiaba ikarvasi

12

(Sapta 12--14)

Jop uan namakabar migirigiabar aghua

¹ Jop kamaghin Sofarin akaba ikarvasi:

- ² “Bar guizbangira, ia 3plan namakar kaba, ia nighnizir
 aghuim ko fofozir aghuim iti.
 Egh ia ti aremegh nighnizir aghuim ko fofozir
 aghuim sara,
 inigh mangi bar givagham.
- ³ Ti puvatigham. Kirara, ki uaghan fofozim iti.
 Ian fofozim nan fofozim gafirazir puvati.
 Ia migeir biziba,
 gumazamiziba ti bar dagh fogha gifa.
- ⁴ “Ezi datirighin ia nan namakaba, ia na dipofi.
 Ki arazir aghuibagh amua, Godin damazimin arazir
 kuratam gamizir puvati.
 Egha ki fomira ia ko migeir migirigiaba, a da barasi.
 Ezi ia datirighin iza na dipova nan ingaravati.
- ⁵ Gumazamizir deravira ikia osimtiziba me bativir pu-
 vatiziba,
 me gumazamizir onganarazibagh amua osimtiziba
 itibar ingaravati.

Me mati gumazamiziba tuavimin gumazir mamin garima,
 a irasava amima,
 me bar a munamadazi, a degiaghiri.

⁶ Ezi okimakiar gumazamiziba ko Godin akaba batozir
 gumazamiziba,
 men ikirimirim a dera.

Me uan fofozim ko gavgavimin garima,
 bizir kamning me bagha ikirimirir aghuim gamima,
 an otifi,
 ezi bizir kam mati men asemın min oto.*

⁷⁻⁸ “Ia mangi asiziba ko kuaraziba ko osiribar azaraghti,
 me ian sure damu.

Ia ifueghiva, uaghan mangi nguazir kamin azaraghti,
 a Godin Arazibar gun ian sure damu.

⁹ Ikiavira Itir God ingarizir bizir kaba bar, da an amir
 bizibagh fo.

¹⁰ Gumazamizibar ikirimirim ko bizir a ingarizir igharaz-
 iba sara,
 da bar an dafarimin iti.

¹¹ “En akatoriba dagheba apa dar isingtizim barasi,
 daghem isingiz, o a ikufi.

Kamaghira en kuariba, migirigiaba barazima, e bar
 deravira da tuisisi.

¹² Guizbangira, gumazamizir ghuriba nighnizir aghuiba
 ko fofoziba iti.

¹³ Ezi Godin nighnizir aghuim ko fofozim, gumazamizir
 ghuribar fofozim bar a gafira.
 Egha uaghan gavgavir ekiam iti.

¹⁴ “God bizitam gasighasighti, gumazitam uam an in-
 garighan kogham.

* **12:6:** Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

God gumazitam kalabus datighti, gumazitam ua a inighan kogham.

¹⁵ Egh God amozimin anogoreghti, aruer ekiam otoghti, nguazim bar misigh gavgavigham.

Egh an amozir avirim amangti faneba bar aperiar ekiaba otivti, dipam nguazimin danganir aviriba avaragh dagh asighasigham.

¹⁶ God gavgavir ekiam iti.

A bizir guar aviribar amuamin fofozir avirim iti.

Gumazamizir akar ifavaribav geiba ko gumazamizir akar ifavaribar gin zuiba,

me bar moghira Godin agharimin iti.

¹⁷ Gumazir nighnizir aghuiba atrivibagh anidiba,

God men nighnizir aghuariba batozima,

me onanigha bibiabaram arui.

Egha a uaghan jasbagh amima,

me onani.

¹⁸ God atrivibar ingangaribar me agefi,

ezi me ua atrivir korotiaba azuir puvati.

Me pura ingangarir gumazir kinibar min inir kiniba iti.

¹⁹ A ofa gamir gumazibagh amima, me onanigha bibiabaram arui.

Egha a gumazir ekiaba abiri.

²⁰ Nighnizir aghuiba isa gumazir dapanibagh anidiba, God men akatoribar kumi.

Egha gumazamizir ghuribar nighnizir aghuim ko fofozim batosi.

²¹ A gumazir dapaniba abira paza me gami,

egha gumazir gavgavibar gavgaviba agefi.

²² A bizir mogomebagh amima,

da azenibagh iri.

Egha an angazangarim gamima,

a bar mitarmangizir danganibar otivima, danganir
kaba bar angazangari.

²³ A kantribagh amima, da gavgava ziaba iti.
Egha a gin uam adagh asighasisi.

A kantribagh amima, da otiva bar gavgafi,
egha gin a dar gumamaziziba inigha ghua kantrin
igharazibar me kalabus garisi.

²⁴ A kantribar gumazir dapanibar nighnizir aghuiba
batoghezi,
me onganigha puram arui,
mati me danganir biziba puvatizimin puram arui.

²⁵ Me mati gumazim danganir mitarmemin ikia tuavim
buria pura suighsuisi.
Egha a me gamima, me dipar onganiba apir gumaza-
mizibar min purama aghuavtifi.”

13

¹ “Guizbangira, ia migeir bizir kaba, ki fomira da baregha
dar ganigha gifa.

Ki bizir kabagh fogha gifa.

² Bizir ia foziba ki uaghan dagh fo.

Ian fofozim, nan fofozim gafirazir puvati.

³ Kamaghin, ki ia ko mikiman bar amira.

Ki Godin Gavgaviba Bar Itim ko mikimasa.

Ki uan osimtizir kam akirsi a ko ga migirigiabar
uaning misoghasa,
kamaghin ki ifonge.

⁴ Ezi iarara, migirigiar ifavarir aviribagh ami.

Ia mati dokta gumazimin arimariam akiran fofozim
puvati.

⁵ Kamaghin amizi, ia ua mikiman marki.

Ia ti akabar kumigh nimira ikiti,

gumazamiziba suam, ia nighnizir aghuim ko
fofozir aghuim iti.

- ⁶ “Egh ia deravira kuarim atigh
nan migirigiaba baraghasa ki ifonge.
⁷ Ia akam ara migirigiar ifavaribagh ami,
egha ia ti kamaghin nighnisi, migirigiar kaba Godin
akuragham?
⁸ Ki kamaghin gari, ian nighniziba ti Godin akuragh na
abinasa.
⁹ God ia tuisigh deravira ian araziba ko nighnizibar ganti
ia deravira ikiam, o puvati?
Ia ti gumazamizibagh ifari moghin God gifaram o?
Bar puvatigham.
¹⁰ Ki fo, ia pura Godin akurvagh na abinsi navir averiamin
na ginighnighti,
God ian ataram.
¹¹ Eghti ia an gavgavir bar ekiamin gan bar atiatigh
akongam.
¹² Aghuzir akar fomira ikeziba ia dav keme, da pura biziba,
mati averenim.
Ia kotin aven migeir akaba,
da gavgaviba puvati, mati beghneazim.”

Jop kamaghin atiatir puvati, God a misueghti an are-
megham, kamaghin Jop mikiman atiatir puvati

¹³ Jop ua kamaghin migia ghaze:

- “Ia akabar kumighti ki uabira mikimam.
Bizir manam na bativsi, a mar na batif.
Ki uan akam dukuaghan kogham.
¹⁴ Ki atiatir puvati, ki Godin mikimasaviram amua iti.
Egh ki aremeghsi, a dera, pura bizim, ki aremegham.
¹⁵ A dera, God na misueghti ki aremeghasa ifonge,

eghti ki a mizuamiva nighnizir gavgavim an iki maghira ikiam.

A nan ganti, ki an damazimin an gun mikim suam,
ki arazir kurabagh amir puvati.*

¹⁶ Gumazir arazir kurabagh amitam Godin guamin izan kogham.

Ki a mikimsi atiatingan koghti, a tuavir kamin na gifogh suam,

ki gumazir arazir kuratam gamizir puvatizim.

Egh a nan apangkuvigh nan akurvaghti ki deravira ikiam.

¹⁷ Datirighin ia deravira kuaribar arigh na baragh.

Eghti ki uan nighnizimin aven itir bizimin gun miki-masa.

¹⁸ Godin mikimamin migirigiaba, ki dagh fozi da iti, ezi ki fo, Godin damazimin ki osimtiziba puvati.

¹⁹ Tinara na ko ga migirigiabar uaning misoghiva, na mikim suam, ki arazir kuram gami?

Tav ikiti, ki akam dukuagh, egh nimira iki aremegham.

²⁰ “O God, bizir pumuningra ni aningın na damuasa, ki nin azangsişi.

Ni nan azangsizir kamning gifueghti, ki nin atiating egh nin mongan kogham.

²¹ Nan azangsizimning kamakin.

Ki kamaghin ifonge, ni uam osimtizim na darighan marki.

Egh atiatim na ganidir bizir kurabar amuan marki.

* **13:15:** Gumazir maba ghaze, E vezin kam kamaghin a giragham, “Egh a faragh na misueghti ki aremeghsi, ki bighivira an damazimin a mikim suam, ki arazir kuratam gamizir puvati, egha ki a mizuai, eghti a nan apangkuvigham.”

- ²² Ni kamaghin damigh, egh nan diagh na mikimti, ki nin migirigiaba ikarvagh.
O puvatighi, ki faragh ni mikimti, ni nan migirigiam ikaragh.
- ²³ Ki arazir kurar manaba ko osimtizir manabagh ami?
Ni bighivira na mikimasa ki ifonge.
- ²⁴ Tizimsua, ni akirim ragha na gasara?
Ni tizim bagha nan apanimin min na gami?
- ²⁵ Ki mati raizin misevir kinim ko grazir midiarir muziarir mam, aminim a givav amadi.
Kamaghin, ni tizimsua atiatim na ganiga nan agin-tisi?
- ²⁶ Ki igiamra ikiava amizir arazir kuraba, ni ti dagh nighnighavira iti,
egha ni arazir kurar kaba ikarvagha osimtizir ekiam na garisi.
- ²⁷ Ni senin nan suemning ikezi, ki daruan ibura.
Ki daruti ni nan gin danganiba bar dar mangi,
egh nan dagarir nozimning deravira aningin ganam.†
- ²⁸ E gumazamiziba mati temem, apiziba anemezi a mazigha gifa,
egha mati korotiam barareba anepa toriba a gariki.”

14

- ¹ “E gumazamiziba dughiar otevimra nguazir kamın iti,
egha amebam e batezir dughiamra, osimtiziba e bativavira ikia,
iza e aremezir dughiamin tu.
- ² E mati, akimarim mizarazimin otogha, guaratizimin misingi.

† 13:27: Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

Egha uaghan e mati nedaziba, ghuariam aruem
apazazi da zuamira puvarisi.

³ Kamaghin, ni manmaghsua en araziba tuisisi?
God, ki pura bizim, ezi manmaghsua ni na isa kot
gati?

⁴ E gumazamiziba nin damazimin bar mize.
Eghti tina e damighti e nin damazimin zuegham?
Bar puvati.

⁵ Ni en ikirimirim ababanim atigha gifa,
eghti e manmaghin dughiaba ko azenibar nguazir
kamin ikiam?
Gumazitam uan ikirimirim bagh ua dughiatam gisi-
vaghan kogham.

⁶ Kamaghin, ni datirighin na ateghti, dughiar ki itimin, ki
avughsi navim deragham,
mati ingangarir gumazim an ingangarim guaratiz-
imin givazi an navim dera.

⁷ “Ki fo, gumazitam temem okeghti,
a ua ghuzim anangamin tuavim iti.

⁸ Tememin povim mising magiriti an biba kurigham,

⁹ eghti nguazim dipam ikiti, ghuzir igiam temer dakar me
okezimin otogham.

Egh an aghung aguaba asi mati temer igiam.

¹⁰ Ezi e gumazamiziba kamaghin puvati,
e ovegezir dughiam e bar givagham,
eghti igharaz darazi uam en ganan kogham.

¹¹ Dipar akareba ko dipar ekiaba dughiar mabar bar
dakegham.

¹² Kamaghira gumazamiziba ovea ua dikavir puvati,
egh mangi overiam givamin dughiamin,
me kamaghira ikiti bizitam me gaghuraghan
kogham.

13-14 “Gumazamizir oveaghueziba, me ti ua ikirimirir igiam iniam?

O God, kamaghin deragham, ni Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin na modogh mangi, nin aningagharim bar amiraghamin dughiamin tugh.

Egh ni ua dughiatam, na ginighnighsi a ginabagh.

Eghti ki pura ni mizuam iki mangiti, dughiar ni na ataghiraghasa misevezim otogham.

15 Egh dughiar kamin, ni uabira uan ingangarim ginighnigham, kar kirara ni nan ingari.

Egh ki ua nin boroghin ikisi ni bar ifuegham.

Kamaghin amizi, ni nan diaghti, ki nin akam ikaragham.

16 Eghti dughiaabar zurara, ni nan daroriba bar deravira dagh eghuvam.

Egh nan arazir kurabagh nighnighan marki.

17 Nan arazir kurar ki amiziba, ni bar da gin amadagh ua dagh nighnighan marki,

mati me biziba mitarim gaghuigha, an akam ikegha dagh nighnizir puvati.

18-19 “Ezi bizir kaba ti otivan kogham.

Ki biziba bar dar gari da ikufi.

Mighsiar gavgaviba dipiraghira pura nguazir kinimin oto.

Dagiar ekiaba sivaghsivagha uan danganir ikeziba ataghirasi.

Dipamin gavgavim dagiar ekiabagh ami da ghua sufi,

egha nguazim gikua anetera igharagha zui.

Ezi kamaghira, ni gari e gumazamiziba ghaze, e deravira ikiam,

ezi ni en nighnizir gavgavir kaba agivasa arazir guar aviribagh ami.

- ²⁰ Ni uan gavgavimin me abiri me ariaghiri.
Egha me ariaghirir dughiam, men guaba igharagha gari,
ezi ni me amadima me Oveaghuezibar
Nguibamin zui.
- ²¹ Eghti gin gumazamiziba ziar ekiam men otaribar aningam o, me men ziaba abin aghumsizim me daningam,
eghti gumazir ovengeziba bizir kamin ganan kogh,
egh uaghan a gifoghan koghan.
- ²² Me mati gumazir uan inivafizimra mizazim barazim,
egha osimtizir a bativiziba bagha azi.”

Elifasin migirigiar namba 2

15

(Sapta 15)

Gumazir kuraba ivezir kuram iniam

¹ Jop mikemegha givazi, Temanin nguibar ekiamin gumazim Elifas kamaghin a ikaragha ghaze:

- ² “Jop, ki ghaze, ni gumazir nighnizir aghuim ko fofozim itim.
Manmaghin amizi nin migirigiaba mati aminim, ezi ni puram akam arai?”
- ³ Ni e adogha ghuavira iti,
ezi nin migirigiaba deragha gumazitamin akurvazir pu.
Puvati.
- ⁴ Migirigiar kamaghin amiba, gumazamizibagh amima,
me Godin atiatiava an apengan itir puvati,
egha uam an damazimin ikia a ginighnizir puvati.
- ⁵ Ni arazir kuram gami, ezi bizir kam ni gamima ni migirigiar kabagh ami,

eghti da ni amizir arazir kuraba avegh da mon-
gegham.

Nin apezeperir migirigiaba bar dera,
egha mati ifavaribagh amir gumazamiziba.

⁶ Ni tuisighamin arazim, a nan ingangarim puvati.

Nin akatorimra ni tuisigh pazi ni damuti,
ni fogh suam, ni arazir kuram gamigha gifa.

⁷ “Ezi manmaghin ami?

Tav ti nin faragha nguazir kamin otozir puvati?

Nin amebam ni batezir dughiamin,

God ti tighar mighsiabar ingaram?

Bar puvati.

⁸ Jop, God uan Nguibamin enselba akuvagha me ko
migirigiabagh ami, ezi ni dughiar kamin uaghan
ikia oraghiz, o?

Ni ti uabira nguazimin itir gumazamizibar tongin,
nighnizir aghuim ko fofozim iti?

Bar puvati.

⁹ Nin fofozim en fofozim gafirazir puvati.

Bizir tizim ni a gifo, e uaghan a gifo.

¹⁰ Gumazir ghurir ghurapaniba e ko iti.

Ezi men azeniba nin afeziamin azeniba bar dagh
afira.

¹¹ “Jop, God nin mizazim amirvaghassav ami, eghti nin
navim amiragh nimira ikiam.

Ezi e nin asughasugha ni miagiava, egha migirigiar
aghuiba ni ganingi.

Egha ni ti ghaze, bizir God damuamim,

a pura bizim, egha ni aghua?

¹²⁻¹³ Ni digavir kuram gamigha navir averiamin aven

Godin atara damazimning atiaghirigha gari,
egha migirigiar kurar avirimin a gami.

Tizim nin nighnizim gasighasiki,
ezi ni arazir kam gami?

- ¹⁴ “Gumamaziziba Godin damazimin zuezir puvati.
Gumazir amebam otezir tam, arazir aghuibaram
amir puvati.
- ¹⁵ E gumamaziziba, enselba e gafira, ezi God men arazibar
gari, da derazir puvati.
Overiamin itir biziba da an damazimin uaghan zuezir
puvati.
- ¹⁶ Ezi e nguazir kamin itir gumamaziziba, e tong bar
derazir puvati.
En araziba bar ikuvigha mughuasi.
E arazir kuram damuasa bar ifonge,
mati gumazim kuarim an pirima, a dipam bagha
areme.
- ¹⁷ “Jop, ni deravira kuarim atigh nan migirigiaba baragh.
Bizir ki ganigha fofozim iniziba, ki dar nin sure
damuasava ami.
- ¹⁸ Ki nighnizir aghuim ko fofozir aghuim itir gumamaziz-
iba da fofozir kam ini.
Me uari uan afeziaba da fofozir kam ini.
Ezi dughiar me nan sure gamizim,
me migirigiatam modozir puvati.
Me bar dar gun na mikeme.
- ¹⁹ Gumamazizir kaba uan nguazimra iti.
Ezi nguibar igharazibar gumazitam iza me ko ikia,
egha men nighnizibagh asighasighizir puvati.
- ²⁰ “Nan migirigiam kamakin:
Gumamazizir kuraba me kamaghira mizazim ini
mangi ovegham.

- 21 Me niginiba barazir dughiabar, me bar puviram atiati.
 Me ghaze, bizir kurar me gasighasighamim izi.
 Egh me suam, osimtiziba puvati, dughiar kamin apaniba
 izi,
 men bizibagh asighasigh men biziba okimam.
- 22 Me fo, bizir kuraba otiv bar me avam, mati mitarmem
 nguazim avara.
 Men nighnizim ghaze, me osimtizir kam gitaghan
 kogham.
 Egha me fo, apaniba midorozir sabamin me misoghti,
 me arimighiram.
- 23 Me dagheba buriagh arui, ezi dagheba itir puvati.
 Ezi me fo, dughiar ovezimin, dughiar bar kuram me
 bativam,
 mati mitarmem nguazir kam avara.
- 24 Men nighniziba derazir puvati, me pazavira nighnigha
 bar atiatingi.
 Bizir kam me abiragha, men nighnizibagh asighasisi,
 mati atrivim uan apanibagh asighasisi.
- 25 “Me ifaghata ghaze, me Godin Gavgaviba Bar Itim bar a
 gafira,
 egha an akaba batogha an gavgavim iriaghiriasi.
 Kamaghin amizi, dughiar kurar kam,
 gumazamizir kurar kaba bativam.
- 26 Mati me midorozir korotiam arugha, midorozir oramin
 suiragha
 Godin misoghasavira zui.
- 27 Me datirighin deravira ikiava mikarziba bui,
 egha bizir aghuir aviriba iti.
- 28 Ezi nguibar ekiar me datirighin itiba ikuvigham,
 eghti men dipeniba dipirighiregh ikuvighi,
 me dar ikivira ikiam.
- 29 Eghti men daghaba ko biziba bar gevegham.

Egh gumazitam ua men ganighan kogham.

³⁰ Me mitarmer osimtizir ekjar kam gitaghan kogham.
Mitarmem nguazim avarazi moghin me avaragham.
Godin aningagharim me gasighasigham,
mati avim tememin isima, aminim an dafariba ko
bizibagh iva tintinibar zui.

³¹ Me ifavarir arazimin suiraghavira ikia ghaze,
bizir kam ivezir aghuim me daningam.
Ezi puvati.

Me bizir aghuitam inighan kogham.
Men ifavarir arazimra, mati men ivezir kurar me
iniamim.

³² Egh me azenir aviribar ikeghan kogh ovengam,
mati temer igiam, gumaziba an oke.

³³ Gumazamizir kaba ingangarir aviribagh ami, ezi da
deraghaviram otivir puvati.
Da mati wainin ikarizim wainin oviziba bati,
egha da tighar aniamin dughiam, da puram
asiaghiri.

Me mati olivin temem akimarir avirim a batifi,
egha bar suaghirezi, olivin oviziba tememin puvati.

³⁴ Gumazamizir nighnizir gavgavim Godin itir puvatiziba,
men adarazi pura ikiam.
Me boriba puvatigham.

Eghti gumaziba gumazamizibar azangsighti, me mong
apezeperir dagiaba me givezegh me gakaghonti,
me me bagh arazir kuram damigh, egh dagiar kaba
inigh uari bagh dipenibar ingaram.

Eghti dipenir kaba, da bar moghira isigham.

³⁵ Ifavaribagh amir arazir guar aviribar nighnizim, men
navir averiabar otifi,
mati borim amebamin navir averiamin otifi.
Arazir kuram damuamin nighnizim men naviba ko nigh-
nizibagh izifa,

ezi me ifavarir avirim gami.”

Jop Elifas in akam ikara

16

(*Sapta 16--17*)

Jop ghaze, God pazava a gami, ezi a uabin akurvaghasa Godin azangsisi

¹Jop kamaghin Elifasin migirigiam ikara:

²“Ki zurara migirigiar kaba baragha ghua, ua da baraghan amira.

Ia tong bar nan akurvazir puvati.

³Ia ghaze, Jop, ni akam ara ghuavira iti.

Ni dazoghin nimira ikiam?

Ni nighnizir manam ikia, egha nimira itir puvatigha en migirigiaba baraghan aghua?

Ni en migirigiaba ikarvaghavira iti.

⁴Ezi ki kamaghin ia mikimasa, ia nan danganim inigh, ki paza iti moghin ikiti,

ki ia deragha iti moghin ikiti,

arazir ia datirighin na gamir kamra ia damuam.

Ki uan apangkuvim ian akakaghsi puviram akam arangam.

Egh ki ia bativizir bizir kurar kabar digavir kuram damigh dapanim rongam.

⁵Nan akatorimin ki migirigiar gavgavir bar aviribar ia damuti, ian mizaziba amiragh magiram.

⁶Egha ki uabi kamaghin nighnisi, ki mikimam, o ki akatorim dukuagham,

a pura bizim, arazir kam nan akuragh nan mizazim a givaghan kogham.

⁷⁻⁸“Bar guizbangira, God bar nan gavgaviba agifa.

A na gamizi, ki bar agharim guragha gavgaviba nan puvati.

Kamaghin nan namakaba nan gara bar atiatigha ghaze, ki ti arazir kuram gamizi, God nan arazir kuram ikarvagha mizazim na gasi.*

⁹ God bar nan aghuagha nan apanim gami.

A bar nan aningaghegha ataribagh ivia, na gasighasisi.

¹⁰ “Gumazamiziba tuivigha na okarigha, arazir kurabar na gami.

Me na dipova nan ingaravaka egha nan koviam apese.

¹¹ Gumazir akirim ragha God gasava arazir kurar aviribagh amiba,
God na isa men agharim gati.

¹² Fomira ki deraghvira ike, ezi God otogha nan firimin suiragha bar na misaraghariki,
egha puv na gamizi, ki bar ikufi.

A na gamizi,
ki an baribar asavamangamin ababanir mamin min oto.

¹³ Ezi an midorozir gumaziba na gasavamadi.

Egha a nan navim atuzi, nan muriam suiaghirigha nguazim giri.

God tong nan apanguvir pu. Bar puvati.

¹⁴ A nan tuavim apirigha puvira na misosi,

* **16:7-8:** Gumazir maba ghaze, E vezin kam kamaghin a giragham, “Bar guizbangira, God, ni bar nan gavgaviba gifa. Egha ni nan adarasi, me gasighasighizi me ariaghiregha gifa. Ni na gamima, ki agharim guragha egha nan mikarzim bar amira. Ezi gumaziba nan gara ghaze, Ki arazir kuram gami, egha ni nan arazir kurabagh ikarvagha bar puv na gami.”

mati midorozir gumazir gavgavim apanibar nguibar ekiam iniasa pamtem misosi.

¹⁵ Fomira, ki ziar ekiam iti, ezi datirighin, ki onganaraz-ibagh amua bar aghumsiki.

Egha uan korotiaba suegha azir korotiam aru.

¹⁶ Ki aziavira itima nan damazimning begha nan mitar-mangi.

Ezi nan guam bar aghevegha igharagha gari.

¹⁷ Ki arazir kuraba puvati, ezi osimtizir kaba pura na batifi.

Ki igharaz darazi paza me gamir puvati.

Egha ki God ko migeir arazim ko nan daroriba, da bar Godin damazimin dera.

¹⁸ “O nguazim, ni oragh.

Ki aremeghti nan ghuzim ireghti, ni ghuzir kam avan bar marki.

Ni ghuzim ateghti, a puram azenimra iki, egh osimtizir kam akirsi Godin dimam.

¹⁹ Ki fo, na bagha garir gumazir mam Godin Nguibamin iti. A fo, ki osimtizitam gamizir puvati.

A nan akurvagh,

kotin aven gavgavim nan migirigiabar aningam.

²⁰ Nan namakaba na gifongezir puvatigha, pazavira na dipofi.

Ezi ki Godin damazimin aziavira iti.†

²¹ Ki kamaghsua, gumazim uan namakamin akuragha gumazir igharazim ko akam akiri moghin, akurvazir gumazitam nan akuragh na bagh God ko mikimiva, a ko akam akiram.

²² Guizbangira, ki dughiar otevimin angamira ikiam, ti azenir vamira, o azenir pumuningin,

16:18: Jenesis 4:10; Esekiel 24:6-8 **16:19:** Jop 19:25 † **16:20:** Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

ki ovevemîn tuavimin mangi ua izan kogham.”

17

- ¹ “Nan ikirimirim ikuvigha gifa, ezi dughiar ki ovengamim, a bar roghira ize.
Ezi matmatiamra na mizua iti.
- ² Gumazamiziba na okarigha tuivighav ikia dibovibar na migei,
ezi ki men gari, me arazir kurar kamîn na gami.
- ³ “O God, ni uabira nan akuragh nan kalabuziam givezeghti ki firighirigham.
Gumazir kamaghin nan akurvaghamin tam itir puvati.
- ⁴ Ni nighnizir aghuim nan namakaba dama da batoke,
ezi me na abinasavira nighnisi.
Kamaghin, me nan akuraghan kogham.
Kamaghin amizi, ni me damighti, me deragh otivighan kogh na gafighan marki.
- ⁵ O God, ni fomira itir aghuzir akam ginighnigh,
‘Gumazitam dagiaba o biziba inisi, uan namakam puram a isi kot datigh,
egh a uan boriba ko, uan arazir kuram bagh ivezir kuram iniam.’
- ⁶ “Datirighin gumazamiziba Godin garima,
an osimtizir ekiam na ganingizi, me nan guam gipari.
Danganiba bar me na dipova kamaghin migei,
‘Ia gan, Jop arazir bar kuram gamigha osimtizir ekiar kam ini.’
- ⁷ Ki bar osemegha puviram azi,
bizir kam na gamima nan damazimning bezi,
ki deravira gari puvati.
Egha ki bar agharim gura.

- ⁸ Gumazir aghuir osimtiziba puvatiziba,
me gari, bizir kaba na bativima,
me bar digavir kuram gami.
Egha me gumazir kurabar gari, me deravira iti,
ezi bizir kam bangin men naviba bar ikufi.
- ⁹ Ezi gumazamizir aghuiba uan arazir aghuibar suiragh
mamaghira ikiam.
Me arazir aghuibara damuam, mati men dafariba bar
zuegha, gavgavigha mamaghira iti.*
- ¹⁰ “Aria, ia ua mikim.
Ki ian migirigiaba baragha fo,
ian tav nighnizir aghuaritam ko fofozim itir puvati.
- ¹¹ Ki angamira itir dughiam givasava ami.
Bizir ki damuasa bar ifongeziba,
ki datirighin dar amuan kogham.
- ¹² Ki mitarmemin ikiavira itima, nan namakaba ghaze,
‘Puvati, ni angazangarimin iti.’
Me ghaze, ‘Ni osiman marki. Aminim tiasava ami.’
Ezi ki gari mitarmer ekiam ikiavira iti.
- ¹³ Ki Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibam baghavira
mizua iti,
eghti a nan dipenimin min ikiam.
Egh ki nguibar kamin dakuti mitarmem na
avaragham.
- ¹⁴ Ki matmatiam ginighnigh kamaghin a diponam, ‘Nan
afeziam.’
Apizir nan mikarzim apiba, ki kamaghin dar ponam,
‘Nan amizim,’ ko ‘Nan amebam.’
- ¹⁵ Ki suam, gin osimtizir kaba givaghti ki deravira ikiam,
guizbangira, ki ti puram mizuam ikiam.
Tinara na mikim suam, ki ua deragh ikiam?

* 17:9: Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

Ti puvatigham.

- ¹⁶ Ki aremegh Gumamazizir Oveaghuezibar Nguibamin magirigh,
 egh ki ti ua deragh ikiamin tuavitam ikiam o?
 Ti puvati.”

Bildat in migirigiar namba 2

18

(*Sapta 18*)

*God gumazir kuraba
 ivezir kuram me ganidi*

¹ Ezi Suhan kantrin gumazim Bildat kamaghin Jopin migirigiam ikarvasi:

- ² “Jop, ni dazoghin uan akam dukuagham?
 Ni deravira uan migirigiaba tuisighti, e ni ko miki-
 mam.
- ³ Ni manmaghsua kamaghin nighnisi,
 e bulmakaubar min ikia fofoziba puvati?
- ⁴ Nin aningagharim nirara ni gasighasisi.
 A bar bizibar ingarigha dar danganibara da ariki, egh
 da batueghan kogham.
 A dagiar ekiabagh isivaghsivaghti, da mangiti nguazir
 kinim ikian kogham.
 Bar puvati.
- ⁵ Gumamazizir arazir kurabagh amiba, God me
 gasighasisi.
 A gumamazizir kaba agefi, mati gumazim lam
 amunge.
- ⁶ Eghti gumamaziziba ua lamın angazangarimin ganti,
 a ua arazir kurabagh amibar dipenibar ikian kogham.

- ⁷ Gumamazizir kaba deravira itir dughiamin me pamten arui,
ezi osimtizim me batozi, me dapaniba avigha nimiram arui.
Me paza igharaz darazir amuasa nighnizir aviriba iti,
ezi men nighniziba ghua meraram asighasisi.
- ⁸ Me mati asiziba aruima iver ekiam dar suisi,
egha mati asiziba, gumaziba da bagha okorezir moz-ibar ghuaghiri.
- ⁹ Me mati asiziba azuazimin aven zui,
¹⁰ egha me mati asiziba benibar dui,
benir gumaziba asizibar suighasa arighiziba.
- ¹¹ Bizir atiatir ekiam me ganidiba,
da danganir me aruibar otiva men agintisi.
- ¹² “Arazir kurabagh amir gumamaziziba,
me datirighin dagheba otevegha mitiriamra iti.
Ezi dughiar bar kuram otogha
me gasighasighasava ami.
- ¹³ Gumamazizir kurar kaba, arimariar bar kuratam men mikarzibar otiv,
men soroghafariba ko bizibagh asighasigh me damuti me ovengam.
- ¹⁴ Me ghaze, men dipeniba ti men ikirimirim damuti, a bar deragham.
Ezi puvati, me puviram atiating ovengam.
- ¹⁵ Me oveghti, gin men ikizimin aven tav ua iki,
men dipenimin ikian kogham.
Eghti ikizir igharazimin gumamaziziba izi, men dipenimin aven itir mughuriar kuram agivsi,
pauran me salfan dagiamin ingarizim fufugham.
Egh gin me uari dipenir kamin ikiam.
- ¹⁶ Gumamazizir arazir kurabagh amiba bar givagham,
mati temem, an biba ko an aguaba misingizi a bar misingi.

- ¹⁷ Eghti gumazamiziba bar me gin amadagham.
Eghti me ua nguazir kamîn ziaba puvatigham.
- ¹⁸ Me angamira itir dughiamin, me aruemin angazan-
garimin gari.
Ezi ovevem iza me batoghezi, me nguibar bar mitar-
mangizimin ghue.
- ¹⁹ Men ikizim bar kuavaremegham,
eghti me uari men boritaba, o men ovavir boritaba
ikian kogham.
Puvati. Me bar ovengam.
- ²⁰ Aruem anadi naghîn itir gumazamiziba ko, aruem
ghuaghiri naghîn itir gumazamiziba,
me bizir kurar gumazamizir kaba batozim bareghiva,
digavir kuram damigh puviram atiatingam.
- ²¹ Osimtizir guar avirir kaba, gumazir kurar nighnizir
gavgavim Godîn itir puvatizibar amuiroghboriba
ko,
men dipenibar aven itir darazi sara, bar me bativam.”

Jop Bildatⁱⁿ akam ikarvasi

19

(Sapta 19)

Jop bar ikuvigha uabira iti

¹ Ezi Jop Bildat ikaragha ghaze:

- ² “Ian migirigiaba mizazir ekiam na ganiga, puvira na
abira na gasighasisi.
Ia dazoghîn migirigiar kaba ategham?
- ³ Dughiar aviribar ia na gasighasigha na abiri.
Ia kamaghîn amua tong bar aghumsizir puvati.
- ⁴ Ki guizbangira Godîn damazimin arazir kuratam
damigham,
eghti bizir kam nan bizimra, a ian bizim puvati.

- ⁵ Ia ti ghaze, ia gumazir aghuiba, ezi ki gumazir kuram?
Ia gari, bizir kurar kaba na bativizi ia akam na gasa
ghaze,
ki arazir kuram gami.
- ⁶ “Ezi ki arazir kuratam gamizir puvati.
God uan ifongiamra bizir kabagh ami.
A uan iver ekiamin nan suiragha na amighiri.
- ⁷ Ia gan! God puvira na misoghavira iti.
Ezi a na ataghiraghasa ki pamten diava arai.
Ezi a nan dimdiam ikarvazir puvati.
Egha a guizin arazimin na gamir puvati.
- ⁸ A nan tuavim apirizi ki mangan asa.
Egha mitarmem gamizi, a tuavir kam avarazi,
ki tuavimin garir puvati.
- ⁹ A nan ziar aghuim gasighasighizi,
gumazamiziba ghaze, ki gumazir kuram.
- ¹⁰ A na gasighasigha bar na akaraghariki,
mati gumazim dipenim akaraghariki.
Ki faragha ghaze, a nan akuraghti ki deravira ikiam.
Ezi puvati, a nan nighnizir kaba bar da batoke.
- ¹¹ God puvira nan atara egha kamaghin nighnisi,
ki mati an apanim.
- ¹² A uan midorozir gumaziba amangizi,
me iza nan dipenim okarigha na ko misosi.
- ¹³ “God nan ikizim gamizi, me na ategha ua na ko itir
puvati.
Ezi na ko itir darazi ua na gifozir puvati.
Men damazibar, ki nguibar igharazimin gumazimin
min iti.
- ¹⁴ Ezi nan anababa uaghan na ataki.
Ezi nan roroaba na bakinighinigha gifa.

- 15 Gumazir fomira iza nan dipenimin ikeziba, me na ginamadagha gifa.
Ezi nan ingangarir amiziba, me ua na gifozir puvati.
Ki men damazimin nguibar igharazimin gumazimin min oto.
- 16 Ki uan ingangarir gumazibar deima,
me na bagha izir puvati.
Ki uan akatorimin migirigiar aghuibar me mikinam,
ezi puvati, me nan akaba ikarvazir puvati.
- 17 Ki mikimasava amima, nan akatorim puvira mughuasi,
ezi nan amuim, nan boroghin ikian aghua.
Ezi guizin nan aveghbuaba,
me nan gari, ki mati bizir kuram.
- 18 Nguibamin boriba na dipova na gasighasisi.
Egh ki men damazibar mangiti, me akar kurabar na mikimam.
- 19 Nan namakar bar aghuiba, me datirighin bar nan aghua.
Ki bar ifongezir gumaziba, me uaghan akirim na gasaragha na abinasava ami.
- 20 Ki bar agharim gurazi, nan mikarzim bar suiaghirigha gavgaviba puvati.
Ki bar ikuvigha, bar atam aremeghai.
Egha ki fozir puvati, manmaghin amizi ki ovegezir puvati.
- 21 “God uan agharimin na misoghezi ki bar ikuvigha iti.
Kamaghin, ia nan namakaba, e uari, ia nan kuarku-
vigh deravira na damu.
- 22 Manmaghsua, God na gamizi moghira, ia pazavira na gami?
Ia gari, ki paza itima, ia tizim bagha na abinasa migirigiar aviribagh ami?
- 23 “Oio! Ki kamaghsua, ki God ko migeir akar kaba,

gumazitam bar ada isi akinafaritamın da osirighti, da ikivira iki.

²⁴ Kamaghin deragham, me ti nan akaba isi, dagiatamin dagiar tuizimin da aghoregh, egh taba ainin da osirighti, da iki mamaghira ikiam.

²⁵ Ki fo, nan Akurvazir Gumazim, Godin Nguibamin iti, egh a gin nguazir kamin izi kotin aven tugh nan akurvagh na bagh mikimam.

²⁶ Arimariar kuraba nan mikarzim gasighasighti, ki da sara ikivira iki Godin ganam.

²⁷ Ki uabi uan damazibar an ganam, eghti a na bagh mikimam.

Ki an ganti an nan roroamin min ikiam.

Ki guizbangira Godin ganasa nan navim bar dikavigha iti.*

²⁸ “Ia ti ghaze, Osimtizir Jop bativir kamin mingarim, anarira iti. Kamaghin, e a isi kot darighamin arazim ataghiraghan kogham.

²⁹ Ezi iarara, ia uari bagh ganigh.

Ian migirigiar kabanagh Godin aningagharim damuti,

a ivezir kuram ia daningiva mizazim ia gasegham.

A kamaghin damighti, ia fogham,

gumazir arazir kurabagh amiba Godin kotin otivam.”

Sofarin migirigiar namba 2

20

(Sapta 20)

19:26: Onger Akaba 17:15; 1 Korin 13:12; 1 Jon 3:2 * **19:27:** Hibrun akar ves 25in ikegha ghua ves 27in tuziba, deragha migeir puvati.

*Gumazir kuraba dughiar bar otevim*in deravira ikiam

¹Jop mikemegha givazi, kantrin Naman gumazim, Sofar kamaghin a ikarvasi:

²“Jop, ni oragh.

Nin migirigiam na gamizi, ki digavir kuram gamigha okam nighnisi.

Ezi ki nin migirigiam zuamiram a ikaraghasa.

³Ni na akirmighasa migeir migirigiam, ki a barazi, a bar aghumsizim na ganingi.

Ezi ki bighivira nin akam ikarvaghasa.

⁴Bar fomira God gumazamiziba nguazir kam gatizir dughiamin,

tugha iza datirighin,

⁵gumazamizir arazir kurabagh amiba,

dughiar otevimra, bar akuegha navir aghuim isi.

⁶Gumazamizir kabanang gumazamizibar damazimin gumazir ekiabar otiva ziar ekiaba isi.

Me mati mighsiar mam, an ghuam pin mar ikia ghuariaba ko voroghira zui.

⁷Gumazamizir kaba uan buaribar mirara ikuvigham.

Egh me bar ovengam.

Eghti gumazir fomira men gara me gifoziba, me kamaghin mikimam,

gumazir kaba managh iti?

⁸Gumazir kamaghin amiba, me irebamin min zuamira givaghti,

gumaziba uam men ganan kogham.

⁹Me ua uan nguibabar ikian kogham,

eghti gumazitam ua men ganighan kogham.

¹⁰Eghti men boriba uarir apangkuv, egh uarir akurvaghsi, gumazamizir onganarazibar azangsigham.

Gumazir kaba ikivira iki,

onganarazibagh amiba da, okemezir bizir avirim
uam ada ikarvaghham.

¹¹ Egh me igiabara uan gavgaviba sara iki,
egh zuamira puram ovengam.

¹²⁻¹³ “Gumazamizir kuraba, arazir kuram bar a gifonge,
egha me anetaghiraughan aghua.

Me mati gumazim dagher isingtizim gifuegha a isa uan
mizemin apengan aneti,
eghti daghemin isingtizim zuamira givaghan
koghham.

¹⁴ Ezi men arazir kuram meraram asighasigham,
mati daghem gumazimin navir averiamin ghuaghira,
kuruzir imezimin min otogha, a gasighasisi.

¹⁵ Gumazamizir kuraba uan okimakiar arazimin dagiar
aviriba ko biziba akumakua,
dar pozibav kiri.

Eghti God bizir kaba batueghti da mangam,
mati gumazim dagher aghuir aviriba amegha gin ua
dar misi.

¹⁶ Gumazamiziba akumakuir biziba meraram
asighasigham,
mati kuruzim me givima, an imezim me misozima
me ariaghiri.

¹⁷ Me bizir kaba pozibav kira ghaze,
Bizir kaba me damuti me deravira dapiagh bar
akongegham, mati faner ekiabar dipaba izevegha
emiri.

Ezi puvati, bizir aghuir kaba me bativan koghham.

¹⁸ Me bizir kaba pozibav kira ingangarir dafam gami.
Eghti God igharaz darazi ateghti me bizir kaba iniam.
Kamaghin amizi, gumazamizir kurar kaba bizir kabar
ivezimin suiraghan kogh, da bagh bar akueghan
koghham.

- 19 Guizbangira, me gumazamizir onganarazibar apanguvir pu.
Puvati, me paza me gami.
Me arazir ifavarir aviribagh amua gumazamizir igharazibar dipeniba isi.
- 20 Me zurara gumazamizir igharazibar bizibar gara dagh ifuegha da iniasa,
egha tong avughsir puvati.
Kamaghin God me ateghan koghti,
me bizir me bar ifongezir kabar suiraghan kogham.
- 21 Bizir me gara ifongeziba, me pura da isi,
mati gumazim dagher aghuim apava bar anegifa,
ezi muziarir tam ua itir puvati.
Egha me dabirabir aghuim itima,
men biziba deraghaviram otifi.
Eghti dughiar aghuir kam dughiar ovezimîn ikegh ua givagham.
- 22 Me bizir aghuir avirir kaba ikiamin dughiamin,
osimtizir ekiam me avaraghti bizir kuraba bar me abinam.
- 23 “Me bizir bar aghuir avirim iniam.
Eghti Godin aningagharim bar men ekeveghti,
an osimtizir avirim, amozir ekiamin min me gingam.
- 24 God apaniba amadaghti,
me ainin ingarizir midorozir sababa ko brasin ingarizir afuziba sara izam.
Eghti gumazamizir kuraba, apanibar midorozir sababar ariti,
apaniba brasin ingarizir baribar me gasam.
- 25 Eghti bariba me amikiragh men namnabar vongin otivam.
Eghti gumazamizir kurar kaba uarira uan ghuzibar ganti,

da barir kabar ikiti, me bar atiatigham.

²⁶ Dagiaba ko bizir me akuvaziba bar ikuvigham, eghti mitarmem bar da avaragham.

Eghti gumazir kurar kaba uan biziba sara, avir nguazimin gumazitam atizir puvatizimin aven, bar ovegham.

²⁷ Godin Nguibam uabi, gumazamizir kabar arazir kurabar gun mikimam,

eghti nguazir kam uaghan me isi kotiam darigham.

²⁸ God bar men aningaghe, egh a men arazir kuraba ikarvaghamin dughiamin,

a men adarazi ko men dagiaba ko biziba bar moghira da kuavaremegham.

Mati aperiar ekiam otogha iza men biziba bar da inigha ghuezi,

bizitam itir puvati.

²⁹ God osimtizir kaba, gumazamizir kurabar aningasa, a dagh inabagha gifa.

Eghti me kamaghira gevegham.”

Jop Sofarin migirigiaba ikarvasi

21

(Sapta 21)

Gumazamizir kuraba dabirabir aghuim iti

¹ Egha Jop ghaze:

² “Ki kamaghsua, ia deravira kuarim atigh nan migirigiam baragh.

Ia kamaghin damu nan navim damuti, a deragham.

³ Ni teghti ki mikemeka.

Ki mikemegh givaghti, ni dibovibar na mikim.

⁴ Ni oragh. Ki ti gumazibav gia me adoghodosi, o puvati? Bar puvati.

- Ki God ko migeima a nan akam ikarazir puvati,
kamaghin amizi, ki an osemegha nimira itir puvati.
- ⁵ Ia deravira nan gan, ia bar digavir kuram damigh,
egh mikiman akabagh asagham.
- ⁶ Ki bizir kurar na bativizibagh nighnigha,
puv atiatia nisi.
- ⁷ “Tizim bagha God arazir kurabagh amir gumazamiziba
ataghirazi me ikia bar ghuri?
Egha tizim bagha a me ataghirazi me gumazir eki-
abar otiva gavgaviba ikia bizir aviriba iti?
- ⁸ Gumazir kurar kaba boriba ko ovavir boriba iti.
Egha me ikia borir kabar gari, me aghuava ekefe.
- ⁹ Gumazir kurar kabar amuiroghboriba deraghavira uan
dipenibagh apigha,
bizitamin atiatir puvati.
Ezi God uaghan ivezir kuram isa me ganiga me
gasighasizir puvati.
- ¹⁰ Men bulmakaun apuriba navim bulmakaun amebabagh
anidima,
da deraviram ota nguzir gavgavibarama oti.
- ¹¹ Gumazir kaba borir aviriba iti,
Egha me borir kaba ataghirazi,
me sipsipin nguzibar min, bizimin arua ikarara ighi-
abagh amuava arui.
- ¹² Gumazir maba gitaba ko buabav sogha marvibagh
ivima, da ararer aghuibagh amima,
borir kaba bar akongegha ighiabagh ami.
- ¹³ Dughiaba zurara gumazir kurar kaba,
dabirabir aghuim isi.
- Me tighar ovegh, Gumazamizir Oveaghuezibar
Nguibamin mangisi,
me arimariaba ko mizaziba puvatigham.

- 14 “Arazir kurabagh amir gumazamiziba kamaghin God migei,
 ‘Ni e ategh mangi.
 E nin akam baragh, egh an gin mangan aghua.’
- 15 Egha me uaghan kamaghin migei,
 ‘Godin Gavgaviba Bar Itim a tina, eghti e an apengan iki an ziam fam a?
 Egh e a ko mikim, bizir aghuir manatam iniam? Bar puvatigham.’
- 16 Gumazir kaba dabirabir aghuim ikiava, bizir avirim isi.
 Ezi bizir kaba men gavgavibar otivir puvati.
 Kamaghin amizi, ki kuarim atigh gumazir kurar kabar migirigiaba baraghan aghua,
 egh men nighnizibar gin mangan kogham.
- 17 “Dughiar aviriba God ti gumazir kurabagh amima, me ariaghirir puvati.
 Egha uaghan dughiar aviriba God osimtizibagh ami,
 da otiva me gasighasizir puvati.
 A men aningazir dughiamin,
 a dughiar aviribar mizazim me gasir puvati.
- 18 God dughiar aviribar me batozir puvati,
 mati aminir ekiam dadar midiaribagh ivai.
- 19 Ia ti kamaghin mikeme,
 ‘God afeziabar arazir kuram ikarvagha, men boriba pazavira me gami.’
 Ezi ki nighnisi, arazir kam derazir puvati.
 God gumazir kurabara mizazim me gasiti, me fogham,
 God men arazir kurabara ikarvasi.
- 20 Me uari uan damazibar,
 Godin Gavgaviba Bar Itimin aningagharim guizin an gan a gifogham.

- ²¹ Egh me mangi Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin ikiva,
ua uan amuiroghboribar apanguvan kogham,
me manmaghira iti.
- ²² “E gumazamiziba, enselba e gafira, ezi God men araziba tuisisi.
Kamaghin, tinara God e damuamin arazir aghuim
bagh an sure damuam? Bar puvati.
- ²³⁻²⁴ Ki gumazamizir mabar gari, men dabirabimin ikirimirim, a bar dera.
Me osimtiziba ko arimariaba puvatigh iki mangi, me ovengamin dughiam otogham.
- ²⁵ Ezi gumazamizir maba dabirabir aghuarim puvati.
Gumazamizir kaba men dabirabim deraz puvatizi,
men navir averiaba bar oseme.
Me tong akongezir arazir tam itir puvatigha ghua,
dughiar me ovengezimin oto.
- ²⁶ Ezi gumazamiziba ovia,
mozimin itir dughiamin, arazir vamira me batifi.
Apiziba men kuabagh izefi.
- ²⁷ “Ki ian nighnizibagh fogha gifa.
Ia ti pazi na damu na abinasavira nighnisi.
- ²⁸ Ia kamaghin mikeme,
‘Bizir guar aviriba gumazir ekiar arazir kurabagh
amiba batifi,
ezi men dipeniba ko biziba bar ikufi,
ezi gumazamiziba ua men garir puvati.’
- ²⁹ Egha ia ti gumazir nguibar igharazibagh aruir gumaz-
ibar azangsizir puvati,
egha ia ti God arazir kurar, gumazir kuraba ganidiba
bagha men azangsizir puvati, a?

³⁰ Me guizbangira kamaghin ia mikimam,
 ‘God aningaghegh bizir kuram damighti, an otogh
 danganir mamin gumazamizibagh asighasighiva,
 gumazamizir arazir kurabagh amibagh asighasighan
 kogham.

Puvati. A me ataghirazi me deravira iti.’

³¹ Kamaghin amizi, tinara gumazamizir kuraba kotin me
 tuisigham?

Gumazitam me isi kotiam datighan kogham,
 egh gumazitam men arazir kuraba ikarvaghsi
 mizazim me danighan kogham.

³²⁻³³ Ezi gumazamizir kurar kaba over dughiamin, gu-
 mazamizir avirim iza uari akuva,
 me afasa me inigha matmatiamin zui.

Gumazir maba men matmatiaba deravira dar gara iti.

Ezi men kuaba aghumra ireghav iti.

³⁴ Kamaghin ki fo, ia pura akam ara na gifarir gumaziba.
 Ia ghaze, migirigiar kaba ti gavgavim na daningam?
 Ezi puvati, migirigiar kaba tong nan akurvazir pu-
 vati.”

Elifasin migirigiar namba 3

22

(Sapta 22)

Jop navim giraghti, God bar deraviram a damuam

¹ Ezi Teman nguibamin gumazim Elifas, Jopin
 migirigiam ikarvasi:

² “E gumazir kiniba, e ti Godin akurvaghsi, bizibar amuam
 o? Puvatigham.

Fofozir gumaziba uaghan puvatigham.

- ³ Ni ti ghaze, ni Godin damazimin derazir arazim, Godin Gavgaviba Bar Itimin akuraghti, a uan ingangarim damuam o?
Egh ni arazir aghuibara damuva, ni suam arazir kam deravira God damuam? Bar puvati.
- ⁴ Egh ni Godin apengan ikiva an ziam fiti, a nin atariva, ni isi kotiam darigham, o? Bar puvati.
- ⁵ Jop, ni arazir kurar aviribagh ami, kamaghin amizi, God nin arazir kurar kaba bagha ni tuisisi.
- ⁶ “Ni arazir kabagh ami. Nin akar gumaziba ni ko akam akirigh biziba inigh, ua da ikarvaghham. Dughiar kamin, me ua nin biziba ikarvaghamin abanim bagha, ni men biziba isi. Egha ni bizir kabar suuragha gavgafi, egha ua me ganidir puvati.
Marazi uan korotiaba ni ganingi, ezi ni ua da me ganigizir puvati,
ezi me ua uan mikarzim avamin korotiaba puvati.*
- ⁷ Kuariba pirir gumamaziziba, ni dipaba me ganidir puvati.
Egha mitiriaba azir gumamaziziba ni dagheba me ganidir puvati.
- ⁸ Ni gumazir ekar ziam itim, kamaghin amizi ni ghaze, ni uan ifongiamin bizibar amuam. Egha ni gumazir igharazibar nguazir akuar maba ini.
- ⁹ Ezi amizir odiarir paba ovengeziba, iza uarir akurvaghasa nin azangsis, ezi ni men akurvazir pu. Puvati. Ni me batozima me zui.

* **22:6:** Elifas ghaze, Jop arazir kam gami, ezi Godin Araziba, Israelia arazir kam damuan bar men anogoroke. Ni Ua Me Ini 22:26-27 ko Godin Araziba 24:6 ko 24:10-13in gan. **22:9:** Godin Araziba 15:7-11

Egha ni borir asaghasazir afeziaba puvatiziba uaghan akurvazir aghuitam me ganingizir pu.

Puvati. Ni me abiri.

¹⁰ Nin arazir kaba bangin, bizir nin suigha ni gasighasighiziba otivigha bar moghira ni ekiarugha,
ni gamima, ni bar puviram atiati.

¹¹ Mati mitarmer ekiam ni avarazi, ni bizitamin garir puvati,
mati aperiar ekiam bar moghira ni avara.

¹² “Jop, ni mikovezir bar pin itibar gan.
Ezi Godin uan Nguibamin itim, a bar mikovezir kabagh afiragha pin mar iti.

¹³⁻¹⁴ Bizir kam nin nighnizim gamima, ni ti kamaghin migei,
‘God bizir tizim gifo?

An overiam gisin aruima, ghuariar ekiam anevarazi mitarmer ekiam a modo, ezi an en ganan kogham.
A manmaghin en araziba tuisigham?’†

¹⁵ “Jop, ni manmaghin ami? Ni ti tuavir ghurir kuramin mangasa gavgafi?
Gumazir arazir kurabagh amiba, me tuavir kamin zui.

¹⁶ Me tighar ghuram, God zuamira me agefi.
Me bar kufi, mati dipenim faner ekiamin apinimin ikia ikufi.

† **22:13-14:** Elifas ti deravira Jopin nighnizibagh fozir puvati. Jop faragha ghaze, God gumazir arazir kurabagh amibagh asighasizir puvati. (Ni sapta 21:19-33in gan.) Egha Jop kamaghin mikomezir puvati, God gumazir kabar ganiva men araziba tuisighan kogham.

Egha mati aperiar gavgavim fanemin otogha dipenim gasighasigha an ingarizir temeaba ko dagiaba atera ghue.

¹⁷ Gumazir kaba kamaghin God migei, 'Ni e ategh mangi.'
Egha me uaghan kamaghin mikeme, 'Godin Gavgav-
iba Bar Itim bizir manamra e damuam?'

¹⁸ Egha me kamaghin fozir puvati God uabi me ataghizi me
bizir aghuir aviriba isi.

Kamaghin amizi, ki kuarim atigh gumazir kurabar
migiirigiaba baraghiva, men nighnizir avirimin gin
mangan kogham.

¹⁹ Gumamazir Godin damazimin deraziba gari, God
ivezir kuram gumazir kurabagh anidima, me bar
akonge.

Ezi arazir kuraba puvatizir gumazamiziba, me gu-
mazamizir kurar kaba dibovir akabar me migei.

²⁰ Me kamaghin migei, 'Bar dera. En apanir kaba ikuvigha
gifa.

Ezi avim men dagiaba ko bizir aghuibar isi.'

²¹ "Jop, ni oragh. Ni datirighin God ko akam akirigh,
a ko navir vamira iki.

Ni kamaghin damighti, a deravira ni damuam,
eghti nin dabirabim ua deragham.

²² An aghuzir akar a ni daningamiba, ni bar ada inigh,
egh deravira an migiriigiaba isi uan navim datigh.

²³ Ni uamategh Godin Gavgaviba Bar Itim bagh iziti,
a nin osimtiziba bar da givagh, dabirabir aghuim ua
ni daningam.

Egh ni akirim ragh uan arazir kurabagh asaragh
dar saghon iki.

- 24 Kamaghin deragham, ni kantrin Ofirin inizir golin bar aghuiba isi,
danganir kurabar da makunigh.
- 25 Egh ni Godin Gavgaviba Bar Itim ateghti,
a nin golin aghuiba ko silvabar danganim inigh, egh
nin bizir bar aghuimin min ikiam.
- 26 Ni kamaghin damigh, egh Godin Gavgaviba Bar Itim
deravira ni gamizir bizim bagh bar akuegham.
Egh ni Godin damazimin navir zuruzim iki an ganam.
- 27 Ni God ko mikimti, a ni baragh egh bizir ni an azangsiz-
iba ni daningam.
Egh ni God ko akam akirizir bizibar amusi bar
akuegham.
- 28 Egh ni bizir manam damuasa nighnisi, God ni ateghti,
ni bizir kam damuti, a deraghviram otogham.
Eghti God nin dabirabim damuti,
bar akongezir arazim a gizivagham,
mati an angazangarim ni gisirazi, ni deravira
gara tuavimin zui.
- 29 Ni fo, gumazamizir uan ziaba feba, God me abiri,
egha uari abirir gumazamiziba, a men akurvazima,
me deravira iti.
- 30 E fo, God gumazamizibar garima, me an damazimin bar
zue, ezi a men akurvasi.
Kamaghin amizi, ni arazir kuramin osimtizitam ikian
kogh, egh an damazimin bar zueghti, a uaghan nin
apangkuv nin akurvaghti,
ni ovengan kogham.”‡

Jop Elifas in migirigiam ikarvasi

23

(Sapta 23--24)

‡ 22:30: Hibrun akam, ves 29 ko 30 deragha aning migeir puvati.

Jop Godin kotin tuivasa atiatur puvati

¹ Jop kamaghin Elifasin migirigiam ikarvasi:

² “Ni oragh. Datirighin ki bar osemegha iti,
egha bizir kurar na gasighasizir kam bagha puvira
Godin mikimasava ami.

Ki guizbangira uan ararem abinasava amua,
egha bar amuava avenge.

³ Oio! God itir danganim, ki a gifogha deraghai,
egha ki datirighira bighavira ghuav an damazimin
tughai.

⁴ Egha na batozir osimtizimin gun deraviram a migiai,
mati gumazim kotin aven eghari.

Ki uan kotiamin akurvaghsi,
migirigiar aviribar amuam.

⁵ Egh ki fogham, a ikarvazir manam nan migirigiabar
aningam,
eghti ki an nighnizim gifogham.

⁶ Ia ti ghaze, God nan apanim damuva, uan gavgavimin na
abiragham?

Bar puvatigham.

A bar deravira kuarim atigh
nan migirigiaba baragham.

⁷ Ki Godin damazimin derazir gumazim, egh ki an guamin
kotin tughti,
a nan migirigiaba tuisighiva, deraghvira nighnigh
nan akam akirigham.

A nan migirigiam baregh bighivira kamaghin mikimam,
ki arazir kuratamin osimtizitam itir puvati.

Eghti nan kotiam bar givagham.

⁸ “Ame! Ki aruem anadi naghin God buri, ezi a itir puvati.
Egha ki ghua aruem ghuaghiri naghin a buriava, an
apizir puvati.

- ⁹ God uan ingangarim not ko sautin amadaghan a gami.
Ezi ki danganir kabar ghua a buriava, an apizir puvati.
- ¹⁰ Ezi God nan daroriba bar dagh fo.
Egh a bizitam na damigh fogham, ki golin min bar dera.
- ¹¹ Tuavir God zuim, ki deraviram an zui.
Ki tuavir kam ataghizir puvatigha igharagha zuir puvati.
- ¹² Ki an akam batoghezir puvati.
A na ganingizir akaba, ki bar dar gin zui.
Ki an akaba bar dagh ifongegha ghaze,
da bar dera, egha dagher isingizibagh afira.
- ¹³ “Ezi God uabira, a bizitam damusi nighnighti, tinara an nighnizim otevkiniham? Bar puvatigham.
A iti moghira iti.
Egh a bizitam damusi ifuegh,
a puram a damuam.
- ¹⁴ Kamaghin amizi, bizir a na damuasa nighnizir manaba,
an adar amuam.
A nighnizir aviriba iti, ezi e dagh fozir puvati.
- ¹⁵ Kamaghin amizi, ki an guamin tughamin bizir kam ginighnigha, puviram an atiati.
Ki an arazibagh nighnigha, nan aghariba puvira nisi.
- ¹⁶ Godin Gavgaviba Bar Itim nan gavgaviba bar da agivagha,
na gamizi, ki puviram atiati.
- ¹⁷ Ki faragha kamaghin ikezir pu.
Puvati. Godra mitarmer ekiar kam amadazi a iza na avarazi,
ki datirighin bar pazavira iti.

Egha ki mitarmer kamin tongin ikia, an diava aravira iti.”*

Jop Bildat in migirigiam ikarvasi

24

Jop ghaze, God arazir aghuim gamir puvati

¹ Jop ua kamaghin migia ghaze:

“Godin Gavgaviba Bar Itim manmaghsua, gumazir kurabar araziba tuisighasa dughiatam ginabazir puvati?

Manmaghsua nighnizir gavgavim Godin itir gumazamiziba, pura Godin kotiam bagha mizua iti?

² Gumazir arazir kurabagh amiba igharaz darazir nguaziba okimasa,

egha men nguaziba iniasa men nguazir mitaghniabar ababanibagh isivaghsivasi,

egh me suam, ka ti men nguazimra.

Me men sipsipba okia uan sipsipbar tongin da arisi.

³ Gumazir kurar kaba, arazir kurar kam gami, me borir afeziaba ovengezibar, donkiba okei.

Egha me paba ovengezir amizibar amamangarizi, amizir kaba dagiaba pura da isi, egh da ikarvaghamin dughiar kamra,

me ua men dagiar me iniziba ikarvaghamin ababanimin min, men azenibar ingarir bulmakauba isi.

Kamaghin amizi, amizir kaba uan azenibar ingaramin bulmakauba puvatigha, dagheba puvati.

* **23:17:** Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.
24:2: Godin Araziba 27:17; Aghuzir Akaba 22:28; Hosea 5:10

- ⁴ Gumazamizir dagiaba ko biziba puvatiziba, gumazir kurar kaba, me gamima me atiati, egh me uan ifongiamin bizitam damighan kogham. Nguazir kamin itir gumazamizir onganarazibagh amiba, me gumazir kurabar atiatia men saghon ikia uari monge.
- ⁵ Onganarazibagh amir gumazamizir kaba, mevzika, me mangi gumamaziziba puvatizir danganimin ikiam. Egh dagheba uan boribar aningsi donkin atiabar min pamten ingar dagheba buriam.
- ⁶ Me gumazir igharazibar nguazibar ghua dagher bar kurabara isi. Ezi gumazir kurabar ingangarir gumaziba men wainin azenibar wainin oviziba inigh givaghti, gumazamizir kaba mevzigh mangi azenir kabar aru wainin ovizir nar itiba akumakumam.
- ⁷ Me dimagaribar, mikarzir kinibar akuava arugharusi. Me uan mikarziba avamin biziba puvati.
- ⁸ Me mighsiamin itir danganimin itima, amozim me gizima me kumkui. Me dipeniba puvatigha amozimin moga daghar ekiabar apengan iti.
- ⁹ “Gumazir kurar kaba ghua, amizir paba ovengezibar, borir iririvir oteba apiba, me me da dagh etui. Me amizir kabar amamangarizima, me pura dagiaba isi. Dughiar kamra, me ua me ikarvaghamin ababanimin min, men borir kabar suirazi me iti. Egha gin borir kabagh amima, me pura men ingangarir gumazir kinibar otifi.
- ¹⁰ Gumazamizir kaba, mevzika, me uan mikarziba avamin korotiaba puvati. Me ghua gumazir igharazibar azenibar ingara, men dagher dipenibar witbar pozibav kiri.

Egha me uari dagheba puvatigha mitiriam men azi.

- ¹¹ Me olivin temebar tongin ikia dar oviziba mirmirir danganimin dagiamin da mirmiri, ezi olivin borem otifi.

Ezi marazi wainin dipam iniasa wainin oviziba dikabirir danganimin da dikabiri, egha me uari wainin dipar kaba apir puvati, ezi kuarim puv men piri.

- ¹² Nguibar ekiabar aven ovengasava amir gumazamiziba puviram arai.
Me bar ikuvigha uarir akurvaghasa ara Godin dei.
Ezi God men osimtizir kabagh nighnizir puvati.

- ¹³ “Gumazamizir maba God ifongezir arazibar tuavimin gin mangan aghua.
Me arazir aghuibar apanim gamua da batosi, kar angazangarimin araziba.

- ¹⁴ Bar mizaraghara, aminim tighar tiam, gumazir kuraba dikavigh mangi
biziba puvatizir gumazamizibav soghti me arimighi-rasa zui.
Egha dimagaribar me biziba okimasava arui.

- ¹⁵ Poroghamiba uari bakeir arazim gamir gumaziba, me aruem bararti,
a magirighi me mangi gumazir igharazibar amuiba ko dakuam.

Me zuir dughiam, me uan guaba avegh suam,
Tav nan gan na gifoghan kogham.

- ¹⁶ Dimagarimin okimakiar gumaziba dipeniba akara aven ghua biziba okei.
Aruem men dughiam puvati,
kamaghin amizi, aruemin, me tiar akaba asegha dipenir averiabara iti.

- 17 Gumazir kaba aruer ekiamin daruan atiati, mati gumazir igharaziba dimagarimin daruan atiati. Ezi dimagarim me gamima, me bar akonge.
- 18 *¹⁸“Ia kamaghin migirigiar kabanang gami, ‘Gumazamizir arazir kurabagh amiba dughiar ruarimin ikian kogham. Puvatigham. Aperiai ekiam zuamira izi me inigh mangigham. Eghti God mikimti men nguazim ikuvigham. Eghti gumazitam mangi men wainin azenimin ingaran kogham.
- 19 Aruem anaga isirazima ghuariar orangtizim ghua gefi. Kamaghira, Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibam gumazamizir arazir kurabagh amiba isi, ezi me bar gefi.
- 20 Eghti men mikarziba apizibar dagher isingtizimin min otogham. Eghti tav ua me ginighnighan kogham.

* 24:18: Sapta 24:18 ikegha ghua sapta 28:28in tu, akar kaba deragha migeir puvati, tinara akam akuni. Elifas 3plan dughiarabar mikeme, ezi Bildat uaghan 3plan dughiarabar mikemam. Ezi Hibrun akar datirighin en itim, Sofar dughiar pumuningra mikeme. E fo, Bildatin akar abuananam (a sapta 25in iti) a bar otefe. Ezi uaghan, Jopin akar otevir maba an namakar 3plan fomira gun mikemezibar mirara ghu. Ezi bizir kam bagha, fofozir gumazir maba ghaze Sofarin ziam fomira kagh ike, egha gin an ovenge. Egha me ghaze akar kam, sapta 24:18-20in iti, kar Sofarin akar otevim. Ezi e guizbangira fozir puvati, fofozir gumazir kabar nighnizim dera o puvati. Kamaghin amizi, e akar datirighin Hibrun akamin itimin gin mangam. Jop ti guizbangira akar 24:18-25in itiba mikeme, e ghaze, a akar 24:18-20in aven itiba, a namakabar nighnizibar gun migei, egha akar 24:21-25in aven itiba, a men akaba ikarvasi.

Ezi men amebar me bateziba uaghan bar me gin amadagham.

Eghti men arazir kuraba uaghan bar givagham.’

²¹ “Gumazir kurar kaba paza furabaghatir amizibagh ami. Egha amizir odiarir paba ovengezibar akurvazir puvati.

²² Ezi God uan gavgavimin, gumazir gavgavibar akurvazima, me dughiar ruaribar iti.

Egha dughiar me ghaze me ovengamim, God ua me fema me deravira iti.

²³ God me gamima, me nimiram apiav ikia osimtiziba men puvati.

Egha a zurara deravira men arazir me amibar gari.

²⁴ Ezi me ziar ekiaba iti.

Me dughiar otevirar ikia gumazamizir igharazibar min zuamiram ovei.

Me mati wit aghoramin dughiam otogha givazi, gumaziba aneghori.†

²⁵ Nan migirigiaba guizin migirigiaba puvatighi, tinara nan ifavarim azenim datigham?

Tinara nan akagh suam, ki puram akam arai?”

Bildat in migirigiar namba 3

25

(Sapta 25)

E gumazamiziba God in damazimin pura biziba

¹ Ezi Suhan kantrin gumazim Bildat kamaghin Jop ikarvasi:

† **24:24:** Hibrun akam ves 18 in ikegha ghua ves 24 in tu, a deragha migeir puvati.

² “God gavgavir ekiam ko biziba bar dagh ativaghamin
fofozim ikia,
biziba bar dagh amima, da an atiatia puviram agoa
nisi.

Egha a uan Nguibamin bizibagh amima,
da nimira ikia dabirabir aghuim iti.

³ An midorozir gumaziba bar aviraseme, ezi tav me men-
gan iburagham.
Ezi a uan angazangarim gamizi, a danganiba bar
dagh isira.

⁴ Kamaghin amizi, e gumamaziziba manmaghin Godin
damazimin deragham?
Amebam otezir gumazir manatam, Godin damaz-
imin zuegham? Bar puvatigham.

⁵ Ia gan. Iakinim ko mikovezibar angazangarim e dar
garima da bar ekefe,
ezi Godin damazimin, da bar sufi.

⁶ Kamaghin amizi guizbangira, e nguazir kamin itir gu-
mazamiziba, an damazimin zuezir puvati.
E mati nguazimin aghuviziba.
E pura bizir kiniba.”

Jop Bildatⁱⁿ akam ikara

26

(Sapta 26--31)

Godin gavgavim bar en fofozim ko nighnizim gafira

¹ Jop kamaghin Bildatin akam ikara:

² “Ni ti ghaze, ni gumazir gavgaviba puvatizir kamin
akurvasi.

Egha nighnizir aghuiba ko gavgaviba puvatizir gu-
mazamizibar akurvazir gumazim.

Bar puvati. Ni tong nan akurvazir puvati.

- ³ Ni ghaze, ni nighnizir aghuim fofoziba puvatizir gumazamizibagh anidir gumazim.
Egha ni ghaze, ni nighnizir aghuiba puvatizir gumazamiziba, ni men sure damuam.
- ⁴ Tinara nighnizim ni ganingizi, ni kamaghin bizibav gei?
Tinan duam fofozir aghuim ni ganingizi, ni kamaghin bizibar gun migei?
- ⁵⁻⁶ “Gumazamiziba ovea ghua ongarimin apengan itir Oveaghuezibar Nguibamin iti, egha me Godin mongezir puvati.
Me Godin damazimin azenara iti.
A men garima, me atiatia nisi.
- ⁷ God overiamin ingarigha pura pin anetizi, a danganir bizitam faragha itir puvatizimin iti.
Egha nguazim atizi a pura iti, bizitam an suirazir puvati.
- ⁸ God amozim isa uan ghuariabar anetizi, da amozimin suirazi, a iti.
Dipar kam bar osemegha, an osimtizim ghuariaba abizir puvati.
- ⁹ God ghuariabagh amizi,
da iza iakinir ekiam avaragha Godin atrivir dabirabim modo.
- ¹⁰ An ongarim gisin, gumazimin damazim gan mangi givaghamin mitaghnam, iver agharimin min, a gighua an osiri.
Mitaghniar kam, aruem ko dimagarim abisi.
- ¹¹ God atarir dughiamin, mighsiaba ko overiam digavir kuram gamua agoa nisi.
- ¹² God uan gavgavir ekiamin ongarim gamizi, a pura nimira iti.
A uan nighnizir aghuimin, ongarimin itir kuruzir aser ekiam Rahapin gavgavim dikabira.

¹³ God uabi aminir ekiam amadazi a iza ghuariabagh
ivarazi,
overiam uam angazangari.

Egha a uan dafarimin kuruzir aser ekiar kam birazima,
an areme.

¹⁴ Bizir an amizi otivizir kaba, da an gavgavir ekiamin pura
bizir muziariba,
e da baragha dar gari.

Eghti God bar uan gavgavim en akaghti,
e akatam bar a mikiman iburagham. Bar pu-
vatigham.

Godin gavgavim bar ekefe.”

27

Jop arazir kuraba puvatigha ua bagha pamten migei

¹ Jop ua kamaghin migei:

² “Godin gavgaviba Bar Itim arazir aghuimin na gamizir
puvati,
ezi ki datirighin paza iti.

A kotin deravira na baragha na tuisighizir puvati,
kamaghin amizi, a na gamizir arazibar ki adarim an
iti.

Egha Godin zurara itimin ziamin
ki guizbangira migei,

³ dughiabar zurara God na ataghizi,
ki angamira ikiavira iti,

⁴ egha ki akar kuratam ko akar ifavaritam uan aka-
torimin a damighan kogham.

⁵⁻⁶ “Kamaghin ia deraghvira na baragh.

Amebam na batezir dughiamin ikegha iza datirighin,
ki kamaghin fo,

nan nighnizim ko navir averiamin, ki Godin damazimin deravira iti.

Ki pamten kamaghin mikimasa, ki arazir kuratam gamizir puvatigha osimtiziba nan puvati.

Ki akar otevir kabara mikim mangi egh ovegh mangam.

Kamaghin amizi, ki fo, akar ia na migeir kaba, da guizbangiram akaba puvati.

⁷ “Ki kamaghin ifonge, God ivezir kuram nan apanibar aningam.

An arazir kurabagh amir gumazamizibar mirara me damu.

⁸ Gumazamizir nighnizir gavgavim Godin itir puvatigha, an gin zuir puvatiziba,

God men ikirimirim agivaghti, me bizir aghuir manam iniam?

Bar puvatigham.

⁹ Osimtizim me bativamin dughiamin, me uarir akurvaghsi Godin dimti

a me baragham, o? Bar puvatigham.

¹⁰ Gumazamizir kamaghin amiba, Godin Gavgaviba Bar Itim bagh bar akueghiva,

zurara dughiaabar a ko mikimam, o? Bar puvati.

¹¹ “Ki ian sure damighti ia Godin gavgavim deravira a gifogham.

Egh bizir a damuasa nighniziba, ki dar gun ia mikimam,

Kar Godin Gavgaviba Bar Itim.

¹² Ia uari Godin arazir kabar ganigha gifa.

Egha ia manmaghsua akar mingariba puvatizir kabav gei?

- 13 “Godin Gavgaviba Bar Itim, gumazamizir kuraba ko paza igharaz darazigh amir gumazamiziba, a ivezir kuram me bagha an abaragha gifa.
Egh mizaziba ko osimtizir kaba isi me daningam.
- 14 Gumazir kaba borir aviriba ikiti,
apaniba borir kabav misoghti me arimighiram.
Egh me zurara dagheba puvatigham.
- 15 Eghti gumazir kurar kaba arimighireghti, men ikiavira itir adarazi arimariam me damuti,
me uaghan arimighiregham,
eghti men amuir odiariba me bagh azian kogham.
- 16 Gumazir kuraba silvan dagiar avirim ko korotiar avirim akumakum,
nguazir minemniabar min, uan dipenibar dar poz-ibav kinam.
- 17 Eghti gin gumazamizir Godin damazimin deraziba izi,
men korotiar aghuiba ko silvan dagiaba abigh uari daningam.
- 18 Gumazir kurar kaba dipenir aghuibar ingari,
ezi dipenir kaba, dughiar ruarimin ikeghan kogham.
Da mati boghoborir dipeniba ko averpenir azenibar itim.
Da zuamira dipirighiregham.
- 19 Me dimagarimin dakuasava amua garima, men biziba bar avirasemegha deravira iti.
Egha mizarazimin me osegga gara digavir kuram gami,
Ame! Men bizir avirir kaba ua itir puvati.
Ezi me bar bizibagh asa.
- 20 “Bizir kuraba aperiemin min, me aviti me puv ati-atingam.
Bizir kaba ua ikian kogham, mati aminir gavgavim dimagarimin otogha dagh ivaragha ghu.

- ²¹ Aruem anadi naghin izir aminim me asirafagha me inigha ghuzi,
me ua uan danganimin itir puvati.
- ²² Aminir kam uan gavgavir ekiam sara me givai,
ezi me ari mangasa pamtemin ingari.
- ²³ Egha me aminir kam batoghan ibura.
Aminim men ingarava aka dafaribav sogha,
bar me batoke.”*

28

E nighnizir aghuim ko fofozim danganir manamin an apigham?

- ¹ “Gumaziba gol ko silva iniasa nguazimin aven mozir bar konibagh tui.
Egha gol ko silva tuamin danganibar ingari, eghti avim dar minezibar isighti da bar zuegham.
- ² Egha me ain buria nguazim gutui.
Me nguazir torimin dagiaba isa da tuema kapa ofifi.
- ³ Me nguazimin mozibagh tuima, dar toriba vin mar uaghiri,
eghti me ain itir dagiaba buriam.
Me lambagh abuava mozir kabagh tui,
ezi angazangarim mozimin itir mitarmem batozima,
dagiaba azenara otivima, me da isi.
- ⁴ Me nguazir torir kaba, saghon mar ada okori,
danganir kaba, gumazir igharaziba dar zuir puvati.
Me uarira ikia ingari.

* **27:23:** Akar ves 13-23in itiba, akar otevir avirir Jopin namakar 3pla fomira gun mikemeziba mirara ghu. Kamaghin amizi, fofozir gumazir maba ghaze, kar Jopin akaba puvati, kar ti an namakar kabar mavin migirigiaba.

Me nguazir torir kabar beniba uari dafegha dar suigha, uaghira mangi izegh gamua ingangarim gami.

⁵ Gumazir igharaziba, nguazim gisin azenibar ingara dagheba ko biziba opari.

Ezi gumazir nguazimin apengan ingarir kaba, me dagiaba abigha nguazim gikua a girazi, a mati avim danganir mam bar an isizi moghin iti.

⁶ Ezi gumazir kaba nguazimin aven itir dagiabar aven Sapaian dagiar bluplan aghuariba isi.

Egha nguazimin aven uaghan golin minemeniam isi.

⁷ Isaba ko bagaba, nguazimin aven mozir konir me ingariz-ibar aven garir puvati.

⁸ Laionba ko asizir gavgavir igharaziba sara torir kabar averiabagh aruir puvati.

⁹ “Gumaziba dagiar gavgaviba itir danganibagh kuava, mighsiaba abizi da bar iraghue.

¹⁰ Me dagiabar aven dipar tuavibar ingari moghin, dagiaba aghora averara zui.

Egha me aven ghua garima, dagiar aghuir ivezir bar pin koziba iti.

¹¹ Me mozibagh ku ganti, dipam danganir kamin otivti me anepirigham,

eghti dipam nguazir torim gizivaghan kogham.

Eghti bizir aghuir nguazimin aven mongeghav itiba, me da asigh azenim datigham.

¹² “Ezi e managh mangi fofozir aghuarim ko nighnizir aghuarim iniam?

Fofozir aghuim ko nighnizir aghuim iniamin nguibam managh iti?

- 13 Guizbangira fofozir aghuarim ko nighnizir aghuarim
bizir bar ekiam,
egha dagiar ekiaba ko bizir igharaziba bar dagh afira.
Ezi gumazamiziba bizir kam deraviram a gifozir puvati.
Ezi fofozim ko nighnizir aghuarim nguazir kamin
gumazamizibar tongin itir puvati.
- 14 Ongarim ko an apengan itir danganir bar koniba kam-
aghin migei,
'Fofozir aghuarim ko nighnizir aghuarim, aning kagh
itir puvati.'
- 15 Golin bar aghuim a pura bizim, ni a isi ua nighnizir
aghuarim givezeghan kogham.
Fofozir aghuarimin ivezim bar pin ko, eghti ni silvan
aghuarimin a givezeghan kogham,
silvan aghuarim, a pura bizim.
- 16 Ni kantri Ofirin golin bar aghuiba ko dagiar iveziba bar
pin koziba, da isi aning givezeghan kogham.
- 17 Ni aning givesi, glasin dagiar ivezir bar pin kozim ko
bizir aghuir golin ingariziba iningham,
noka, ni aning givezeghan kogham.
Da uaghan pura biziba.
- 18 Aningin ivezim, bar pin ikia adiarir aghuarim ko
dagiar ghurghurir gavgavir glasin min taghtaz-
imin ivezim bar a gafira.
Pelin ivezim bar pin ko, egha pelin ivezim uaghan fo-
fuzir aghuarim ko nighnizir aghuarim givezeghan
kogham.
- 19 Topasin dagiar iangurir aghuarir me kantri Itiopian
isiba ko avimin tuezir golin aghuiba,
da uaghan fofozir aghuarim ko nighnizir aghuarim
tong aning givezeghan kogham.
Bar puvati.

- 20 “Ezi e managhira fofozir aghuarim ko nighnizir aghuarim batogham?
Fofozim ko nighnizir aghuarim danganir manamra iti?
- 21 Fofozim ko nighnizir aghuarim, gumazamiziba ko angamira itir biziba sara bar men modo.
Kuarazir pin mighagha aruiba, uaghan aningın garir puvati.
- 22 Ovengezibar Danganim ko Ovevem uabi, aning kamaghın migei,
‘Ga mong aningın sighsirir akaba baraki,
egha aningın ganizir puvati.’
- 23-24 “Ia oragh. God uabira nguazir kamın danganiba bar dar gara,
egha overiamin apengan itir bizibar gari.
Kamaghın, a uabira fofozim ko nighnizir aghuarim itir danganim gifo.
Egha tuavir aning bagha zuim gifo.
- 25 Bar fomira, God nighnigha aminimin gavgavimin abara,
egha uaghan nighnigha ongarir ekiam ikiasa, a dipabar ababanım ati.
- 26 Egha a uaghan amozim damuamin araziba ariki,
egha onımarım taghtagh mangamin tuavım ati.
- 27 Bizir kabar gın God nighnizir aghuarimin gara an arazıba bar da tuisisi.
Egha nighnizir aghuarım gamizi a tugha gavgavizi a ghaze, a bizir bar aghuım.*
- 28 Egha God kamaghın gumazamizıbav gei,
‘Ki ian Ekiam. Gumazir nan atiatia nan apengan ikiava arazir kurabar gın zuir puvatizim,

* 28:27: Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

28:28: Onger Akaba 111:10; Aghuzir Akaba 1:7; 9:10

gumazir kam nighnizir aghuarim ko fofozim iti.’”

29

Jop uan dughiar aghuir faragha ikezim ginighnisi

¹ Jop ua kamaghin migei:

² “Oio. Ki uabin apangkufi, ki fomira deragha ikezi moghin ikiasa ifonge.

Fomira God bar deraghavira na geghufi.

³ A lamín mín itima, an angazangarim na gisira.

A dimagaribar angazangarimín mín tuavim nan akakazima, ki zui.

⁴ Fomira, God nan roroamin mín ikia, deravira nan purir-penimín aven itir ikizimín gari.

Ki faragha gavgavigha ikezi moghin, ki datirighin ua kamaghira ikiasa ifonge.

⁵ Fomira, Godin Gavgaviba Bar Itim, na ko ikiavira itima, nan boriba uaghan na ko iti.

⁶ Ezi nan bulmakauba ko memeba oter eborir avirim na ganingi,

ezi olivin oviziba mirmirir danganimín aven, nan olivin boreba bar izifa.

⁷ “Ki faragha nguibar ekiamín gumazir dapanir mamín ikia,

egha ghua nguibar ekiamín tiar akamín gumazir dapaniba ko uari akuva ikia kotiaba barasi.

⁸ Gumazir igiaba nan gari ki izima, me uari amikirvaghaghua saghon iti.

Ezi gumazir ghurapaniba, ziar ekiam na daningisi dikavigh tuivigham.

⁹ Ezi gumazir dapaniba uaghan uan akabar kumigh, pura nimira ikiam.

¹⁰ Ezi gumazir bar ekiaba uaghan nan akam baraghsi,

uan akabar kumigh nimirá ikiam.

11-12 “Onganarazibagh amir gumazamiziba uarir akur-
vaghása nan deima, ki men akurvasi.

Egha afeziaba puvatizir boriba, men akurvazir gu-
maziba puvatizi, ki men akurvasi.

Kamaghin amizi, na barazi ki bizibav geir gumazamiziba,
me nan ziam fe.

Egha nan gari ki bizibagh ami darasi, me nan arazibar
gara da bagha bar akonge.

13 Gumazamizir kiran oveghangin ovengamiba, ki men
akurvasi, ezi me na minabi,
egha God deravira na damuasa me a ko migei.

Ezi amuir odiariba, ki men akurvazima,
me uan navir averiabar aven bar akonge.

14 Ki zurara Godin damazimin arazir aghuibagh amua,
guizin araziba igharaz darazir akakasi,
mati ki korotiar ruarir aghuim aru.

15 Ki mati damazir kurabar damazim, egha ki tuavim men
akakasi,
egha mati suer kurabar suem, ki men akurvazima,
me deraviram arui.

16 Ki mati onganarazibagh amir gumazibar afeziam, egha
men akurvasi.

Gumazir ki fozir puvatiziba, ki kotin aven men akur-
vasi.

Igharaz darazi kotin aven akabar me abiri,
ezi ki men akaba isa me bagha migei.

17 Gumazir arazir kurabagh amiba, ki men gavgaviba
agiva,

egha men dafaribar gumazir kiniba ua me isi.

Mati gumazim afiar atiamin atariba apirigha asizir a
ivirazim uam a ini.

18 “Ki ghaze, ki ti dughiar ruarimin nguazir kamin ikiam,

egh deravira uan dipenimin iki mangi ovengam.

¹⁹ Ki ghaze, ki ti gavgavigh, temer dipar miriamin dikarazimin min,
an biba dipar avirim isima, an dafariba dimagarimin
ghuariam dagh irima, da bar derazi moghin ikiam.

²⁰ Gumamaziziba nan ziar ekiam fivira ikiam.
Eghti ki gavgavir igiam inivira ikiam,
mati gumazim barir pir igiam dafa.

²¹ “Gumamaziziba damuamin araziba ki dar me migeima,
me akabar kumigha nimira ikia na barasi.

²² Nan migirigiaba men navir averiabar ghuaghiri,
mati amozir pam emira aghumra nguazir averiamin
ghuaghiri.

Ki mikemegh givaghti, me nan nighnizim ua migirigiar
otevitam a isafuraghan kogham.
Puvati.

²³ Me kuariba arigha bar deravira nan akam barasi.
Me akam bagha bar akonge, mati aruem dughiar
ruarimin ganizi amozim ua izasa me bar akonge.

²⁴ Ki dughiar aghuim me ganiga me ko migeima, me
igharagha nighnisi,

Amel! Manmaghsua gumazir ekiam kam e ko migei?

Ezi nan guamin ganganir aghuarim ko arazir ki me ko
migiavira itim,

gavgavim men navibagh anidi.*

²⁵ Ki men gumazir dapanimin min ikiava, arazir me
damuamiba bagha, nighniziba me ganidi.

Ki gumamaziziba ko iti, mati atrivim uan midorozir
gumazibar tongin iti.

Egha uaghan gavgavim men navibagh anidi,

* **29:24:** Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

mati ovevemîn dughiamin gumazir mam gavgavim
isa azi darazigh anidi.”

30

Jop osîmtizir a batozibav gei

¹ Jop ua kamaghin migei:

- “Datirighin ziaba puvatizir gumazibar boriba,
dibovir akabar na migei.
Men afeziaba pura bizir kinibar min ikia, egha gumaza-
mizibar damazimin onganarazibagh amua,
bizir aghuitam gamizir puvati.
Kamaghin garir gumaziba, ki me ataghizi
me nan sipsipbagh eghuvir afiabar tongin itir puvati.
² Ki gari, me nan akurvaghamin gavgaviba puvati.
Me bar amiraghamiraki,
kamaghin amizi, ki ingarasa me migeir puvati.
³ Gumazir kaba, dagheba puvatigha aghariba gui,
egha men navir averiaba daghem bagha arai.
Me ara danganir misingizibar ghua
pura dagher muziariba buri.
⁴ Egha tevsevir misoziba asia, dar biba ko dafariba api.
⁵ Egha me nguibamin boroghin izir dughiamin,
gumazamiziba me dagarvagha me batosi,
mati me okimakiar gumazibagh ami.
⁶ Kamaghin amizi, me ara ghua saghon itir mighsiabar
avarir konir faner misingizibar danganibar ikia,
dagiar torir ekiaba ko nguazir torir ekiabar ti.
⁷ Me gumazamiziba puvatizir danganimin tevsevibar
tongin arua donkibar min arai.
Egha tevsevir kabar tongin uari akuva moga iti.
⁸ Nguibamin gumazamiziba me fozorogha, me misogha
me batoke.

Kar, onganarazibagh amua ziaba puvatir gumazamiziba.

⁹“Ezi datirighin men boriba iza na dipova ighiabagh ami.
Me ghaze, ki ti pura bizim, egha nan ziam dibora a gasighasisi.

¹⁰ Me ghaze, ki bizir bar kuram, egha bar nan aghua.
Me na ategha saghon iti,
egha me nan boroghin izir dughiamin, me nan guamin iparan atiatir puvati.

¹¹ God bar na abiragha nan gavgaviba bar ada gifa,
kamaghin amizi, me atiatir puvatigha bizir manam damuasa ifuegha,
an na gamua arazir kurabar na gami.

¹² Ki uan agharir guvimin garima, gumazir igiar kurar bizim dikavigha,
na baghavira iza na misogha na batozima, ki aravira zui.
Me na gasighasighasa arazir guar aviribagh ami.

¹³ Ki me gitaviraghasa amima, me nan tuavim apirizi ki aran ibura.
Ki ikuvigha gifa, ezi me nan osimtizim damuti a bar ekivasa.
Ezi men anogoroghamin gumazitam itir puvati,
kamaghin me na gamizi, ki bar ikufi.*

¹⁴ Me mati midorozir gumaziba nguibar ekiamin divazir gavgavim akarigha misoghasa ivemara nguibar ekiamin zui.
Egha mati ongarim dipiraghira niga dadarimin izi moghin,
me ivemara na bagha izi.

* **30:13:** Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

¹⁵ Bizir guar igharagha garir aviriba na bativa na gamima,
ki puv atiati.

Nan ziar ekiam gifa, mati terafarim aminim a gi-
varazi a ghu.

Nan dabirabir aghuim ko nan bizir aghuariba gifa,
mati ghuariam ghugha ua itir puvatizi, overiar kinim
iti.

¹⁶ “Ezi kiran oveghangin nan ikirimirim givagham,
dughiaba bar ki osimtizim ko mizazim barasi.

¹⁷ Dimagaribar nan agharapaniba mizazim isi,
mati me afuzimin na ginifi.

Mizazim na gasir bizir kam na ataghirazir puvati.

A kamaghira iti.

¹⁸ God uan gavgavimin nan mikarzim gamizi a igharagha
oto.

Egha pamtemin na amighiri,

mati korotiam nan firagharim amighiri.†

¹⁹ God na kunizi ki beghneazim giraghu,
egha ki mati nguazir minemeniam ko averenimin
min pura iti.

²⁰ “O God, ki nin damazimin tugha uabin akurvaghasa nin
dei,

ezi ni pura nan gari.

Egha kuarim atigha

nan dimdiam barazi puvati.

²¹ Ni nan apanguvir puvati.

Ni uan gavgavimin paza na gamuavira iti.

† **30:18:** Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati. Akar kam giraghamin tuavir igharazim, a kamakin, “Ezi mizazir kam otiva bar ekefe egha na gamima, ki tintinibar uabi otavkirima, ezi nan korotiaba bar aghamsigha nan firim ikegha gavgafi.”

- 22 Ni ter afarimin min pin na kunizi aminim na inigha zui.
Ni aminim gamima, a tintinibar na akuri.
- 23 Ki fo, ki aremeghti ni na amadaghti,
ki magari danganir ni gumazamizir oveaghueziba
bagha inabazimin ikiam.
- 24 “Eghti gumazitam bar ikuvighsi damuva akurvazim
bagh dimti,
gumazitam ti a misogh pazi a damuam o? Bar
puvati.‡
- 25 Kirara, ki faragha gumazir dughiar kurabar itibar
kuarkufi.
Egha biziba puvatizir gumazamizibar apangkufi.
- 26 Ki kamaghin nighniki, nan dabirabir aghuim zurara
ikiam,
ezi puvati, dughiar bar kuram na bato.
Ki ghaze ki angazangarimin aven ikiam.
Ezi puvati, mitarmem bar na avara.
- 27 Nan navir averiam zuraram osei,
ezi dughibaba zurara mizazim ko osimtizim na batifi.
- 28 Ki paza itima nan mikarzim bar pigha igharagha gari.
Ezi aruem na gapongezir pu.
Puvati. Arimariam na gamima ki kamaghin oto.
Ki gumazamizibar tongin ikia akurvazim bagha men
azangsi.
- Ezi me nan akurazir puvati.
- 29 Ki mizazir ekiam isa pazavira iti,
egha nan ararem mati afiar atiamin ararem ko
ponemin araremin min iti.
- 30 Nan mikarzim misigha pigha inge,
ezi nan mikarzim inir muziariba tintinibar pura
vuaghira iri.

‡ 30:24: Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

Ezi arimariar kurar kam nan mikarzim gamizi,
a puvira fei.

- ³¹ Ki fomira deravira ikia uan gita misogha uan marvim
givi,
egha agoroger onger akabagh ami.
Egha datirighin ki uan gita misogha azir akabagh
ami,
mati gumazim ovengezi me a gubai.”

31

Jop ghaze, an arazir kuratam gamizir puvati

¹ Jop ua kamaghin migei:

“Ki uan navir averiamin aven uabi akar dikirizir gavgavim
gamua ghaze,
ki amizir igiatamin ganiva, nighnizir kuratamin iran
kogham.

² Godin Gavgaviba Bar Itim
a manmaghin en arazir kuraba ikarvaghham?

³ Gumamazir arazir kurabagh amiba, God dughiar ku-
ram gamima,
a me batifi, ezi bizir kam me gasighasigha bar me
kuavarei.

⁴ God bar nan arazibagh fogha,
nan daroribar gari.

⁵ “Ki arazir ifavaribagh amir puvatigha,
tintinimin gumamazibagh ifarir puvati.

⁶ God guizbangira deravira nan araziba tuisigh egh
fogham,
ki bizitamin osimtizitam itir puvati.

- ⁷ Ki tuavir aghuim ategh, egh nan navim bizir nan damazimning garibar gin mangi,
arazir kuratam damigh, egh Godin damazimin mizegham.
- ⁸ Eghti God gumazir igharazimin amamangatighti, a ki oparizir daghebar ami,
egh nan azenim bar a gasighasigham.
- ⁹ Nan namakamin amuim, ki a bagh navim dikav,
egh mangi an dipenimin modogh iki an pam bagh oragham,
a mangighti, ki mangi a ko dakuighti,
- ¹⁰ kamaghin, nan amuim uabi mangi gumazir igharazibar ingangarir amizim gavagh men wit mirmiram.
Eghti gumazir igharaziba a ko dakuam.
- ¹¹ Ki aghumsizir ekiam itir arazir kurar kam damighti me na isi kot datighti,
ki an ivezir kuram iniam.
- ¹² Arazir kurar kam, mati avir fefer gavgavir gumazamizibar isim.
Ki guizin kamaghin damighti, avir kam bar nan isiva nan biziba sara bar a da givaghti,
ki mangi Oveaghuezibar Nguibamin ikiam.
- ¹³ “Fomira, nan ingangarir gumazim o amizim migirigiam nan ikia na bagha izima,
ki deravira me baragha men osimtiziba akiran aghuaghti,
- ¹⁴ gin God nan arazir kuram tuisighamin dughiam iziti,
ki manmaghin an akam ikarvaghham? Bar pu-
vatigham.
- ¹⁵ Guizbangira, God na gamizi ki amebamin navimin oto,
egha anarira ingangarir gumaziba ko ingangarir amizibagh amizi,

me uan amebabar navibar otifi.
 Godin kamra bar e gamizi,
 e an damazimin magh gari.

- 16 “Ki zurara onganarazibagh amir gumamazizibar akur-
 vagha bizir me puvatiziba me ganidi.
 Egha amuir odiaribar gari, me pura itir puvati,
 ki uaghan men akurvasi.
- 17 Ki uan daghetamin anogoregha uabira anemezir pu.
 Puvati, ki borir asaghasaziba uaghan men akuaghapi.
- 18 Ki uan igiamin ikia iza datirighin,
 ki amuir odiariba ko borir asaghasazibar akurvasi.
 Ki men afeziamin min men akurvagha me geghufi.
- 19 Ki gari, gumazitam korotiaba puvatigha puv arugharusi,
 ezi ki ti an akurazir pu? Puvati.
- 20 Ki korotiar aghuir me nan sipsipin arizibar ingarizim a
 ganingi.
 Korotiar kam fefem a ganidima, a nan ziam fa na
 minabi.
- 21 Ki ti borir asaghasaziba paza me gamuava, men biziba
 iniasa kot gifaraghai,
 ki fo, gumazir dapanir igharaziba nan akabar min
 ghughai.
- 22 Ki kamaghin amizi, God nan dipizimningin mitaghni-
 amin agharimning asizi aning irighai.
- 23 Ki Godin gavgavir ekiam ginighnigha puv atiati.
 A gumazir arazir kurabagh amibagh asighasighasa,
 bizir kuraba amadi.
 Kamaghin amizi, ki arazir aghuibaram ami.
- 24-25 “Ezi guizbangira, ki pamten ingara bizir aviriba ko
 dagiar aviriba iti.
 Egha ki bar akuegha uabi uan ziam fer puvati.
 Egha ki nighnizir gavgavim kamaghin itir puvati,

nan gol ko dagiaba ko biziba nan akuraghti ki deravira ikiam.

Puvati.

26-27 Ki garima, aruem bar deravira isira, ezi iakinim uaghan angazangarir bar dirim iti.

Ezi nan navir averiam, aser kamningin ziamning fasa na dikavir puvati.

Ezi ki ziar ekiam aning daningasa uan dafarimningin torezir puvati.

28 Ki arazir kabar amu, egh ki Godin bar pin itim akirim ragh a gasaragham.

Eghti arazir kam bangin, me uaghan na isi kot datighti, ki ivezir kuram iniam.

29 “Ki garima, dughiar kuram nan apaniba batifi, ezi men osimtiziba bangin, nan navim derazir puvatizi ki bar akongezir puvati.

30 Ki dughiatamin akam akarigha uan apanibagh asighasighasa Godin azangsighizir puvati, kamaghin amizi, ki arazir kuram gamizir puvati.

31 Nan ingangarir gumazamiziba kamaghin migei, ‘A dagheba gumazamiziba bar me ganingizi men naviba bar izifa. A gumazitam ataghizir puvati.’

32 Nguibar igharazibar gumaziba dakuamin danganiba puvatizi, ki me ataghizi me pura nguibar ekiamin tuavibagh akuir puvati.

Tuavibagh aruir gumaziba sara, ki me isa uan dipenimin zui.

33-34 Gumazamizir igharaziba arazir kurar mabagh amua ti da modi.

Ki uaghan arazir kuratam gamigha ti a modoghai, kamaghin amizi, ki uan dipenimra modoghav ikia,

gumazamizir igharaziba ko migeir puvatighai.
 Nan arazir kamin, me fogh suam, ki arazir kuram
 gamigha,
 nguibamin gumazamizibar atiati.
 Eghti me na dipova nan ziam gasighasigham.
 Ezi puvati. Ki arazir kuratam gamizir puvati.
 Ki mongamin arazir kuraba puvati.

³⁵ “Oio, ki kamaghsua, tav iki kuarim atigh
 na baragh.

Ki kamaghin mikimam, ki arazir kuratam gamizir puvati,
 ki datirighin ababanitam damighti, a gavgavim nan
 akam daningam.

Ki kamaghin ifonge, Godin Gavgaviba Bar Itim, datirighin
 nan migirigiaba bar da ikarvagh.

A gumazir na isi kotiam darighamim, ki kamaghin ifonge,
 a uan kotiamin migirigiaba da isi akinafaritamin da
 osirigh.

³⁶ Eghti ki akinafarir kam bagh bar akongegh uan dipiz-
 imin azenara aneter,
 egh uaghan atrivimin dapanir asuamin min uan
 dapanim daghuam.

³⁷ Egh ki atrivimin borimin min Godin damazimin tugh,
 egh ki amizir bizibar gun bar a mikimam.

³⁸⁻³⁹ “Eghti ki gumazitam pazi a damu, an nguazim oke-
 megh, a givezeghan kogh
 dagheba oparighti,
 nguazir kam uabi nan atar pamten arangti,

⁴⁰ wit ko balin ovizir ki opariziba,
 benir dikoniba ko ogher kuraba dar danganim inigh
 nguazir kamin aghungam.”

Jopin migirigiaba iza kagh tu.

Elihu, a Jop uan namakar igharaziba ko me migei

32

(Sapta 32--37)

Elihun nighnizim, a Jop ko mikemegh egh navir amirizim iniam

¹ Jopin namakar 3pla orazi Jop ua bagha gavgafi, a gumazir aghuir arazir kuratam gamizir puvatizim, kamaghin amizi, me uam an akatam ikarvazi puvati. ² Ezi gumazir igiar mam, an ziam Elihu, a me ko ikia men migirigiaba barasi. An afeziam Barakel, a Busin adarazir mav, egha Ramin ikizimin aven iti. A kamaghin orazi Jop ghaze, an arazir aghuim gami, ezi God arazir kuram gami. Bizir kam bangin, Elihu puviram atara muriam Jop bagha bar ikufi. ³ Elihu garima, Jopin namakar 3pla fo, Jop arazir kuram gamizi, me akam a gasi. Me deraviram an migirigiatam ikarazir puvati. Kamaghin amizi, Elihu uaghan bar me baseme. ⁴ A gumazir igiam, ezi me ghurigha a gafira. Kamaghin amizi, a faragha nimira ikia gumazir ghuriba barazima, me migei. Me mikemegha givazi, datirighin a uan nighnizimin gun Jopin mikimasava ami. ⁵ Elihu uaghan orazima, gumazir 3plan kaba, migirigiaba puvatizi, a bar me baseme.

⁶ Elihu datirighin dikavigha kamaghin migei:

“Ia gumazir aruaba, ki gumazir bar igiam, egha ian apengan iti.

Kamaghin ki faragh uan fofozimin ia mikiman bar atiatigha uaghan aghumsiki.

⁷ Ki kamaghin nighnisi, ia gumazir ghuriba mikimiva, egh fofozir aghuiba ko nighnizir aghuibar gun mikim.

8-9 Ezi azenir aviriba ti gumazim gamima, a fofozir aghuim ko nighnizir aghuim iti.

Puvati, Godin Gavgaviba Bar Itimin Duam, iza nighnizir aghuim gumazamiziba e ganidi.

Ezi gumazir ghuriba kamaghin tuisighan kogh suam, arazir manam Godin damazimin derazi manam ikufi.

10 Kamaghin ia na baraghti, ki uabi, uan fofozir nan itibav kimasa.

11 “Ia oragh. Ia Jop ko mikimasa fofozir aghuim ko nighnizir aghuarim itir migirigiaba bagha ruia puv ingari.

Ki ia mizua bar deravira ian migirigiaba baragha da tuisisi.

12 Ki bar deravira kuarim atigha, ia migeir migirigiaba baraki.

Ki orazi, ian migirigiatam Jopin migirigiaba ikaragha kamaghin migeir pu, a guizbangira migei puvati.

13 Ia kamaghin uarira uariv kiman kogham, e nighnizir aghuim buria egha a inigha gifa.

E God ateghti anarira Jopin migirigiaba ikarvaghham. E gumazir kiniba a ikaraghan kogham.

14 Jop uan migirigiaba na gasir puvati, a ia migei.

A na gasiti, ki a ikarvaghamin migirigiaba, ian migirigiabar mirara mangan kogham.

15 “Jop, ni gan. Nin namakabar nighniziba otefe.

Me ua ni mikimamin migirigiabagh asagha nimira iti.

16 Me pura tuivighav ikia nimira iti,

kamaghin amizi, ki me mizuaman kogham.

Ki mikimasa.

17 Ki uan fofozimin gun ni mikim

egh uaghan nin migirigiaba ikarvaghasa.

- ¹⁸ Nan navim migirigiaba bar a gizifa.
 Aminir ekiam ivai moghin, nan navir averiam
 pantem nan ingari, ezi ki ni mikimam.
- ¹⁹ Migirigiar ki ni mikimamiba bar nan navim gizivagha
 iti,
 mati wainin misevir, me asizir memen inimin in-
 garizim,
 wainin igiam an itima a buigha bighasava ami.
- ²⁰ Guizbangira ki mikemegh deragh uabi baragh, navir
 amirizim ikiam.
- ²¹ Ki tavin gin mangan kogham.
 Nan navimin itir bizim, ki guizbangira bighivira
 aneghurigh a mikimam.
 Ki gumazitam apezeper akar isingtizir tam a mike-
 meghan kogham.
- ²² Gumazamiziba akar isingtizibar me apezeperir arazim,
 ki a gifozir puvati.
 Ki kamaghin damighti,
 Godin nan ingarizim zuamira na gasighasigham.”

33

Godin arazir gumazamiziba akiramim, Elihu an gun
 migei

- ¹ “Jop, ki datirighin ni mikimamin migirigiaba,
 ni deravira kuarim atigh bar deravira da baragh.
- ² Ki bar datirighira migirigiar kabar gun ni mikimasava
 ami.
- ³ Ezi migirigiar ki ni mikimamin kabanang, ni da baragh
 kamaghin fogh,
 ki Godin damazimin derazir gumazim,
 egh nan navimin itir nighniziba, ki bighivira
 deravira dar gun ni mikimam.
- ⁴ “Godin Gavgaviba Bar Itimin duam nan ingari,

egha uan ikirimirir angamira itim anidir aminim isa,
na giveragha na gamizi,
ki angamira iti.

⁵Jop, ki kamaghin ifonge,
gan migirigiar uariv soghamiba, ni deraghvira dagh
nighnigh.

Ni nan damazimin tugh egh uan nighnizim
mikim.

⁶Godin damazimin ga magh gari.
A nguazimin virara gan ingari.

⁷Kamaghin amizi, ni nan atiatingan marki.
Ki osimtizim ni daningan kogh, egh ni abinan
kogham.

⁸⁻⁹“Ki kamaghin nin migirigiaba baraki.

Ni pamtem migia ghaze,

‘Ki arazir kuratam gamizir puvatigha,
Godin damazimin zue, ezi bizitamın osimtizim nan
itir puvati.

¹⁰Ezi God uan apanimin min osimtiziba na darighasa
tuaviba buri,
mati a gumazir kurabagh ami mokin.

¹¹A senin nan dagarimning ike,
a bar deravira nan daroriba ko ki amir bizibar gari.’

¹²“Jop, ni oragh.

Migirigiar ni amizir kaba, da derazir puvati.

Ezi datirighin ki kamaghin ni mikimasa.

Godin fofozim ko gavgavim bar ekefe,

egha bar gumazamizibar fofozim ko gavgavim
gafira.

¹³Ni tizimsua akam God gasa ghaze,

a gumamazibar migirigiaba ikarvazir puvati?

¹⁴ E fo, God tuavir aviribar uan akamin e migei.
Ezi e gumamaziziba deragha an akam gifozir puvati.

¹⁵ “E dimagaribar uan misiabagh akuir dughiabar,
God irebar guar aviriba en akakasi.

¹⁶ Egha irebar kabar aven, e uan arazir kuraba akirasa,
an akar modoghav itim isa azenim gatigha nighniz-
iba e ganidi.

Egha akar kam gamizi,
a en nighnizibar ikia gavgafi.

¹⁷ Egh arazir kamin a gumamazibar anogoreghti,
me arazir kurabar amuan kogham.
Egh uari fan kogham.

¹⁸ A kamaghin aghua, e arazir kurabar amuti,
en apaniba e misoghti e arighiregh mangi
Oveaghuezibar Nguibamin ikiam.

¹⁹ “Dughiar maba God gumamazibar arazir kuraba
akirasa arimariaba me ganidi,
ezi me misiabagh irav ikia men aghariba aven mizaz-
iba isi.

²⁰ Me daghebar aman bar aghua.
Me bar ifongezir dagheba, me da isa me ganidi,
ezi me dar gari da mati bizir bar kurabara.
Ezi me dar aman ibura.

²¹ Me mikarziba suegha bar aghariba gui,
ezi men aghariba azenim gire.

²² Men ikirimirim bar givasava ami,
ezi ovevemim enselba bar me agivasa me mizuai.
Ezi me Oveaghuezibar Nguibamin mangasava ami.

- 23 “Eghti Godin enselin bar avirimîn tongin enselin tam izi,
gumazir kamîn akuragh, egh arazir aghuir a damuamimîn gun a mikemegham.
- 24 Eghti enselin kam, gumazir kamîn apangkuvigh kamaghin Godin azangam,
‘Ni gumazir kamîn apangkuvigh, aneteghti an Oveaghuezibar Nguibamin mangan marki.
Ki uam a givezamin tuavim batogha gifa.’*
- 25 Eghti gumazir kamîn mikarzim ua gavgavigh igiamin otogham,
mati a fomira igiamin ikezi mokin.
- 26 Gumazir kam datirighin God ko mikimti an a baragham.
God an akurazi an ovengezir puvati,
kamaghin amizi, a Godin damazimîn izi an ziam fi bar akuegham.†
- 27 Egh gumazir kam bar akuegh ighiam bangi gumazamizir igharazibav kim suam,
‘Ki arazir aghuibar tuavim ataki, kamaghin ki arazir kuram gami.
Arazir kam bangin God ti ivezir bar kurar ekiatam na ikaragha na ganighai.
Ezi puvati, a nan apangkuvigha kamaghin amizir puvati.
- 28 A ua nan ikirimirim giveze, ezi ki Oveaghuezibar Nguibamin ghuzir puvati.
Ki angamira ikiavira iti, egha aruemin angazangarimîn gara bar akonge.’

* 33:24: Hibrun akam, ves 23 ko 24in akar otevir mabar deragha dav geir puvati. † 33:26: Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

- ²⁹ “Guizbangira, dughiaba zurara God arazir kabar gumamazizibagh ami.
Dughiar pumuning, o pumuning ko mikezimin ghua dughiar aviriba, a kamaghin amuavira iti.
- ³⁰ A ua men ikirmiribagh ivesi, ezi me Oveaghuezibar Nguibamin zuir puvati.
Me angamira ikiavira iti, egha aruemin angazangarimin gara bar akonge.
- ³¹ “Jop ni datirighin oragh.
Ki migirigiar maba iti, ki dar ni mikimasa.
Kamaghin amizi, ni akam dukuagh,
egh kuarim atigh deravira na baragh.
- ³² Ki kamaghsua bar ifonge, gumamaziziba fogh suam,
ni gumazir arazir kuratam gamizir puvatizim.
Egh ni migirigia taba iki mikimti,
ki ni baraghasa.
- ³³ Ni migirigiaba puvatigh,
egh nimira iki na baragh.
Eghti ki nin sure damuti,
ni fofozir aghuim ko nighnizir aghuim iniam.”

34

Elihu ghaze, Jop paza migia akam God gasi

¹ Elihu ua kamaghin migia ghaze:

- ² “Ia nighnizir bar aghuiba itir gumaziba, ia bar deravira kuaribar arigh, nan akaba baragh.
Ia gumazir fofozir aghuiba itiba, ia na baragh.
- ³ Akatorim daghem apava a barasi, a bar isingiz o, a ikufi.
Kamaghira, kuarim migirigiam baragha a tuisisi, a deraz o, a ikufi.
- ⁴ E uari bagh migirigiaba tuisigh fogham,

manam dera, ezi manam ikufi.

⁵ “Jop kamaghin mikeme, ‘An arazir kuratamin osimtizi-
tam itir puvati,
ezi God arazir aghuimin a gamizir puvati.

⁶ A bizitamın osimtızim itir puvatıgha arazir kuratam
gamizir puvati,
ezi God ti ghaze, a ifavarir gumazim,
egha bar a gasighasiki.

Mati God uan barimin a gasezir duam, uam akumighan
kogham.’

⁷ “Gumazir manatamra Jopin arazim damuam?
A puvira akaba God gasi, mati dipam ivemari.

⁸ Egha a uaghan gumazir kuraba koma arua,
me amir arazir kurabagh ami.

⁹ A ghaze, e God ifongezir arazibar amuti bizir aghuir
manatam e bativam?
Ti puvatigham.

Kamaghin an arazir kurar kabagh ami.*

¹⁰ “Kamaghin amizi, ia nighnızir aghuiba itir gumaziba ia
na baragh.

Godin Gavgaviba Bar Itim arazir kuratam damighan
kogham.

Bar puvatigham.

34:5: Jop 27:2; 31:6 * **34:9:** Sapta 21:7-13in aven, Jop ghaze, Gumazir arazir kurabagh amiba, God ivezir kuram isa me ganıga me gasighasızir puvati. Egha Sapta 21:15in aven, Jop ghaze, Gumazir kuraba migeir akaba, da akar Elihu kagh amibar mirara ghu. Akar Elihu Jop gasarazim, a guızin akam puvati. Ezi sapta 21:16, Jop ghaze, An arazir kurabagh amir gumazamiziba ko navir vamira isir puvati.

34:10: Jenesıs 18:25; Godin Araziba 32:4; Onger Akaba 92:15; Rom 9:14

- 11 A deraviram en araziba tuisigha,
 en arazir e amibar miraram, e ikarvasi.
- 12 Bar guizbangira, Godin Gavgaviba Bar Itim pazi gumazi-
 tam damighan kogham,
 egh arazir kuratam damighan kogham.
- 13 Ezi tinara faraghavira nguazir kam gativagha gavgavim
 God ganingi?
 Bar puvati.
- 14 God uan navir averiamin aven uabi ginighnigh,
 egh uan Duam ko an aminir angamira itir ikirimirim
 anidim, a uam aning inighti,
- 15 biziba bar zuamiram arimighiregham,
 eghti gumazamiziba uamategh nguazim gavagham.
- 16 “Jop ni oragh. Ni nighnizir aghuim iki,
 egh kuarim atigh na baragh.
- 17 Ni manmaghin nighnisi, Godin Gavgavim Itim,
 a ti deravira nguazir kamin gumazamizibagh ativagh
 men ganan kogham o?
 Ezi manmaghsua, ni akam arazir aghuibagh amir God gasa
 ghaze,
 a ti arazir kuram gamigha guizin arazimin gin man-
 gan aghua?
- 18 Gumazir kinitam kamaghin atrivitam mikemeghan
 kogh suam,
 ni atrivir bar kuram.
 Egh gumazir aruatam kamaghin a mikemeghan kogh
 suam,
 ni gumazir bar kuram.
- 19 God uabi gumazamizibar ingarizi, me an damazimin
 magh ghue.

34:11: Onger Akaba 62:12; Esekiel 33:20; Matyu 16:27; 2 Korin 5:10; 1 Pita 1:17
34:15: Jenesis 3:19; Fofozir Gumazim 12:7

- A gari, gumazamizir biziba itiba, ko biziba puvatizir gumazamiziba, me bar moghira magh ghue.
- ²⁰ A gumazamiziba bar me gamima, me zuamiram ariaghiri,
gumazamizir ziar ekiaba itiba o gavgavir ekiaba itir puvatiziba, me pura biziba.
Dimagarir arizimin, a me gami me digavir kuram gamima, a uabi uan gavgavimin men ikirimiriba gefi.
- ²¹ “E managh zui, Godin damazim en araziba bar dar gari.
Dughiaba bar, an damazim deravira en daroribar garavira iti.
- ²² Dimagarir bar mitater pizi tam ikiti,
Godin damazimin arazir kurabagh amir gumazamiziba ti an aven modogham o?
- ²³ God en arazir kurabagh fogha gifa,
kamaghin amizi, a da tuisighamin dughiatam amisi-
van marki.
- ²⁴ Dughiar a gumazir dapaniba gevim,
a men arazibagh fofoghasa ingarir puvati.
A men arazibagh fogha gifa,
a pura me batogha, gumazir igharaziba men danganibagh arisi.
- ²⁵ A men arazir kurabagh fogha,
kamaghin a dimagaribar me agiva me dikabiri.
- ²⁶ A gumazir kaba amizir arazir kuraba bangin,
gumazamizir igharaziba ganasa, a men damazibar me gasighasisi.
- ²⁷ A fo, me akirim ragha a gasaragha, an Akar Gavgavibar gin mangan aghua.
Kamaghin amizi, a me gasighasisi.

²⁸ Me onganarazibagh amir gumazamiziba paza me gami,
ezi me Godin deima, a men ararem barasi.

²⁹⁻³⁰ God nimira iki bizitam damuan koghti,
tinara suam God arazir kuram gami?

Egh a uan guam modoghti, tina an boroghin mangi an
guamin ganam?
Bar puvati.

God gumazamiziba ko kantribagh ativagha bar dar gari,
eghti gumazir kuratam atrivimin otoghan kogh, egh
gumazamizibagh asighasighan kogham,
mati gumazim asizimin suighasa azuazimin ingari.†

³¹ “Ian tinara orazi Jop kamaghin God mikeme,
‘God osimtiziba na garizima ki da ateri,
egh ki uam arazir kuratam damighan kogham.‡

³² God bizir ki fozir puvatiziba, da nan akaghti,
ki arazir kuratam damigh, egh bar moghira da
ategham.’

³³ “Jop, ni God amir bizibagh ifongezir puvati.
Ni kamaghin nighnighan marki,
ni uabi ifongezir biziba God dar amuam.

Ni uabi uabi tuisigh, egh arazir manamin gin mangi a
damusi, ni a damu.
Kar nan ingangarim puvati.

Arazir manam nin deraghti,
ni datirighin fofozir aghuarir kamin gun e mikim.§

† **34:29-30:** Hibrun akam, ves 29 ko 30 deragha aninghin migeir puvati.

‡ **34:31:** Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati. **34:32:** Jop 13:19; 24:25 § **34:33:** Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati.

- ³⁴ “Ki gari, gumazir fofozir aghuim ko nighnizir aghuim itiba,
me nan akar kam baregh suam,
³⁵ ‘Jop pura bizibav gei, ezi an migirigiaba derazir puvati.
A deravira nighnizir puvatigha migei.’
³⁶ Jop gumazir arazir kurabagh amibar min bizibav gei.
Ezi nan ifongiam kamakin,
God kamaghira a damu mangivivra ikiti a fogh suam,
a migirigiar kabar amuvira ikiam, o ti puvatigham.
³⁷ Jop arazir kuram gamigha,
arazir kam gisin Godin akaba batosi.
A en tongin ikia en migirigiaba batogha,
egha atara akaba God gasi.”

35

Elihu ghaze, Jop in akaba ikufi, egh an atari

¹ Elihu miġiavira ua kamaghin migei:

- ² “Jop ni ghaze, nin arazim dera,
egha Godin arazim gafira.
Nin migirigiar kam ti deraz o, puvati?*
- ³ Ni uaghan ghaze, ki arazir kuratam damighan koghti,
bizir kam manmaghin nan akuragham?
Egh uaghan bizir aghuir manatam na bativam?
- ⁴ “Jop, ki datirighin ni ko nin namakabar akaba ikarvaghasa.
- ⁵ Ni kogh pin deraghvira overiamin itir ghuariabar gan.
Da bar pin mar iti.

* **35:2:** Dughiar aviribar Jop ghaze, An arazir kuratam gamizir puvati. (Ni sapta 10:7 ko 27:5-6in gan.) Ezi akar Elihu Jop gasarazir kam, a guizin akam puvati. **35:3:** Jop 7:17-20

Kamaghira, God bar pîn iti.

⁶ Nî arazir kuratam damigh, egh nî a gasighasighan koghham.

Nî arazir kurar avırım gami, ezi da pura bizim.

⁷ Egh nî zurara arazir aghuibar amuti, da manmaghin an akuragham?

Nî arazir kuraba puvatigh, egh tuavir kamin, nî bizir aghuir manatam isi God daningam? Puvatigham.

⁸ Arazir kurar nî amiba, da gumazamiziba eraram asighasisi.

Ezi arazir aghuir nî amiba, da gumazamizibaram akurvasi.

⁹ “Gumazir gavgaviba gumazamiziba dika me abiri.

Ezi gumazir kaba uarir akurvaghasa bar pamten gumazir ekiar aghuibar diava arai.

¹⁰ Ezi gumazitam kamaghin deir puvati, ‘Godin Nan Ingarizim, a managh iti?’

A dughiar kurabar gavgavim en navibagh anidima, e bar akuegha ighiabagh ami.

¹¹ God fofozir aghuarim gumazamizibagh aningizi, me asizir atiaba ko kuarazibagh afira, egha akurvazim bagh, a bagh mangan aghua.’

¹² Guizbangira, gumazamiziba akurvazim bagha Godin diava arai.

Ezi me gumazir uarira uari feba ko arazir kurabagh amiba,

God men dimdiaba barazi puvati.

¹³ Men nighniziba derazir puvati, kamaghin amizi, me puram an diava arai.

Eghti Godin Gavgaviba Bar Itim, men dimdiaba
baraghan kogham.

¹⁴ Jop, ni kamaghin migia ghaze,
Ni Godin garir puvati.

Ni uaghan ghaze,
ni dughiar bar ruarimin a mizuaima,
a kotin aven nin azangsizim akirizir puvati.

Kamaghin amizi Jop, God ti nin dimdiam
bareghan kogham.

¹⁵ Ni uaghan kamaghin migia ghaze,
God ivezir kuram isa gumazir arazir kurabagh
amibagh anidir puvati.

Egha men arazir kurabagh nighnizir puvati.†

¹⁶ “Jop pura bizibav gei, ezi an migirigiaba derazir puvati.
A deravira nighnizir puvatigha, pura bizibav gei.”

36

God e akirasa osimtiziba e ganidi

¹ Elihu ua kamaghin migei:

² “Jop, ki migirigiar maba gavgavim ua Godin akam
daningamiba ikiavira iti.

Kamaghin amizi, ni nimira ikiti, ki tong uam nin sure
damika.

³ Fofozir aghuir aviriba nan navim gizifa.

Ezi datirighin ki kamaghin nin akakaghasa, Godin
Nan Ingarizim,

a zurara voroghira itir arazibagh ami.

⁴ Bar guizbangira, ki akar ifavaritam gamir puvati.

Ki fofozir gumazimin min, ni ko iti,

35:14: Jop 9:11; 23:8-9 **35:15:** Jop 21:7-34 † **35:15:** Hibrun akam,
ves 14 ko 15 deragha aning migeir puvati.

ezi nan fofozim gumazir igharazibar fofoziba
bar dagh afira.

⁵ “Ni oragh! God gavgavir bar ekiam iti,
egha a uan fofozimin gavgavimin, a ifongezir biziba
bar dagh ami.

Egha a gumazamizibar aghuazir puvati.

⁶ Arazir kurabagh amir gumazamiziba, a men ganiva
men amamangatighti, me dughiar ruarimin ikian
kogham.

Egha onganarazir gumazamiziba, a men akurvagha
men osimtiziba akiri.

⁷ God gumazir an damazimin deraziba, a deravira men
gara me geghufi,
ezi gumazamizir kiniba ziar ekiam me ganidi,
mati me atrivibagh ami.

⁸⁻⁹ Eghti dughiar kuram otoghti, osimtizim gumazamiziba
ikegham,

mati me senba ko beniba gumazimin sorogha-
fariba ike.

God kamaghin men akagha ghaze,

Me uarira uan ziaba fava arazir kurar aviribagh ami.

Kamaghin amizi, dughiar kuram me batifi.

¹⁰ A me gamima, me deraviram akaba barasi.

Egha uam arazir kurabar amuan men anogorosi.

¹¹ Me an akaba baragh an apengan iki,

egh dughiarbar zurara navir amirizim ko dabirabir
aghuim ikiam.

¹² Me oraghan aghuaghti, apaniba me misueghti,
me arimighiram.

Egh me uari foghan kogham,
bizir tizim me bato.

- 13 “Gumamazir nighnizir gavgavim Godin itir puvatiz-
iba,
an osimtiziba me garizir dughiabar,
me Godin aningagha,
uarir akurvaghasa an azangsizir puvati.
- 14 Me aghumsizir arazibagh amir gumamazibar tongin
ikia,
egha igiabaram ovei.
- 15 God gumamazibagh amima, me osimtiziba ko mizaz-
iba isi.
Arazir kamin, God arazir aghuibar amuasa gumaza-
mizibar sure gami,
egha tuavir kamin a ua me isi, ezi me deravira iti.
- 16 “Jop, ni gan, ni datirighin osimtizir ekiam atera atam
ovenge.
Ezi God ua ni iniasa bar ifonge,
egh ni damighti, ni deravira daperagh firighirigham.
Eghti a dagher bar aghuiba ko biziba ni daningam.
- 17 Ezi datirighin God nin gari,
ni mati gumazir arazir kurabagh amim,
egha ni isa kotiam gatigha osimtizim ni ganingi.
Ezi ni manmaghin osimtizir kam gitagham? Ti
puvatigham.
- 18 Kamaghin ni deraghvira ganigh, nin aningagharim ni
damuti, ni God dipovan marki.
Egh ni ua suam, ni uabi givezamin ivezim a bar ekefe,
egh ni God ateghan marki.
- 19 Nin bizir aviriba ko nin gavgavim,
datirighin nin osimtizir kam agivagham koghham.
- 20 Ni dimagarim otivsi puvira nighnighan marki,
kar gumamaziziba zuamira puvarighamin dughiam.
- 21 Ni faragha arazir kurabagh ami.

Bizir kam bangin ni foghasa, God osimtiziba ni ganingi.

Kamaghin ni ua bagh ganigh,
ni uam arazir kuratam bar an aven mangan marki.*

²² “Ni deraviram oragh. God gavgavir ekiam ikia bar pin ti.

Egha a tisan bar aghuim.

Tina ua an min en sure damuam?

Bar puvati.

²³ Tinara God damuamin bizibar a mikimti, a adar amuam?

Egh tina kamaghin a mikim suam, ‘God, ni arazir kuram gami?’

Gumazitam kamaghin mikemeghan kogham.

²⁴ Gumazamiziba God ingarizir bizibar gara,
egha onger akabagh amua an ziam fe.

Kamaghin amizi, ni uaghan an ziam fi.

²⁵ Gumazamiziba bar God amizir bizibar gani,
egha me saghon ikia deragha dagh fozir puvati.”

*God*in fofozim ko gavgavim bar pin iti

²⁶ Elihu ua kamaghin migia ghaze,

“E manmaghin God gifogham, a bar ekevegha bar pin iti.

E uaghan manmaghin an azenibagh fogham. Bar puvatigham.

²⁷ A nguazir kamin dipam isa ghuavanaga a gamima,
an amozimin oto.

²⁸ Egha amozir ofiziba ko ghuariar overiamin itiba,
izaghira nguazim gizima, gumazamiziba dipar avirim isi.

* **36:21:** Hibrun akam ves 16 ikegha ghua ves 21in tuzir akar otevir maba deragha dav geir puvati.

- ²⁹ E kamaghin fozir puvati, ghuariar manaba ekevegħa overiam avara,
mati Godin Purirpenim.
E fozir puvati,
arariba manmagħin ghuariabar apengan ikia tingazi.
- ³⁰ God onimaribagh amima, da tintinimin danganiba bar dar tagħtasi.
Egha ongarir konim avarazi, a mitarmemin aven iti.
- ³¹ God ghuariaba ko amozibagh atifa, egha arazir kamra a gumazamiziba bar me gativagħa deravira men gari.
Egha amozim gami an azenibagh izima gumazamiziba dagħer aviriba iti.
- ³² An uan dafarimningin onimarim korogħa, afuzimin min, bizir a inivasa ifongezim ginifi.
- ³³ Arariba tingazima, e fo, aminim ko amozim otogħam. Ezi bulmakauba uaghan fogħa arazir mabagh ami.”

37

- ¹ “Arariba dagarvazima, ki nisi, ezi nan diħhorim na ginifi.
- ² Ia araribar dagarvaziba baragh.
Mar Godra pamten dia miġei.
- ³ An onimaribagh amima,
da tagħtagħa overiamin danganiba bar dar zui.
Egha nguazir kamin apinir mamin ikegħa apinir mamin għu.
- ⁴ Ezi e ġin orazi, a pamten dia miġei, ezi e an gavgavim barasi.
God kamaghin amima onimarim tagħtagħa tintinibar zui.
- ⁵ “Godin tiarim, mati ararim dagarvasi,

- a bar igharagha ghugha an ararem bar dera.
Egha an amir biziba bar, en nighnizibagh afira.
- ⁶ A migeima aisin amozim nguazim giri.
A migeima, amozir bar ekiam nguazir gizi.
- ⁷ Arazir kamin, a gumazamizibar amuti me ingaran
kogham.
A kamaghin damuti, an amir biziba,
gumazamiziba deragh dagh fogham.
- ⁸ Dughiar kamin asizir atiaba,
uan danganibar mangi mongegh ikiam.
- ⁹ Aminir gavgaviba uan danganibar ikegha izi.
Egha aminir ekiar kaba orangtizim inigha izi.
- ¹⁰ God uan akatorimin aminim giverazi ais otifi.
Egha dipar ekiabagh amima, da aisin min otiva bar
gavgafi.
- ¹¹ A dipar avirim isa ghuariar ekiabar aven da akufi,
ezi onimariba dar tongin ikia taghtagha tintinibar
zui.
- ¹² God uabi migeima, ghuariaba ighuagha arui.
Da ghua gumazamiziba itir danganibar, God damuasa
mikemezir bizibagh ami.
- ¹³ God kamaghsua amozim amadi, dughiar maba a gu-
mazamizibar arazir kuraba akirasa,
egha dughiar maba, a men apangkuva arazir aghuim
me damuasa.
- ¹⁴ “Jop, ni kuarim atigh nimira iki puram oragh,
egh God amir bizir ekiar igharagha garibagh nigh-
nigh.
- ¹⁵ God Akar Gavgavim ghuariabagh aningizi, onimariba
dar aven ikia taghtagha tintinibar zui.
Ni ti kamaghin foz, o?
- ¹⁶ God overiamin ghuariaba guizi, da pura guighav iti.
A ghuariabagh amir arazir kam, ni ti a gifoz, o?

God fofozir aviriba ikia, digavir kuram gamir arazimin,
ingangarir aghuir kabagh ami.

Ezi ni fofozir kamaghin garim puvati.

¹⁷ Ni korotiam aruzi, aminir fefer sautin amadaghan izim
ni gamima,

doriba nin azima, ni bar puvira sokosi.

Ni manmaghin aminir fefer kamin tivagham.

Bar puvatigham.

¹⁸ God overiamin ingarigha, a isa an danganimin anetizi,
a ikia gavgafi.

Ezi overiam mati guabar garir bizimin min iti, me
brasin ganganir kamin ingari.

Ezi ni ti Godin akuragh kamaghin bizitamin ingarigham?

Bar puvatigham.

¹⁹ En nighniziba derazir puvati, mati e mitatemin aven iti,
ezi e manmaghin nighnigh egh God ko mikimam?

Kamaghin amizi, ni migirigiar e God mikimamibar en
sure damuam o puvati?

Ti puvatigham!

²⁰ God oraghti, ki migirigiam an ikiti, a ti kuarim atigh na
baragham, o?

A ti mighigh nan akabagh nighnighan kogham.

Gumazitam ti bar onganigh, God a misueghti, an are-
meghsi kamagh mikimam.

Ti bar puvatigham.*

²¹ "Aminim ghuariabagh ivarazi, overiam bar zuegha
itima,

aruem bar deravira isira,

ezi e an angazangarimin ganan iburaghuburaki.

²² Ni gan, Notin amadaghan angazangarir ekiam overi-
amin oto,

* **37:20:** Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

an ganganim mati gol.
 Kar God uabin kurkegha,
 uan angazangarim ko gavgavim sara izi,
 ezi gumazamiziba an gara puviram atiati.
²³ Godin Gavgaviba Bar Itim, a bar pin iti,
 eghti e an boroghin mangan kogham.
 A gavgavir ekiam iti, egha guizin araziba ko arazir
 aghuibara gin ghua,
 puram e abirir arazim gamir puvati.
²⁴ Kamaghin amizi, gumazamiziba an atiati.
 Ezi gumazir uarira uari feba ghaze, me fofozir aviriba
 iti,
 God gumazir kaba barazi puvati.”

Ikiavira Itir God, Jopin akam ikara

38

(Sapta 38--39)

Bizir God amiziba, Jopin fofozim gafira

¹ Ikiavira Itir God aminir ekiam ko amozimin aven ikia
 kamaghin Jopin akam ikaragha ghaze:

- ² “Jop, ni nighnizir aghuim ko fofozim puvati.
 Ni bar manmaghin garir gumazim,
 egha ni fofoziba puvatigha tintinibar migirigiar
 aviribagh ami?”
- ³ Ni datirighin guizin gumazimin min tugh.
 Eghti ki azangsizibar ni damuti, ni nan azangsiziba
 ikarvagh.
- ⁴ “Jop, dughiar ki nguazir kamin ingara egha gavgavim an
 mingarim ganidimin, ni managh ike?”

38:1: Jop 40:6; Esekiel 1:4 **38:4:** Onger Akaba 104:5; Aghuzir Akaba 8:29;
 30:4

Ni bizir kaba deragh dagh fogh na mikim.

⁵ Tinara, deraghvira nighnigha nguazir kamin mitaghni-
aba ariki?

Tinara benim inigha nguazir kam garigha, an ruariba
ko arozibar ababanibagh amuagh arui?

Ni ti bizir kabagh foz o?

⁶ Gavgavim nguazir kam daningamin guarir akiniba, man-
agh mitivighav iti?

Ezi tinara dagiar, nguazim isin iki, gavgavighambar
ingari?

⁷ Ingangarir kam otozir dughiamin, mikoveziba an
ganigha bar akongegha ighiabagh amima,
enselba dia bar akonge.

⁸ “Dughiar ongarim nguazim abigha azenan otogha
anadimin,

tinara an tiar akam asarazi,

a itir danganimra iti,

ezi aperiam otozir puvati?

Kirara, ki bizir kam gami.

⁹ Dughiar ongarim igiamram otozimin, kirara ghuariaba
isa, anevara,

mati amebam inim isa uan borir iririvim gike.

Ki migharir piziba isa ongarim avarazi,

mitarmer bar ekiam anevara.

¹⁰ Kirara ongarimin mitaghniam atigha, an miriabar di-
vazir gavgavibar min a da ase,

eghti ongarim anebigh aven mangiva avegham.

¹¹ Ki ongarim migia ghaze,

‘Ni ongarir ekiam, ni dikav bar pin mavanang dipir
izi kaghira tugh.

Ni mitaghnier kam fagh vongin mangan marki.’

- 12 “Jop, ni ti pura migeima aminim tira?
Ni ti dughiaabar vaghvagha mizarazibar dughiaabar bori?
- 13 Mitarmem mati inir mitiar ekiamin min dimagarimin nguazim ave,
ezi gumazir kuraba mitarmemin aruava arazir kurabagh ami.
Ni ti dughiatamin mizarazim mikemezi an otogha mitarmem batoke,
ezi gumazir kuraba digavir kuram gamigha tintinibar are?
- 14 Mizarazimin, aruem angazangarim bizibagh anidima da bar azenara iti,
ezi bizir dimagarimin mongeziba, e deravira dar gari.
- 15 Aruemin dughiam, gumazir kuraba mitatemin uan arazir kuraba amir puvatigha,
gumazamizibagh asighasighamin gavgavim puvati.
- 16 “Jop, ni ti ongarir dikinim giraghugha, an ganiz o?
Egha dipaba an otivi danganibar ganiz o?
- 17 Oveaghuezibar Nguibar mitarmemin aven itim,
ni ti ghua an tiar akamin ganiz o?
Ti puvati.
- 18 Nguazir kam bar ekefe, ezi ni ti an mitaghniaba bar dagh fogha mati?
Ni fogh na mikemegh.
- 19 “Jop, ni managh mangiva, angazangarim otivir danganim bativam?
Egh ni managh mangiva, mitarmem otivir danganim bativam?
- 20 Ni angazangarim ko mitarmem mangamin tuavim,
ko aning uamategh izamin tuavim, ni ti aningin akagham?

- ²¹ Jop, ki angazangarim ko mitarmemin ingaramin dughiam, nin amebam ti ni bategha gifa.
Kamaghin ni aningin danganim gifo.
- ²² “Jop, ni ti ghua ais ko aisin amozim itir danganimin ganiz o?
- ²³ Ki dar ingarizi, da pazi gumazir igharaz darazi damu, me misoghamin dughiam mizuai.
- ²⁴ Tuavir onimarim taghtagha tintinibar zuim, ni ti a gifo, a managh iti?
Egha ni ti fo, aminim aruem anadi naghin managh ikegha iza tintinibar nguazimin zui?
- ²⁵ Tinara amozir ekiam bagha tuavim atizi, a nguazimin izaghiri?
Tinara ararir tingazir kaba bagha overiamin mangamin tuavim ati?
- ²⁶ Tina amozibagh amima,
da gumazamiziba puvatizir danganiba ko nguazir midiaribagh izi?
- ²⁷ Nguazir kam faragha pura iti, ezi temeba ko graziba an puvati.
Ezi datirighin amozim a gamizi,
grazir bar avirim nguazir kamin otifi.
- ²⁸ “Jop, dimagarimin ghuariam ko amozim ti afeziatam iti, o puvati?
- ²⁹ Ezi tina ais ko aisin amozimin amebam aning batezim?
- ³⁰ Ais irir dughiamin dipaba gavgavigha dagiabar min iti.
Egha ais bar ongarim avara.
- ³¹ “Jop, ni gavgavim iki mikovezir taba akuvaghti, da overiamin itir danganir vamiran ikiam?

Egh ni mikovezir bar avirir kam ikezir benim firigh
me ateghti, me tintinibar mangam?

Ti puvatigham.

³² Mikovezir bizir kaba, ni ti tuavim dar akakagh,
egh azeniba vaghvagh dughiar manamra da otivasa,
ni dav gei?

³³ Ni ti overiamin bizir a damuasa mikemezibagh fogham
o?

Egh ni ti nguazimin itir bizibar amighti, da uaghan
arazir kabar gin mangam?

Ti puvatigham.

³⁴ “Ni ti ghuariabar dimti, da ni baregh amozir ekiam
amadaghti,

a ni giri aperiamin min otogh ni avaragham o?

³⁵ Egh ni managh mangisi onimarim amangti,
a ti kamaghin ni mikimam,

‘Ki nin ingangarim damuasa pura iti.’

³⁶ Aperiam otivamin dughiam,
tina fofozir aghuim kuarazibagh anidi?

Tina fofozim tuaribagh anidima,

aminim tiasava amir dughiamin, da ati?*

³⁷ Tina ghuariaba bar da mengamin fofozim iti?

Ghuariaba mati nguazir mineba overiamin iti,
ezi tina da fufughti amozim izighiram?

³⁸ Eghti nguazimin minemeniam ua porogh gavgav-
igham.”

Tina fofozim kuaraziba ko asizibagh aningi?

³⁹⁻⁴⁰ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei:

* **38:36:** Hibrun akam deragha vezin kam migeir puvati.

“Jop, laionba uan mogomer danganiba ko toribar ikia
 mizuai itima,
 ni ti asizibagh ami da roghira izima, laionba dav
 sogha da apa,
 uan mitiriaba agefi?

⁴¹ Ezi kuarazir kotkotba, dagheba puvatigha puram arua
 dagheba burir dughiaba, ko men nguziba daghem
 bagha nan deir dughiaba,
 tinara dagheba me ganidi?
 Kirara.”

39

¹ “Ni ti fo, azenibar dughiar manamra, mighsiamin itir
 memen amebaba oti?

Ni ti garima, asizir dian amebaba uan nguziba bati?

²⁻³ Ni ti foghama, iakinir manabara, memen nguziba ko
 dian nguziba amebabar navibar aven iti?

Egha ni ti fo, dughiar manamra memen amebaba uan
 teviba apira nguziba bati?

⁴ Meme ko dian nguzir kaba uan amebaba ko, tuziba ko
 ruaribar ikia ekevegha gavgafi.

Me ekevegha givagha, uan amebaba ategha bar ghue.
 Egha ua izir puvati.

⁵ “Tina donkin atiabar beniba firizi,
 da uan ifongiabar gin ghua pura tintinibar zui?

⁶ Ki danganir gumamaziziba ikia ingarir puvatizir isa me
 ganingi,

kar danganir grazir aghuiba aghuir puvatizim, kar
 amangsizir avirim itir nguazir kuram.

⁷ Donkin atiaba fo, me nguibar ekiabar ikiti gumamaziziba
 benibar me ikiva, ingangarim damusi pamten me
 dagarvaghham.

Kamaghin me akirim ragha nguibar ekiamin niginim
ko dagarvazibagh asara.

- ⁸ Egha me pura mighsiabagh arua,
egha damasa terafariba ko graziba buri.
- ⁹ “Jop, bulmakaun atiaba ti ni bagh ingangarim damuam
o?
Egh dimagarimin da ti izi nin bulmakaubar dipenim
dakuam o?”
- ¹⁰ Ni ti benim bulmakaun atiam dafagh a damuti, a bizir
osimtizibagh ekuam o?
O ni a damuti, a ter otevim kurvagh nguazim abigh
nin azenimin ingaram?
- ¹¹ Ni fo, bulmakaun atiam gavgavir ekiam iti,
ezi ni ghaze, a nin akuragh nin ingangarir ekiabar
amuam?
- ¹² Ni ghaze, a mangi nin azenimin witin aniziba inigh izi,
nin danganir witin misevibav sogha da amisevimin
izam o?
- ¹³ “Poneba* bar akongezir dughiaba, me uan aviziba
onava dav sosi.
Egha me kuarazir benibar min avizir ekiaba ko arizir
aghuiba itir puvati.
Ni ti men gara me gifo?”
- ¹⁴ Poneba uan aroriaba pura nguazimin dar atigh, egh da
ategh mangigham,
ezi nguazim fefem dagh anidi.
- ¹⁵ Egha da tong kamaghin nighnizir puvati,
gumazitam, o asizitam da dikaragham.
- ¹⁶ Poneba deravira uan aroriabagh amir puvati,

* **39:13:** Poner Israelin itiba, en ponebar min garir puvati.

da mati poner igharazim otezir aroriabar min dagh
ami.

Da kamaghin nighnizir puvati, dar aroriaba ikuvighiti,
dar ingangarir ekiar aroriaba batim pura
mangigham.

¹⁷ Ki nighnizir aghuim ko fofozir aghuim dagh aningizir
puvati,

kamaghin amizi, da arazir kabagh ami.

¹⁸ Ezi da dikavigha ivemarir dughiabar, da bar puvira
ivemara, uan aviziba pamten dav sogh,
egh hos ko, gumazir a gaperazim gafiragham.”

¹⁹ “Jop, ni ti gavgavim hoziabagh anidi? Egha ni ti arizir
ruariba, dar tuebagh arisi?†

²⁰ Nirara ti hoziabagh amima, da odezibar min bar pin uari
akuri?

Hoziba bar puv avighagha pamten arai, ezi men
arareba atiatim gumazamizibagh anidi.

²¹ Men gavgavir ekiam me gamima, me bar akongegha
pin uari akura, egha sueroghofariba nguazim misosi.
Egha midorozim bagha pamten ivemara zui.

²² Hoziba atiatir puvatigha, nighnizir aviribagh amir
puvati. Midorozir ekiam a pura bizim,
da akirim a gasaraghan kogh, ari mangi modoghan
kogham.

²³ Da midorozir gumaziba atera ivemarima, men barir
mitariba tingazi,

ezi afuzir ruarir gumaziba suighiziba aruem dagh
amima, da taghtasi.

²⁴ Me sigham givir dughiam, hoziaba pura nimira itir
puvati,

† **39:19:** Akar vezin 19in ikegha ghua 25in tuziba, da hoziar
midorozir gumaziba apiaghira midorozim bagha zuibav
gei.

dar naviba dikavima, da misoghasavira amua
egha ivemara zui.

²⁵ Me sigham givir dughiam, hoziaba arai.

Da tighar midorozimin boroghin mangam, da saghon
ikiavira ikia midorozimin mughuriam barasi.

Egha hoziaba midorozir gumazibar dapaniba barazima,
me pamten midorozir gumazibar dei,
ezi midorozir gumaziba misoghasa pamten dia
migei.

²⁶ “Kuarazir isaba, ni ti fofozim ko nighnizim dagh anin-
gizi, da overiamin mighagha arua,
egha dikava uan aviziba onava migha sautin
amadaghan zui?”

²⁷ Kuarazir bagaba ti ni mizuai, ni dav kemeghti,
da mighsiabar mavanang pin uan mikonibar in-
garam?

²⁸ Da mighsiabar ghua dagiar ekiaba itir danganir kurabar,
uan mikonibar ingari.

Danganir kurar kaba, kar dar danganir mogomer
gavgaviba.

²⁹ Da uan danganir kabar ikia deravira saghon mar asiz-
ibar gari.

³⁰ Ezi bagabar nguziba, asizir kabar ghuzibar amasa bar
ifonge.

Midorozimin dughiamin gumazir kuaba tintinimin
nguazim girav itima,
bagaba iza danganir kamin uari akufi.”

Jop God migei

40

(*Sapta 40:1-5*)

Godin azangsiziba, Jop da ikarvaghan ibura

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Jopin azai:

² “Jop, ki Godin Gavgaviba Bar Itim, nin migirigiaba na ko misosi?
Egha ni akam na gasa ghaze, ki arazir kuram gami.
Ezi datirighin ni nan azangsiziba ikarvaghasa ki ni mizuai.”

³ Jop kamaghin Ikiavira Itir God ikara:

⁴ “Ki pura bizir kinim.
Ki manmaghin nin akaba ikarvagham?
Ki akam dukuagh nimira ikiam.
⁵ Ki migirigiar bar avirim gami,
kamaghin amizi, ki ua mikiman kogham.”

God, Jop in miaviavira iti

(*Sapta 40:6--41:34*)

Jop guizin gumazimin min tuivasa, God a migei

⁶ Ezi Ikiavira Itir God aminir ekiam ko amozimin aven ikia, kamaghin Jopin akam ikaragha ghaze:

⁷ “Jop, ni guizin gumazimin min tugh,
eghti ki bizibar nin azangsighti, ni nan akaba ikarvagh.

⁸ Ni migia ghaze, nin araziba derazi ni gavgafi.
Egha ni tizimsua akam na gasa ghaze,
ki arazir aghuim gamir puvati?

⁹ Nin gavgavim ko nan gavgavim ti magh ghu?
Ki pamtem migia araribar min dagarvasi.
Ezi ni ti uaghan nan min damuam?

- ¹⁰ “Ni kamaghin otivsi, nan danganim inigh, egh nan atrivimin kurkazir aghuiba inigh dar aghuigh, egh ziar ekiam inigh gumazamizibagh ativagh, bar men pin iki.
- ¹¹ Egh ni ganti gumazamiziba uan ziaba fiti, ni puv men aningaghi bar me abinigh.
- ¹² Ni gumazamizir akaba batozibar gan me dikabin. Egh gumazamizir arazir kurabagh amiba, me itir danganibara, zuamira bar me diki me mir-mirigh.
- ¹³ Egh Oveaghuezibar Nguibamin, kalabuziar danganimin me arikigh.
Egh me isi nguazir torim datighti, gumazamizir igharaziba ua men ganan kogham.
- ¹⁴ Ni bizir kabar amighti, ki nin ziam fi suam, ni uan gavgavimin gumazir arazir kurabagh amiba, abiragha bar me agifa.”

God uabira, asizir bar gavgavim hipopotamus gativagham

¹⁵ Ikiavira Itir God ua kamaghin migia ghaze:

- “Jop, ni mangi asizir bar gavgavim hipopotamusin gan, da bar ekefe.
Ki uabi dar ingarizi moghin uaghan nin ingari.
Hipopotamusba bulmakaubar min graziba ko ter afariba api.
- ¹⁶ Dar namnaba bar ekevegha bar gavgafi.
Dar naviba ko akiriba uaghan bar gavgafi.
- ¹⁷ Dar ipeba tuivigha gavgafi, mati sidan temeba, ezi dar soroghafariba gavgavir ekiam iti.
- ¹⁸ Dar aghariba bar gavgafi, egha mati brasin gavgavimin ingarizir ainba.
Dar soroghafariba bar gavgafi, mati ainin oteviba.

¹⁹ Ki God, ki ingarizir asizibar tongin, hipopotamusba bar me gafira.

Ki dar ingari, egh kírara dar gavgaviba abinam.*

²⁰ “Hipopotamusba apir graziba, da mighsiabar iti.

Danganir kaba, asizir atiaba uarigh ikararagha arui.

²¹ Hipopotamusba temer dikoniba itibar apebabar irav iti, egha danganir dakarabar, ighurunir povibar modi.

²² Egha da temer dipar miriabar itibar aguabar apengan mogava avughsi.

²³ Aperiam otogh pamten ivemarti, da atiatingan kogham.

Aperiam Jordanin Fanemin otogh, bar izivagh dar akatoribar aven mangiti, da pura uarir asugh nimira ikiam.

²⁴ Tinara dar suiragh da ikegham?

Tinara azuazimin ingarigh, benibar dar atinibar afeghti, da kalabuziamin ikiam?

Ti puvatigham.”

41

Ongarimin itir goar bar ekiam, an asizibar atrivimin iti

¹ Ikiavira Itir God ua kamaghin migia ghaze:

“Jop, ni ti akezim akunigh ongarimin itir goar ekiam kamin guragham?

Ni ti an mizem benir gavgavimin a ikegham?

² Ni ti an atinim benir gavgavim a dafagh a gekuigh mangigham?

Egh ni ti uaghan akezim isi an aghozim dafagham?

³ Ni manmaghin nighnisi?

* **40:19:** Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

41:1: Onger Akaba 74:14; 104:26; Aisaia 27:1

Ni ti an suiragh a ikeghti, a uabin apangkuvighsi nin azangsighti, ni aneteghti a mangam o?

Egh a ni apezeper akar isingtiziba nimira ni mikimam o?

⁴ A ti ni ko akar gavgavim akirigh, zurara ni bagh ingaram o?

⁵ Ni ti a ko ikarangam, mati ni kuarazim ko ikarangasa benimin a ike?

O, ni ti benimin a ikeghti, nin ingangarir amiziba a kurvagh mangam?

⁶ Dagiaba bagha ingarir gumazamiziba ti, an ivezim bagh akabar uari adogham?

Egh me ti an asiziba aghoregh, da inigh mangi danganir biziba amadi naghin da amangam?

⁷ Ni ti afuzir aviribar a ginifti, da an mikarzim ko dapanim gizivagham?

⁸ Aria, ni uan agharimning a gisin datigh, egh an gavgavimin ganigh, ua kamaghin damuan kogham.

A puvira ni misueghti, ni an midorozir kam gin amadaghan kogham.

⁹ “Ni ongarimin itir goar ekier kamin ganigh, egh ni bar atiatigh nirizim nin agharapaniba asivkinti, nin gavgaviba bar givagham.

Kamaghin amizi, ni ongarimin itir goar ekier kamin suighsi nighnighan marki.

¹⁰ Tinara an navim giniv, a ko misogh anebiragham? Gumazir kamaghin amitam itir puvati.

Ezi kamaghin tina na ko misogh na abiragham? Ti puvatigham.

- 11 Nguazir kamin biziba da bar nana,
kamaghin amizi, tina faragh biziba na danighti,
ki an biziba ikarvagham?
Bar puvatigham.*
- 12 “Ki datirighin ongarimin goar ekia kamin suebagh
eghanam, da manmaghin gari,
an namnam gavgavir aghuarim iti.
Ezi ki bizir kam bangin mikimiva, uan akam
dukuaghan kogham.
- 13 Tinara an inimin itir naziar gavgaviba adegam?
Tinan afuzim an inim ko naziar gavgavim viraram
aning abizagh vongin otogham?†
- 14 An atarir ekia aviriba itima gumazamiziba bar dar
atiatingi.
Kamaghin amizi, tina an akam akarigham?
- 15 An akiragharimin itir naziar gavgaviba,
da bar uarir kumigha gavgavim an inim ganidi.
- 16 An naziaba bar deravira uarigh kumigha gavgavizi,
aminim dar tongin mangighan kogham.
- 17 Da bar uari savsuiragha gavgavizi,
bizitam da kuighan kogham.
- 18 “An asir dughiamin, avim an fetoribar otiva azenan iza
tintinibar zui.
Ezi an damazimning isia mati aruer ebariba mizaraz-
imin siragha anaga aghefe.
- 19 Avir mizariaba an akatorimin otivaghira,
biaghira tintinibar zui.
- 20 Ezi miturir an fetorimin otivim,

41:11: Godin Araziba 10:14; Onger Akaba 50:12
Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.
Hibrun akam, vezin kam deragha a migeir puvati.

* 41:11:
† 41:13:

- mati minem avim gisin ikia siaghkua miturim otifi.
- 21 A uan akatorim akarir dughiamin, an aminim avim gamima, an otifi.
Ezi avim an akatorimin ikiava otivaghiri.
- 22 “An firagharim bar gavgafi,
ezi gumazamiziba an gara puviram atiati.
- 23 An inivafizimin itir tuziba bar uarigh asavkonegha,
bar gavgavigha ighuam zuir puvati. Bar puvati.
- 24 An navir averiam bizitamin atiatir puvati.
An navir averiam bar gavgafi,
mati dagiar ekiar raiziar miseviba mirmirim.
- 25 “A dikavigh tughamin dughiam,
atrivir gavgaviba uaghan puviram atiati.
Me oraghti a dipam misogh tingaghiti,
men agharapaniba pura men amiraghti,
me bizitam damuan iburagham.
- 26 Gumaziba midorozir sababar an okasava ami, o me afuzir ekiaba ko dozibar a ginivasava ami, da pura biziba.
Bizir kaba a gasighasighan kogham.
- 27 A dar gari, da pura biziba.
An ainin gari, a mati dadar midiarim,
egha brasin gavgavimin gari, a mati ter kurum.
- 28 Gumaziba baribar a gasiti,
an arimangighan kogham.
Me katapelin dagiabar a gasiti,
a da baraghti, mati ter afariba an namnam giri.
- 29 An aghorir ekiar misozibar gari,
da mati grazir midiariba.
An afuzir magameba baragha da dipova ghaze,
da pura bizir kiniba.

³⁰ “Goar ekiamin navimin itir naziaba bar ghumigha,
mati nguazir minem misaraghirezi, an arariba
ghumi.

Egh a nguazir apengtizim daruti,
an naziar kaba nguazim abigham.

³¹ An ongarimin aven aruir dughiam, ongarim isiaghtui,
mati dipam minemin aven isiaghtui.

³² An ongarim garuir dughiam,
an tuavir a zuim, pupuvir bar ghurghuriba an ikia
taghtasi.

³³ Goar ekiam bizitamın atiatir puvati.
Asizir tam an min itir pu.
Bar puvati.

³⁴ A gari, asizir ekiar maba uaghan ziar ekiaba iti,
ezi a ghaze, Da pura biziba.
Asizir ekiaba pura uan ziaba fe,
ezi a bar dar atrivimin iti.”

Jop Ikiavira Itir Godin akaba ikarvasi

42

(*Sapta 42:1-6*)

Jop aghumsigha navim gira

¹ Ezi Jop kamaghin Ikiavira Itir Godin migirigiaba ikar-
vagha ghaze:

² “Ki datirighin fo, nırara biziba bar dar amuamin gav-
gavim iti.

Egha ni uan ifongiamin gin ghuava amir ingangariba,
tav dar anogoreghan kogham.

³ Ni kamaghin nan azara,

‘Tina nighnizir aghuim ko fofozim puvatigha tintinibar migirigiar aviribagh ami, egha ki damuasa amir biziba posi?’

Ki fo, ki bizibar mingariba deravira dagh fozir puvatigha, egha migirigiar onganir aviribagh ami.

Bizir igharagha garir aghuarir ki mikemeziba, da nan fofozim ko nighnizim gafira.

⁴ “Ezi ni kamaghin na mikeme,
‘Jop, ni deravira kuarim atigh nan migirigiaba baragh.

Eghti ki bizir maba bagh nin azangsighti,
ni nan azangsiziba ikarvagham.’

⁵ Ikiavira Itir God, ki fomira pura gumazamizibar akaba baragha, egha ni gifo.

Egha datirighin ki uabi uan damazimin nin gari.

⁶ Kamaghin amizi, ki uan migirigiaba ko uabira uabin aghumsiki.

Egha datirighin nguazir minemeniam ko averenim gaperaghav iti,

nan arazir kam kamaghin nin akagham,
ki navim giragha gifa.”

Ikiavira Itir God, Jopin namakabav gei
(*Sapta 42:7-9*)

Ikiavira Itir God Jopin namakabar atari

⁷ Ikiavira Itir God Jop mikemegha givagha, kamaghin Teman nguibar ekiamin gumazim Elifas migei, “Nan ingangarir gumazim Jop, a guizin akamin nan arazibar gun migei. Ezi ia an min guizin nan arazibar gun migeir puvati. Kamaghin amizi, ki ni ko nin namakamningin atari. ⁸ Bizir kam bagh ia mangi 7plan bulmakaun apuriba ko sipsipin

apurir 7pla inigh, nan ingangarir gumazim Jop bagh mangi. Egh dav suegh, bar isia mighirizir ofabar amu. Eghti nan ingangarir gumazim Jop, ia bagh na ko mikim nan azangsighti, ki a baregh ian apangkuvigham. Nan ingangarir gumazim Jop, ia an min guizin nan arazibar gun migeir puvati. Kamaghin, ki a baregh, ian akar ifavariba bagh ia gasighasighan kogham.”

⁹ Ezi Teman nguibar ekiamin gumazim Elifas ko, Suhan kantrin gumazim Bildat ko, Naman kantrin gumazim Sofar, me ghua Ikiavira Itir God me mikemezi moghin ami. Ezi a Jopin azangsizim baregha men apangkufi.

God bar deraghavira Jop gami

(Sapta 42:10-17)

Ikiavira Itir God dabirabir aghuarim ua Job ganingi

¹⁰ Jop uan namakaba bagha God ko mikemezir dughiamin girara, Ikiavira Itir God dabirabir aghuarim uam a ganingi. Egha a fomira itir bizibar dibobonim gisin dagh iviragha, ua bizir aviriba isa Jop ganingi. ¹¹ Ezi Jopin aveghbuaba ko, an buaramiziba ko an namakar fomira itiba, iza an dipenimin a koma api. Egha osimtizir Ikiavira Itir God a ganingizibagh nighnigha, an apangkuva gavgavim a ganidi. Egha me vaghvagha silvan dagiar maba ko gol ringin mam a ganingi.

¹² Dughiar kamin Ikiavira Itir God mong bar deraghavira Jop gami. Ezi an ikirimirir abuananamın azeniba, da an osimtizimin faragha zuir azenibagh afiragha bar dera. Ezi Jop 14,000plan sipsipba ko, 6,000plan kamelba ko, 2,000plan bulmakauba ko, 1,000plan donkin amebaba ini. ¹³ Egha Jop uam otarir 7pla ko guivir 3pla ini. ¹⁴ Guivir faragha zuim, a ziam Jemima a gati, Jemiman girara irim Kesia, ezi abuananamın ziam, Kerenhapuk.

¹⁵ Jopin guivir kaba men ganganiba bar dera, ezi nguazir kamın aven, amizitam kamaghın garir puvati. Ezi Jop uan otariba bagha nguazim ko biziba abızir dughiam, a uan guiviba bagha uaghan nguazim ko biziba abiki.

¹⁶ Egha osımtızir kamın gın, Jop uam 140plan azenibar ikegha, uan boriba ko igiaba ko ovavir boriba ko men boribar gani. ¹⁷ Egha a bar deravıra ikia ghua bar ghurighava areme.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir Ghurim ko
Igiam
The Holy Bible in the Aruamu language of Madang Province,
Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins long
Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 Sep 2021 from source files dated 9 Sep 2021

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea